

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

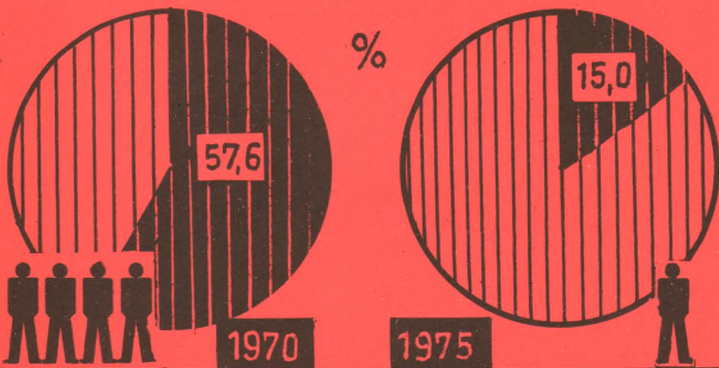
**investiții -
ritm, eficiență,
calitate**

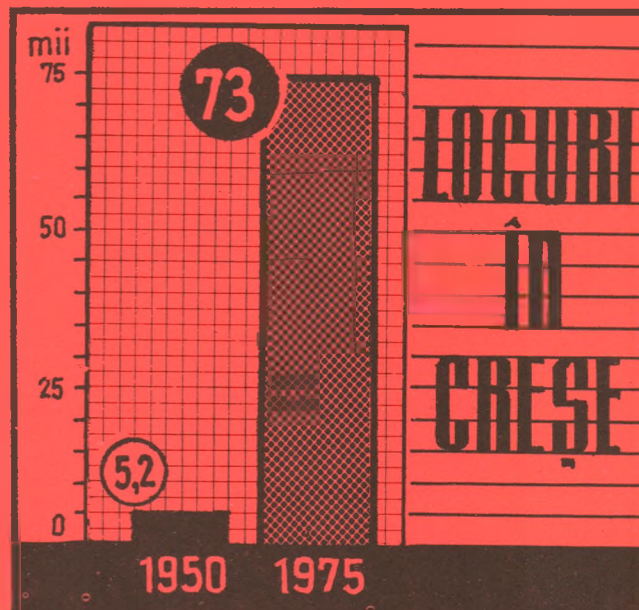
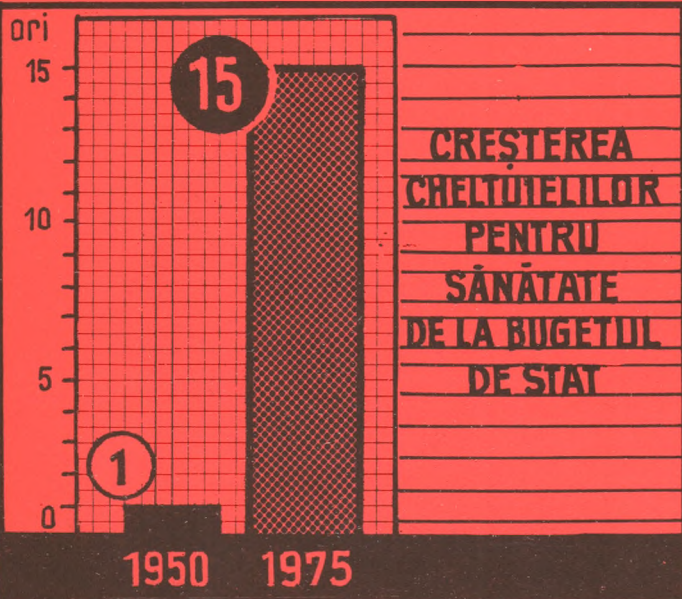
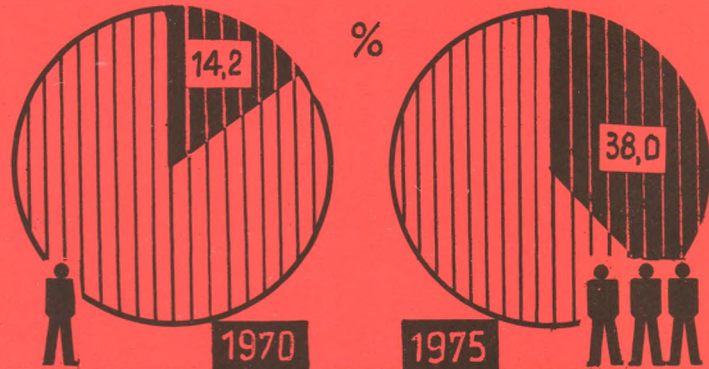
ROMÂNIA

pe traiectoria progresului și civilizației

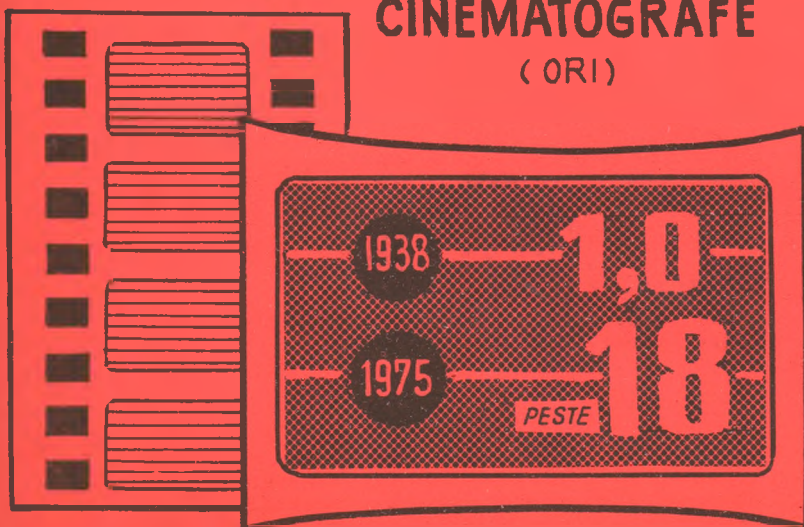
PONDEREA DIN TOTAL PERSONAL A PERSONALULUI CU RETRIBUȚII LUNARE DE PÎNĂ LA 1400 LEI

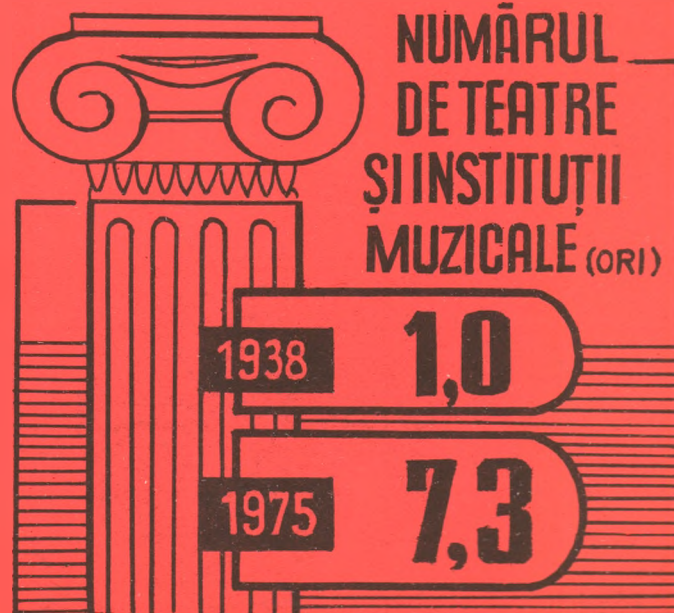
PONDEREA DIN TOTAL PERSONAL A PERSONALULUI CU RETRIBUȚII LUNARE DE PESTE 2000 LEI

CREȘTEREA NUMĂRULUI DE CINEMATOGRAFE (ORI)

NUMĂRUL DE TEATRE ȘI INSTITUȚII MUZICALE (ORI)

CUM SE ASIGURĂ UTILAJELE NOILOR OBIECTIVE DE INVESTIȚII ?

● Cind depășirile global-valorice ascund restanțe pe sortimente ● Cauza nr. 1: modul în care funcționează mecanismul aprovizionării ● Furnizorii de metal — între prevederile din contracte și realizări ● De ce a fost abandonată o reușită: coordonarea lunară a programelor de fabricație ?

PUNEREA LA TERMEN în funcțiune a noilor capacități de producție reprezintă un proces complex, în a cărui desfășurare sînt implicați un mare număr de factori: proiectanți, constructori, beneficiari de investiții, furnizori de utilaje tehnologice. Activitatea fiecăruia în parte reprezintă o problemă de maximă importanță pentru conectarea la termen a noilor obiective la circuitul economiei naționale. În acest număr prezentăm o analiză a activității desfășurate de către întreprinderile furnizoare de utilaj tehnologic din cadrul Centralei industriale de utilaj tehnologic, chimic, petrolier și minier.

Realizările globale la o „radiografie” sortimentală: la producător...

ÎNAINTE de a trece la analiza propriu-zisă a fabricației utilajului tehnologic necesar noilor obiective de investiții ale chimiei trebuie avut în vedere că această activitate se integrează — la nivelul Centralei industriale de utilaj tehnologic chimic, petrolier și minier — într-un ansamblu mult mai complex de preocupări. În cele 19 întreprinderi ale centralei se produce, de asemenea, utilaj petrolier, minier și metalurgic, pompe centrifugale, ventilatoare, armături industriale din fontă, din oțel, rulmenți speciali, reductoare industriale, electropalane, transportoare, automacarale etc.

Pe primele 9 luni a.c. prevederile de plan pe total centrală au fost îndeplinite și depășite nu numai la indicatorul producție globală (101,2%), ci și la producția marfă (103,0%) și productivitatea muncii (100,8%). Depășirile global-valorice ale planului s-au materializat în însemnate producții suplimentare față de prevederi la numeroase sortimente: la utilaj pentru preluarea țiteiului (7% peste sarcina de plan), mașini pentru ridicat și transportat (depășire 2,7%), automacarale (11% în plus); electropalane (depășire cu 2,3%), rulmenți speciali (depășire 2,5%).

La obținerea acestor rezultate bune de

ansamblu, aportul diferitelor întreprinderi componente a fost diferit. Trebuie menționat că toate cele șase unități producătoare de utilaj tehnologic pentru chimie din cadrul centralei și-au îndeplinit și depășit prevederile de plan, pe primele 9 luni a.c. la producția globală, producția marfă și productivitatea muncii (unele rezultate sînt menționate în tabel). Analiza relevă însă faptul că în ce privește utilajul tehnologic pentru chimie, din totalul celor 19.134 tone care trebuiau livrate pentru diferitele obiective de investiții din cadrul actualului cincinal în perioada 1 ianuarie — 30 septembrie 1976, au fost livrate la termen 17.449 tone și în avans 2.922 tone. Cu toate că au fost efectuate livrări în avans, se mențin restanțe de circa 1.685 tone.

În producția de utilaj tehnologic cele mai bune rezultate s-au obținut la întreprinderile „Grivița roșie” și „Unio” Satu-Mare. Principalele restanțe au fost consemnate la întreprinderea de utilaj tehnologic Buzău, întreprinderea de utilaj chimic și forjă din Rîmnicu Vilcea, întreprinderea de utilaj tehnologic din Moreni și întreprinderea de utilaj chimic din București.

Desigur, în totalul utilajului tehnologic o importanță deosebită prezintă utilajele tehnologice destinate noilor obiective de investiții cu termen de punere în funcțiune în acest an. Care a fost — din acest punct de vedere — situația producției și a livrărilor în perioada primelor 9 luni din 1976? Din totalul prevederilor de livrare de 2.071 tone, a fost livrat la termen un volum de utilaje tehnologice la obiective cu termen de punere în funcțiune în acest

an de numai 1.913 tone, iar în avans 14 tone. Au rămas restanțe care au fost evaluate la circa 150 tone. Asemenea nerealizări s-au înregistrat la întreprinderea de utilaj chimic și forjă din Rîmnicu Vilcea (90 t), la întreprinderea de utilaj chimic Ploiești (26 t), la întreprinderea de utilaj tehnologic din Buzău (24 t) și la întreprinderea de utilaj chimic din București (18 t).

Care sînt cauzele acestor restanțe? Cine a creat dificultăți în asigurarea utilajelor necesare noilor obiective de investiții ale chimiei? Cum trebuie acționat pentru recuperarea grabnică a restanțelor și realizarea exemplară a prevederilor de plan la aceste produse hotărîtoare pentru respectarea termenelor de punere în funcțiune a investițiilor ?

...și la furnizorii de metal

REALIZAREA integrală a planului în ce privește producția utilajului tehnologic necesar noilor capacități are o importanță deosebită, deoarece orice întârziere are efecte negative imediate nu numai la producător ci și mai departe asupra obiectivului de investiții care din cauza unor asemenea lipsuri nu poate fi pus la termen în funcțiune. Uneori se întâmplă ca producții de multe zeci de milioane pe zi să nu poată fi realizate la noile investiții din cauză că furnizorii de utilaje tehnologice nu au livrat la termen un utilaj de volum mic, de câteva kilograme. Iată de ce, se impune ca producătorii să realizeze la vreme sortimentele contractate, în cantitățile integral prevăzute. Ce cauze au determinat restanțe în îndeplinirea prevederilor de plan ?

Așa cum a reieșit din discuțiile purtate cu specialiștii din întreprinderi, cauza nr. 1 care creează cele mai însemnate dificultăți, o reprezintă neasigurarea corespunzătoare a bazei tehnico-materiale a planului de producție.

Mai precis, modul în care funcționează mecanismul aprovizionării tehnico-materiale. Astfel, la întreprinderile unde s-au semnalat restanțe, lipsa unor materii prime din țară și din import (tablă, țevi) a afectat producerea la vreme a circa 607 tone utilaje tehnologice, iar în alte cazuri asigurarea acestora cu întârziere (în septembrie în loc de iunie) a influențat nefavorabil producerea la termen a circa 945 tone de utilaje cu ciclu lung de fabricație (circa 3 luni).

Am continuat investigațiile noastre urmărind în mod concret modul în care furnizorii de tablă și țevi și-au onorat contractele față de producătorii de utilaj tehnologic din cadrul centralei. Din totalul obligațiilor de livrare de tablă de circa 33 000 tone (pe primele 9 luni a.c.), Combinatul siderurgic din Galați avea o restanță de circa 6 000 tone (pe diverse dimensiuni și calități) cu termene în această perioadă. Este adevărat că au fost totodată livrate în avans circa 6 500 tone de tablă, dar în dimensiuni și calități care erau necesare producătorilor de utilaje tehnologice abia în lunile octombrie și decembrie... În acest caz, **livrările suplimentare cantitative în avans nu pot suplini restanțele pe sortimente și calități.**

În aceeași perioadă, la livrarea de țevi, deși într-o situație considerabil îmbunătățită față de anul trecut. Întreprinderea „Republica” din București avea restanțe de circa 300 tone la Întreprinderea de utilaj chimic din Ploiești, 50 de tone la Întreprinderea mecanică de utilaj tehnologic Moreni și circa 40 tone la Întreprinderea de utilaj chimic și forjă din Râmnicu Vilcea. Desigur, furnizorii de metal își au

Realizarea sarcinilor de plan pe primele 9 luni a.c. în unele întreprinderi producătoare de utilaj tehnologic

	Productia globală	Productia mării	Productivitatea muncii (%)
Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița roșie” — București	102,2	105,6	101,4
Întreprinderea „Unio” — Satu Mare	101,6	104,0	101,0
Întreprinderea de utilaj chimic — Ploiești	100,5	101,6	100,3
Întreprinderea mecanică de utilaj chimic — București	101,1	103,2	101,0

partea lor de vină. Întrebarea care se pune este însă următoarea: cum au acționat la rândul lor întreprinderile centralei pentru a impulsiona livrările și a asigura o desfășurare corespunzătoare a aprovizionării? S-au mulțumit ele cu simpla ipostază de „spectatori” la întârzierile în primirea materiilor prime necesare pentru fabricarea utilajelor tehnologice?

Categoric nu. Prevăzând posibilitatea apariției unor asemenea greutăți, conducerea centralei a hotărât să acorde prioritate producției utilajelor tehnologice necesare noilor obiective de investiții. Realizarea acestor produse a fost transferată în marea lor majoritate în prima parte a anului. O atenție deosebită s-a acordat pregătirii și urmăririi fabricației, reducerii accelerate a consumului de metal. Au fost întocmite programe lunare de fabricație: pe fiecare utilaj s-au întocmit fișe de aprovizionare.

Permanent s-a urmărit și se urmărește pe comenzi interne de fabricație asigurarea tuturor materialelor care concurează la realizarea produselor respective. În fine, săptăminal, este analizată desfășurarea aprovizionării, se caută

și se aplică soluții noi prin care producția să poată să-și urmeze cursul normal. În această direcție, **specialiștii consideră necesară realizarea unor contacte mai strinse cu beneficiarii sub forma coordonării operative a programelor de fabricație, în fiecare lună, pe data de 20, practică care, înainte de a fi abandonată cu câțiva ani în urmă, dădea rezultate foarte bune.** Desigur, simpla coordonare nu asigură reușita. Odată efectuate — ceea ce este un pas pozitiv — se cere ca partenerii să respecte cu prioritate și rigurozitate toate prevederile stipulate cu acest prilej.

Cu toate acțiunile desfășurate, se pare că restanța în livrarea metalului este dificilă a fi suplinită în întregime. Ca urmare, pentru ca noile obiective de investiții să poată fi puse la vreme în funcțiune, alături de sporirea eforturilor producătorilor de utilaje tehnologice de a economisi cât mai mult metalul este necesar ca furnizorii de table și țevi să-și îndrepte toate eforturile pentru a realiza la termen producția în sortimentajia prevăzută în contracte.

Bogdan PĂDURE

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Calificarea muncitorilor constructori

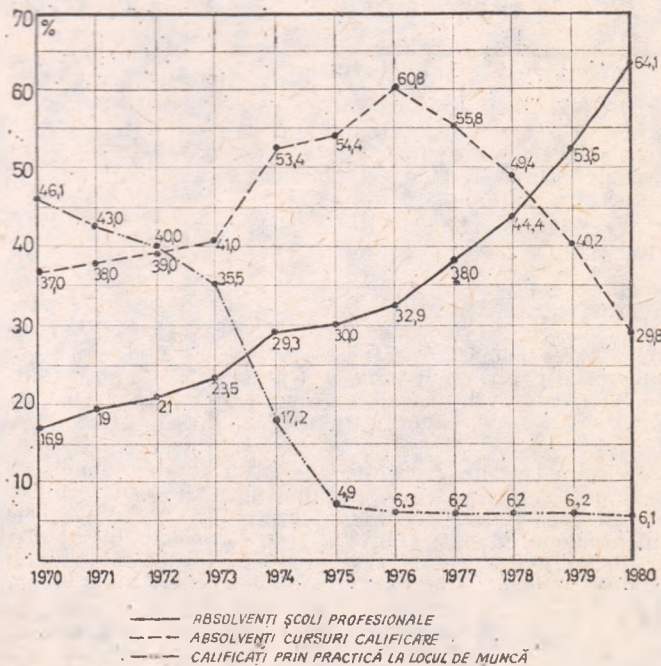
DE LA 58% în anul 1970, ponderea calificărilor în totalul muncitorilor de pe șantierele Ministerului Construcțiilor Industriale a ajuns, în prezent, la circa 74%. Continuarea accelerată a acestui proces este dictată de sarcinile privind creșterea productivității muncii, de necesitatea de a corela pregătirea profesională cu baza tehnico-materială tot mai evoluată din construcții-montaj.

Ridicarea calificării constructorilor a fost apreciată, la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R., consacrată activității în domeniul proiectării și construcțiilor industriale, ca o cerință de prim ordin pe șantier.

După cum se observă din grafic, evoluția formelor de calificare cunoaște schimbări fundamentale, reflectând accentul ce se pune pe calitatea pregătirii. Calificarea prin practică, la locul de muncă, lipsită de o bază teoretică, limitează posibilitatea adaptării ulterioare la progresul tehnologiilor și, de aceea, este tot mai mult abandonată. Importanța relativă a cursurilor de calificare crește în acest an și în prima parte a

anului viitor, corespunzător nevoii de a acoperi rapid necesarul de forță de muncă rezultând din planul de producție mult sporit din 1977; apoi, ea va urma o curbă descendentă accentuată. Într-o perspectivă apropiată urmează să devină predominantă forma de calificare prin școli profesionale (inclusiv ucenicia la locul de muncă) și licee industriale de construcții, prin care — datorită bazei tehnico-materiale și nivelului cunoștințelor însușite — se realizează pregătirea cea mai complexă și mai eficientă, garantând un nivel superior al productivității și calității muncii.

Asistăm, în același timp, la o afirmare (deși încă în proporții nesatisfăcătoare) a acțiunii de policalificare, pe baza unui sistem modular care ține seama de evoluția profilului profesional al muncitorilor și de schimbările în structura forței de muncă, determinate de extinderea progresului tehnic în construcții (tehnologii moderne, materiale noi, mecanizare), de formele eficiente de organizare a execuției lucrărilor, care-i obligă pe muncitorii încadrați în formații complexe să aibă

Evoluția muncitorilor calificați prin diferite forme, în sistemul Ministerului Construcțiilor Industriale, în perioadă 1970-1980.

cunoștințe și din domeniile adiacente profesiei lor. În prezent, circa 5% din muncitorii calificați de pe șantierele mi-

nisterului și-au însușit și practică o a doua meserie.

Dan CONDR

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ȘI PROIECTAREA TEHNOLOGICĂ — PÎRGHII ALE ACCELERĂRII DEZVOLTĂRII (II)

PUBLICĂM, în continuare, răspunsurile primite la întrebările formulate în cadrul anchetei întreprinsă de revista noastră în rândul unor conducători de institute de cercetare științifică și proiectare tehnologică, în legătură cu acțiunile ce le întreprind în vederea materializării cât mai grabnic în practică a sarcinilor reușite la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. cu cadrele din domeniul cercetării științifice și proiectării tehnologice.

1. În ce se materializează, concret, contribuția institutului dv. la accelerarea dezvoltării economico-sociale a țării ?

2. Înfăptuirea obiectivelor cincinalului revoluției tehnico-științifice impune o schimbare radicală în gândirea și concepția cercetării științifice și proiectării tehnologice,

participarea efectivă a specialiștilor români la dezvoltarea științei și tehnicii pe plan mondial. Ce ne puteți spune în legătură cu aceasta ?

3. La Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. s-a subliniat necesitatea revizuirii și îmbunătățirii programelor de cercetare științifică, încît ele să corespundă nevoilor economiei naționale, să contribuie la mai bună valorificare și gospodărire a resurselor țării, la diversificarea materiilor prime, la realizarea unei game cât mai largi de produse competitive. Cum veți acționa pentru îndeplinirea acestor deziderate ?

4. Evident, în activitatea pe care o desfășurați întîmpinați unele neajunsuri. De ce natură sînt ele și ce propuneri aveți pentru înlăturarea lor ?

Mașini-unelte cu înalte performanțe tehnico-funcționale

ing. Aurel BOZGAN

director al Institutului de cercetare și proiectare mașini-unelte și agregate București

1 Prin specificul activității sale — de a cerceta, proiecta și executa prototipuri de mașini-unelte noi și modernizate — institutul nostru contribuie în mod direct la dotarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a economiei. În ultima vreme, de pildă, 14 mașini universale cu comandă program numerică proiectate, cercetate și executate ca prototipuri de către institut (din care 10 sînt în producție de serie) se fabrică atît pentru nevoi interne, cît și pentru export.

De asemenea, în vederea măririi productivității muncii, reducerii suprafețelor de producție și ridicării calității produselor, în baza tehnologiilor elaborate de institut, au fost proiectate pen-

tru diverse întreprinderi mașini-unelte agregate și linii automate, a căror eficiență economică a determinat o reducere a importului de mașini-unelte speciale de aproximativ 50 mil. lei valută pe an. Totodată, prin cercetările efectuate în institut au fost asimilate în țară diferite organe și ansamble mecanice, hidraulice și electrice, prin care se va realiza, în acest cincinal, o economie la import de 21 mil. lei valută pe an. Importante acțiuni au fost desfășurate pentru realizarea unor sisteme de automatizare a operațiunilor de încărcare-descărcare și de transport. Au mai fost realizate mașini-unelte specializate, caracterizate prin-

tr-un grad mărit de automatizare și prin parametri înalți, destinate, printre altele, prelucrării roților de vagoane, șutării și creșterii lingourilor, prelucrării ramelor de locomotive hidraulice și altele.

2 Este de necontestat faptul că actualul cincinal al revoluției tehnico-științifice în țara noastră, presupune, între altele, și însușirea de către fiecare lucrător din domeniul cercetării științifice a unei noi concepții și gândiri. Ca o trăsătură a acestei concepții noi este și aceea a sporirii contribuției inteligenței tehnice proprii la reducerea efortului valutar, atît prin dinamizarea exportului, cît și prin reducerea importului.

Potrivit prevederilor, valoarea producției de mașini-unelte în perioada 1976—1980 va fi de circa 3 ori mai mare decît în cincinalul trecut, țara noastră urmînd să se situeze din acest punct de vedere printre primele 15 țări din lume. Paralel cu aceasta, se va lărgi și sortimentul, numărul de tipdimesiuni crescînd în anul 1980 de aproape 3 ori față de anul 1975. De asemenea, pe baza unei profunde analize a posibilităților institutului, a fondului de cadre cu calificare înaltă de care

dispunem, vom dezvolta tot mai mult efortul creator original, materializat în brevete proprii. Dealtfel, pe această linie s-au luat măsuri privind realizarea de noi aparate și elemente de completare (multe din ele făcând obiectul unor invenții proprii), care, în prezent, sînt în producția de serie sau în asimilare la întreprinderi specializate ale Centralei industriale pentru mașin-unelte, mecanică fină și scule, înlocuind cu succes elemente similare din import. Dintre acestea, menționăm:

— 32 tipodimensiuni elemente hidraulice miniaturizate tipizate, aflate în fabricație la întreprinderea „Balanța”-Sibiu;

— 40 tipodimensiuni elemente de ungere centralizată, ce se produc în prezent tot la întreprinderea „Balanța”-Sibiu și în alte întreprinderi;

— peste 50 tipuri de panouri hidraulice, construite în sistem modular la nivelul celor mai moderne realizări în acest domeniu, sînt executate centralizat pentru toată industria de mașin-unelte și de autoutilare din țară, după proiecte unificate, întocmite de institutul nostru, fără utilizarea nici unui element din import.

3 Pentru înfăptuirea sarcinilor trasate la C.C. al P.C.R., colectivul de conducere al institutului, împreună cu conducerea Centralei industriale de mașin-unelte, mecanică fină și scule și cu sprijinul ministerului de resort, a revăzut programul de cercetare și proiectare tehnologică pentru anul în curs și pentru 1977, reținînd acele teme și produse care interesează în mod direct întreprinderile constructoare de mașini.

Direcțiile principale în care vom acționa rezultă din programul de cercetare și proiectare tehnologică, care este axat în principal pe:

— **cercetarea și proiectarea mașin-unelte grele.** Prin intrarea lor în fabricație, se preconizează ca, în actualul cincinal, valoarea producției acestora să reprezinte 14% din volumul total al producției din această perioadă;

— **diversificarea gamei de mașin-unelte cu comandă program numerică.** În cadrul căreia se va pune un accent deosebit pe dezvoltarea și asimilarea centrelor de prelucrare. Ca urmare a asimilării acestor tipuri de mașini, se prevede ca, în actualul cincinal, acestea să reprezinte 12% din valoarea totală a producției;

— **asimilarea unor sisteme flexibile de mașini formate din mașin-unelte cu comandă numerică comandate cu calculator,** cu posibilități de încărcare și transport automat al pieselor;

— **intensificarea activității de elaborare a mașinilor-unelte speciale și agregat, precum și a liniilor automate,** în vederea satisfacerii necesarului impus de investițiile actualului cincinal;

— se va extinde **tehnologia construcțiilor sudate,** în special pentru realizarea pieselor de structură, care intră în componența mașinilor-unelte grele, domeniu în care aceste soluții au eficiența maximă, în vederea reducerii consumului de metal.

De asemenea, **ne-am propus să inten-**

sificăm acțiunea de asimilare a elementelor de completare, în vederea reducerii importului, acțiune la care vor colabora și institutele cu profil electrotehnic și electronic. În care scop s-au elaborat programe comune de asimilare a unor produse de certă importanță pentru economia națională. Comitent, pentru îmbunătățirea calității produselor, vom elabora tehnologii de control și încercare a pieselor și subansamblelor importante din componența mașinilor-unelte și, în special, a celor cu comenzi numerice și grele.

Răspunzînd sarcinii trasate de partid, de integrare a cercetării cu învățămîntul, institutul a întocmit convenții de colaborare cu catedrele de specialitate de la Institutul Politehnic din Timișoara, Iași, Cluj-Napoca și București, roadele acestei colaborări concretizîndu-se în construcții de noi mașini pentru prelucrarea maselor plastice (Institutul Politehnic București), mașini cu comandă adaptivă (Institutul Politehnic Timișoara), îmbunătățiri de mașini de rectificat (Institutul Politehnic Cluj-Napoca), care vor lua în curînd calea producției de serie.

În vederea **reducerii ciclului de cercetare-produție** vom stabili programe maximele, întocmite împreună cu centrala noastră industrială. Noi am înțeles în decursul ultimilor ani practica — pe care o vom dezvolta în continuare — de a urmări, prin constituirea de colective mixte formate dintre cercetători și proiectanți, modul în care se realizează produsele concepute de institutul nostru în toată perioada de fabricație și de comportare în exploatare, prin acordarea asistenței tehnice necesare.

4 Vorbînd de unele neajunsuri, aș vrea să mă opresc, mai întîi, la cele proprii. Astfel, nu întotdeauna forța de muncă din cercetare a fost utilizată la abordarea unor teme de actualitate, cu aplicare imediată în întreprinderi. În același timp, nu s-a

urmărit în suficientă măsură la întreprinderi modul în care se introduc în fabricație produsele noi și procedeele tehnologice elaborate de institut, precum și valorificarea mai rapidă a rezultatelor cercetării. Nu în toate cazurile au existat preocupări pentru elaborarea de soluții tehnice, care să ducă la reducerea substanțială a greutății specifice a produselor, în vederea obținerii unor economii mai importante de metal (așa a fost cazul unor strunguri paralele și mașini de găurit). În lumina sarcinilor trasate de secretarul general al partidului privind obținerea unei mai înalte eficiențe economice prin activitatea de cercetare și proiectare tehnologică, am trecut la stabilirea unor măsuri de înlăturare a acestor deficiențe și de preîntîmpinare a altora.

Dar, în același timp, institutul nostru se lovește în activitatea pe care o desfășoară și de unele dificultăți, determinate de factori din afara sa. Astfel, unele întreprinderi din cadrul centralei noastre nu sînt suficient de receptive în aplicarea lucrărilor de cercetare și chiar a unor proiecte de execuție. Altele manifestă rigiditate în pregătirea temelor de viitor, fapt ce stînjenește, pe de o parte, folosirea integrală a capacității de cercetare-proiectare a institutului, iar pe de altă parte, unitățile respective pot ține cu greu pasul cu unitățile care promovează cu consecvență introducerea progresului tehnic. Am dori — și socotim că aceasta este un imperativ — ca **toate conducerile întreprinderilor constructoare de mașin-unelte să dea dovadă de mai multă receptivitate în aceste probleme și să fim mai mult sprijiniți în colaborările ce le solicităm pentru unele prelucrări de piese pentru care institutul nu este dotat cu mașinile respective.** De asemenea, este necesar să fim mai mult sprijiniți și în realizarea la termen și de bună calitate a pieselor turnate pentru prototipurile ce se realizează în cadrul institutului.

De la preocupări exclusiv tehnologice la proiectarea organizării și conducerii

ing. George COJOCARU

director al Institutului de proiectări tehnologice pentru industria ușoară

1 Institutul nostru participă activ cu servicii specializate la realizarea în bune condițiuni a proiectărilor tehnologice și de investiții la dezvoltarea accelerată a bazei materiale a pro-

ducției în industria ușoară, sector deosebit de important pentru ridicarea nivelului de trai al celor ce muncesc. Proiectăm anual un număr important de obiective noi, tehnologii, metode specifice de or-

ganizare și conducere a proceselor industriale. Într-un cincinal măsurăm aportul nostru prin circa 400 de noi capacități de producție proiectate și puse în funcțiune.

2 Înfăptuirea obiectivelor cincinalului revoluției tehnico-științifice impune, desigur, schimbări structurale și în activitatea institutului nostru, reorientări care, la rândul lor, să permită realizarea acelor mutații în industria ușoară specifică producției moderne, cu grad mare de competitivitate.

Pentru sporirea participării specialiștilor români la promovarea progresului tehnic am considerat necesar ca în domeniul de care ne ocupăm, din multitudinea cerințelor producției moderne, să **abordăm, cu prioritate, problemele valorificării superioare a materiilor prime din țară, ale realizării unor noi instalații și tehnologii de concepție proprie, folosind într-un grad mai înalt experiența specialiștilor noștri și perfecționând documentarea asupra rezultatelor obținute pe plan mondial.**

Au fost astfel dezvoltate și transferate în producție cercetările privind noile tehnologii în domeniul filării inului în fire subțiri în amestec cu poliester din semiort albit care, pe lângă o valorificare superioară a materiilor prime din țară, permit fabricarea unei game foarte variate de produse sollicitate de beneficiari. Se poate aprecia că aceste noi tehnologii au permis proiectarea unor fabrici la care producția pe m² a crescut, față de procedeele clasice, cu circa 25%, productivitatea muncii cu 20%, reducându-se totodată ponderea volumului de construcțiomontaj. Am introdus, de asemenea, tehnologii de filare a firelor cardate pe mașini de filat cu rotor în locul filării cu inele, ceea ce a permis, de asemenea, creșterea productivității muncii cu 12%, reducerea suprafețelor construite cu cca. 20% etc.

În general, preocupările noastre se concentrează și pe **utilizarea resurselor secundare de materii prime** (deșeurii), astfel încât, prin tehnologii adecvate, să poată fi valorificate ca produse de calitate superioară. Și dacă vorbim de noutăți în tehnologie trebuie amintit faptul că am realizat piele sintetică prin proiectarea românească, țesături din fire de sticlă, am dezvoltat acțiunea de tipizare a întreprinderilor de sticlărie, faianță, porțelan cu capacități optimizate și am reușit să diversificăm semifabricatele puse la dispoziția întreprinderilor de sticlărie.

3 Și pentru institutul nostru, recenta **Constătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. cu cadrele din cercetare și proiectarea tehnologică, a constituit un prilej de revizuire și îmbunătățire a programelor de cercetare științifică**. Fără îndoială, elaborarea și introducerea rapidă în producție a noi-

lor tehnologii care să utilizeze superior materia primă reprezintă o preocupare care a căpătat valențe noi. Nu este vorba numai de tehnologiile de producție propriu-zise, ci și de cele de finisare, ambele menite să contribuie la ridicarea calității și diversificării produselor. Vor fi rapid și considerabil extinse, prin reducerea ciclului cercetare-produție, noile tehnologii de producere a firelor de in în amestec cu fire chimice produse în țară, vor fi dezvoltate tehnologii la scară industrială pentru înlocuitori de piele, noi procedee de fabricație a produselor din sticlă și porțelan cu consumuri reduse de energie, noi tehnologii de finisare.

În ce privește **perfecționarea activității de conducere** a activității, am urmărit îmbunătățirea metodelor de planificare și programare a producției, am introdus sistemul de control prin excepții, precum și metodele de planificare a activității prin evenimente caracteristice. Aceste acțiuni au permis reducerea timpilor morți și au scurtat cu circa 20% termenele de proiectare planificate. De asemenea, un rol important în perfecționarea activității de conducere îl are automatizarea întocmirii planului și a urmăririi realizărilor, folosind instalațiile de prelucrare automată a datelor.

Creșterea calificării personalului de proiectare a permis ca institutul să aibă întocmite toate documentațiile la nivel de STE pentru anul 1977 încă din luna iulie a anului curent și să treacă la elaborarea STE-urilor pentru anul 1978 și 1979.

4 Evident, se cuvine menționat faptul că alături de realizări bune se mai mențin unele neajunsuri. Mai există încă o serie de tehnologii care prezintă rămăneri în urmă, conducând la consumuri mari de materii prime, manoperă și combustibil, utilizare necorespunzătoare a capacităților de producție ș.a. Astfel de exemple se întâlnesc încă la unele produse din industria de încălțăminte, industria de confecții și tricotaje și în sticlărie. Dar de vină nu este întotdeauna tehnologia. S-a dovedit, practic, prin compararea rezultatelor obținute de diferite fabrici cu aceeași dotare și tehnologie, că acolo unde funcțiile întreprinderii sunt organizate sistemic în baza unui concept modern se obțin rezultate economice superioare, uneori diferențele mergând pînă la 15—20%. De aceea, considerăm că **institutele de proiectare tehnologică și pentru investiții trebuie, într-o egală măsură, să se ocupe de proiectarea organizării producției și conducerii.**

Și un alt aspect. Consider că **pentru obiectivele noi**, care nu beneficiază de experiența forței de muncă, **trebuie dezvoltate capitole noi de proiectare**, în care proiectul tehnologic să fie detaliat pînă la nivelul descrierii unor procedee obligatorii, reglaje, metode de întreținere și supraveghere a instalațiilor.

În vederea creșterii productivității muncii, pe lângă introducerea utilajelor și instalațiilor cu randamente înalte, este necesar să se treacă, încă din proiectare, la studiul și proiectarea metodelor de muncă, studiul mișcărilor, stabilirea unor timpi predeterminați și fundamentarea cu adevărat științifică a normelor de timp. Această activitate, care este una din componentele de bază ale disciplinei „inginerie industrială”, nu este organizată corespunzător în cadrul unor institute de proiectare pentru investiții sau nu este organizată deloc.

Pentru respectarea termenelor de punere în funcțiune și îmbunătățirea ritmului de atingere a parametrilor proiectați, ar trebui ca beneficiarul să fie atras în mai mare măsură în proiectarea obiectivului industrial în toate fazele sale, astfel încît acesta să poată cunoaște aprofundat din timp soluțiile tehnologice și constructive. Ne-am propus să-i implicăm sistematic pe proiectanți în însuși procesul de pregătire profesională, verificare și atestare a cunoștințelor diferitelor categorii de personal care urmează să exploateze noua tehnologie și instalație.

Credem, de asemenea, că **la nivelul economiei naționale este necesară o mai bună organizare a ceea ce se numește „transfer orizontal de tehnologie”, o mai bună cunoaștere a ceea ce fac alte institute din alte ramuri, astfel încît să se poată folosi în mod specific rezultatele din alte domenii. Astfel de colaborări ale noastre se pot imagina cu institutele centrale de cercetare și de proiectare din ramurile industriei constructive de mașini, electronicii și electrotehnicii, chimiei, cu Institutul central de cercetări economice, ramuri și domenii în care transferul vertical de tehnologie este mai accelerat și care, prin natura preocupărilor lor, sînt purtătoare de progres tehnic.**

În fine, alte cîteva propuneri :
— cred că ar fi necesară **proiectarea separată, ca un capitol de sine stătător, a subsistemelor pentru asigurarea calității produsului**. Astfel, subsistemul controlului de calitate trebuie dezvoltat încă de la concepția obiectivului industrial, arătîndu-se totalitatea punctelor în care urmează să se facă controlul, instrumentele și metodele folosite, frecvența acestuia, modul de valorificare a rezultatelor și sistemul informațional pentru deciziile de corecție ;

— ar fi bine să se realizeze **dezvoltarea activității de proiectare a subsistemelor de transport, depozitare și manipulare**, ca parte integrantă a procesului tehnologic. Studiul științific al acestor aspecte permite stabilirea de variante care conduc la creșterea productivității muncii, micșorarea rebuturilor și pierderilor tehnologice și, în același timp, la economisirea suprafețelor construite afectate căilor de transport și depozitare.

Anchetă realizată de
L. ȚINTEA, B. CODRU

LOCUL ȘI ROLUL PISCICULTURII ÎN ECONOMIA JUDEȚELOR

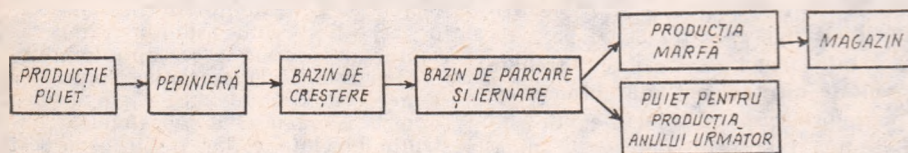
SARCINILE importante trasate industriei alimentare la ședința de lucru de la C.C. al P.C.R. din 6 mai a.c. pe linia valorificării mai bune a materiilor prime agricole, realizării unor sortimente cu înalt conținut nutritiv, într-o producție diversificată, de bună calitate, pe baza unor tehnologii îmbunătățite, sînt menite să asigure creșterea consumului direct al populației, ridicarea standardului de viață al acesteia. Referitor la pește, care este una din materiile prime agricole foarte importante, la aceeași ședință de lucru s-a arătat că trebuie să se acționeze cu mai multă fermitate pentru aplicarea în viață a hotărîrilor partidului privind dezvoltarea pisciculturii, asigurîndu-se punerea în valoare a condițiilor naturale favorabile de care dispune țara noastră în acest domeniu, precum și a tradițiilor și experienței existente în creșterea și aclimatizarea peștelui în regim natural.

NEFIIND o sarcină nouă, trasată lucrătorilor din acest domeniu abia în 1976, ne-am propus să prezentăm unele rezultate obținute în județul Satu-Mare și, în comparație cu acestea, unele rezerve privind valorificarea superioară a suprafețelor cu luciu de apă în alte județe.

Ceea ce s-a realizat în județul Satu-Mare pe linia producerii peștelui proaspăt este, în multe privințe, ceva specific, particular, ceea ce nu poate fi regăsit în alte județe la aceeași scară. Aici, prin anii 1971—1972, un colectiv *) tînăr și entuziast, cu sprijinul nemijlocit și sub îndrumarea directă a organelor locale de partid și de stat, a trecut la amenajarea unor terenuri în lunca riului Tur care nici în mod peiorativ nu puteau fi considerate terenuri agricole. Perseverența, pasiunea și dăruirea acestui colectiv se concretizează astăzi în satisfacerea, zi de zi, de-a lungul întregului an a cererii populației județului de pește proaspăt și în constituirea unor disponibilități care satisfac parțial necesarul altor județe. La sfîrșitul acestui an, în județul Satu-Mare — județ care prin tradiție și condiții naturale nu este unul piscicol — vor funcționa ca pescării sistematizate circa 550 ha și se vor pescui tot atitea tone de pește proaspăt.

Amenajarea pescăriei

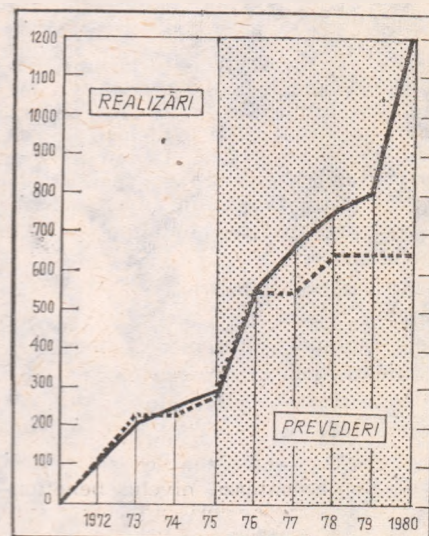
AMENAJAREA unor suprafețe de teren acoperite permanent sau temporar cu apă pentru a produce pește în regim natural sau intensiv solicită —

Organizarea muncii în piscicultură spre o variantă a organizării muncii industriale : fluxul tehnologic al producției peștelui proaspăt la întreprinderea piscicolă Bercu Nou — Satu Mare.

după cum se poate ușor presupune — multe eforturi : materiale, financiare, umane. Cu atît mai mult trebuie depuse asemenea eforturi cînd nu există luciu de apă în mod natural, cînd acesta trebuie creat. Dar, în județul Satu-Mare s-a demonstrat că atunci cînd se vrea ceva, cînd mirosul și gustul de pește au devenit realitate și deci imbiitoare nimic nu este imposibil.

Pescarii din Satu-Mare — specialiști sau calificați la locul de muncă — afirmă că originea pescăriei lor se găsește în documentele Congresului al X-lea al partidului : Directivele Congresului al XI-lea și sarcinile trasate în acest an agriculturii și industriei alimentare sînt un nou imbold, dau o nouă perspectivă acestei indeletniciri noi pe meleagurile sătmărene. Pe baza hotărîrilor adoptate la cele două congrese s-a adoptat programul județului de înființare a pescăriei și, recent, programul de extindere și intensificare a producției de pește proaspăt. Din graficul alăturat rezultă că în perioada 1972—1975 s-au amenajat pentru producerea de pește circa 280 ha, urmînd ca pînă în 1978 suprafața pescăriei să ajungă la 650 ha. Depășirea sarcinilor stabilite pentru cincinalul trecut (s-au produs cu circa 185 tone de pește mai mult decît s-a planificat) și rezultatele obținute în acest an asigură, prin ele însele, certitudinea îndeplinirii programului județean de dezvoltare a pisciculturii în perioada 1976—1980. Amenajarea pescăriei a solicitat desigur fonduri importante, precum și mobilizarea unor institutii de proiectare, de construcții, de finanțare, perseverența din partea multor activiști de partid și de stat. Dar, rezultatul concret la care s-a ajuns încă din 1974, privind

EVOLUȚIA SUPRAFEȚEI AMENAJATE PENTRU PISCICULTURĂ (---) HA ȘI A PRODUCȚIEI TOTALE DE PEȘTE PROASPĂT (—) ÎN JUDEȚUL SATU MARE

îmbunătățirea substanțială a aprovizionării populației județului justifică eforturile și dau, în mod justificat, satisfacții personale tuturor celor care au contribuit la această realizare.

După opinia specialiștilor din Satu-Mare, la o suprafață amenajată pentru producerea de pește în regim intensiv de circa 500 ha, în medie pe județ, problema aprovizionării cu pește proaspăt în tot cursul anului este, practic, rezolvată. Amenajarea acestei suprafețe nu presupune însă în fiecare județ același efort financiar. În majoritate, județele dispun în mod natural și permanent de luciu de apă cu mult peste această suprafață medie de 500 ha : în asemenea condiții investiția specifică pentru amenajări intensive se reduce. În județul Satu-Mare, spre exemplu, unde au trebuit create bazine artificiale, investiția specifică (cheltuieli pentru amenajarea unui ha) a fost de circa 40 000 lei, din care aproximativ 50% reprezintă taxe și recuperări de terenuri, care trebuie cedate agriculturii în schimbul celor utilizate pentru producerea peștelui : nivelul ridicat al acestor taxe, deși producerea peștelui este o activitate agricolă, devine restrictiv în ce privește înființarea de noi amenajări piscicole. Or, interesele naționale în general și ale agriculturii în special impun valorificarea indeosebi prin piscicultură a terenurilor improprii pentru cultivarea plantelor. În lunca riului Tur, pe terenuri necultivate și necultivabile înainte de ame-

najarea pescăriei, s-au creat condiții de irigare a culturilor agricole cu apa din bazinele piscicole și s-a creat un sistem de prevenire a inundațiilor.

Producția de pește

AMENAJAREA și dezvoltarea activității de producere a peștelui în Satu Mare parcurge două etape: prima — **de extindere** — când producția de pește și suprafața amenajată cresc în același ritm (1972—1976) și, a doua — **de intensificare** — când producția de pește va crește în ritm mult mai rapid decât suprafața amenajată (1977—1980). În perioada de extindere s-a obținut anual aproximativ o tonă de pește de pe fiecare hectar amenajat (de pe suprafețele sistematizate se obțin peste 2 000 kg pește la hectar): prin modernizarea și intensificarea producției se va ajunge ca de pe întreaga suprafață să se obțină peste două tone la hectar: la acest nivel de producție, pescăria de la Bercu Nou va putea fi comparată, ca eficiență, cu cele mai moderne pescării cu aceeași suprafață.

În prezent, eficiența producției de pește la Întreprinderea piscicolă Bercu Nou este influențată de investiția specifică ridicată, mai ales de faptul că terenul pentru folosința piscicolă a trebuit cumpărat conform legii 59 din 1974 la un preț de 10 000—40 000 lei, ceea ce influențează nivelul beneficiilor: alte întreprinderi piscicole, care au luat ființă mai demult, beneficiază de faptul că nu au fost nevoite să cumpere terenul agricol, obținând beneficii mai ridicate. Lăsând la o parte aceste considerente, noua folosință a terenurilor din lunca riului Tur echivalează cu o valorificare net superioară. Înainte, pe aceste așa-zise pășuni se obțineau circa 600 kg masă verde la ha care, valorificată la prețul de 0,30 lei/kg, aducea un venit de 180—200 lei. În prezent, la o producție medie de 1 500 kg pește la ha, valorificat la 13 lei/kg, venitul este de circa 20 000 lei, deci de circa 10 ori mai mare.

Pentru perioada următoare, creșterea eficienței producției de pește se va realiza, în primul rând, prin sporirea randamentelor și, în al doilea rând, prin creșterea ponderii producției-marfă livrată prin magazinele proprii în stare vie: în prezent ponderea acestuia este de 95—96 la sută.

O altă cale de creștere a producției și a eficienței acesteia este perfecționarea activității de producere a puietului. (Această componentă a fluxului tehnologic în producția de pește este esențială pentru toate întreprinderile: de modul cum este organizată producerea puietului depinde eficiența întregii activități). La Întreprinderea piscicolă Bercu Nou funcționează 24 bazine de reproducție cu o suprafață de 15 ha: de asemenea, funcționează o stație de incubație pentru reproducerea artificială. Ca urmare, în acest an întreprinderea își asigură întregul necesar de puiet și livrează puiet pentru popularea acumulărilor aflate în proprietatea cooperativelor agricole sau în administrarea întreprinderilor de stat.

În vederea creșterii eficienței economice s-a luat în considerare pentru perioada 1976—1980 și creșterea gîștelor

RETEAUA AMENAJARILOR PISCICOLE ÎN JUDEȚUL SATU MARE

în cooperare cu cooperativele apropiate. Se asigură astfel o parte din hrana necesară peștilor, dar și însemnate cantități de carne și pene care, livrate, vor aduce venituri suplimentare unităților agricole, întreprinderii piscicole și va contribui la o mai bună aprovizionare a populației cu carne.

Desfacerea producției

PRODUCȚIA de pește proaspăt asigură deja consumul intern, anumite cantități depășind granițele județului. În prezent, în municipiul Satu Mare funcționează un magazin care desface zilnic, în medie, circa 1 000 kg pește proaspăt (în lunile februarie, martie, aprilie chiar câte 2 200 kg zilnic). Surplusul de pește proaspăt este comercializat, în primul rând în județul vecin Maramureș și apoi în județele Cluj, Bistrița-Năsăud, Dolj, Mureș.

Extinderea pescăriei a determinat extinderea numărului de magazine prin care întreprinderea piscicolă urmează să comercializeze direct producția de pește proaspăt. Astfel, prin programul județean pe perioada 1976—1980 s-a prevăzut înființarea de magazine în comunele mari și centrele urbane din județ și din apropierea acestuia (Carei, Tășnad, Negrești-Oaș, Sighetul Marmăției, Halmeu, Turț, Livada, Arduș, Supura etc.), cât și diversificarea produselor realizate din pește.

În ce privește concepția privind diversificarea produselor există însă unele deosebiri de păreri între organele județene și Centrala peștelui. Sintetic, aceste deosebiri sînt formulate în programul județean pe perioada 1976—1980 astfel: „Ținînd cont de faptul că în această zonă a țării nu este tradițional consumul semiconservelor de pește și deci pe această bază nu se poate asigura nici desfacerea unor asemenea produse, Întreprinderea piscicolă din Bercu Nou va interveni (s.n.) la Centrala peștelui din București pentru

construirea în municipiul Satu-Mare a unui atelier-cantină de semipreparate de pește, în locul fabricii de semiconservate de pește cu o capacitate de 300 tone, prevăzută în planul întreprinderii”. Cu alte cuvinte, peștele devine un aliment tradițional pentru consum în stare proaspătă și deci luarea în considerare a desfacerii conservelor și semiconservelor trebuie să țină seama de această realitate. În prezent, spre exemplu, rămin cantități de pește viu necomercializate, care sînt preparate pentru a fi livrate altor județe. Punerea de acord a punctelor de vedere locale cu cele ale Centralei peștelui — după părerea noastră — se poate realiza numai prin luarea în considerare a tradițiilor de consum actuale, fără a supralicita modificarea radicală a acestora în următorii 5—10 ani. Înfăptuirea sarcinilor trasate privind aprovizionarea cu pește proaspăt a populației depășește ca importanță socială obiectivul de a realiza indicatorul producției globale la acest sortiment de bunuri de consum. Atît timp cît în alte județe cererea de pește proaspăt rămîne nesatisfăcută extinderea producției de conserve din pește poate fi luată în considerare numai ca alternativă și nu ca obiectiv principal.

În concluzie, dezvoltarea pisciculturii în județul Satu-Mare a adus modificări însemnate de ordin economic și social. Pe aceste mealeguri a apărut o activitate economică nouă, socialmente utilă, a apărut o profesie nouă, se modifică tradiția și gusturile culinare ale locuitorilor, apar modificări favorabile în însăși ecologia județului; odată cu crearea acestei ramuri noi a agriculturii a sporit mult interesul locuitorilor județului pentru turism.

Ion MANEA

* Cititorul nostru trebuie să înțeleagă că noțiunea de „colectiv” este utilizată aici oarecum într-un sens prețios: colectivul era și este constituit din trei ingineri tineri și citiva lucrători care au devenit pescari prin calificare la locul de muncă.

În obiectivul R.E.: Relațiile producător — consumator

PRODUSUL NOU — DE LA IDEE LA COMERCIALIZARE (II)

IN CADRUL programului de manifestări științifice desfășurate sub genericul: „Revoluția tehnico-științifică în producerea și comercializarea bunurilor de consum” — organizată de Secția de bunuri de consum a Asociației române de marketing, Institutul de cercetări comerciale și Centrul român de design — a avut loc, recent, masa rotundă „Produsul nou — de la idea la comercializare”. Publicăm mai jos relatarea succintă a dezbaterii.

ÎN DESCHIDERA mesei rotunde, **dr. Radu Abagi** — vicepreședinte al Consiliului popular al municipiului București, vicepreședinte al AROMAR, subliniind intensele preocupări care există în țara noastră în domeniul înnoirii și modernizării produselor, al diversificării sortimentale a bunurilor de consum, nu ca scop în sine ci ca un mijloc de a satisface mai bine variatele cerințe, gusturi și preferințe ale populației, a propus participanților la masa rotundă — specialiști din producție, cercetare, creație, învățământ și comerț — orientarea dezbaterii spre următoarele probleme:

— **creația și fabricația produselor noi**, măsura în care aceste activități se fundamentează pe cunoașterea nevoilor populației;

— **lansarea pe piață a produselor noi**, modul în care este cunoscută și pregătită piața pentru ca aducerea produselor noi în magazine să fie rapid și cu succes realizată;

— **cerințe specifice în comercializarea noilor produse**, pornind de la constatarea că aducerea noilor produse în depozite și magazine nu este suficientă pentru acceptarea de către consumatori a produsului, pentru exercitarea funcției educative a comerțului;

— **condiționarea, service-ul și publicitatea** ce trebuie asigurate noului produs, pentru a se încadra în exigențele de civilizație ale societății noastre. Finalitatea acestei acțiuni, prin formularea de propuneri și idei privind perfecționarea mecanismului înnoirii, de la toți factorii care intervin pe traiectoria „de la idee la comercializare”, trebuie văzută — așa cum sublinia R.A. — ca o contribuție efectivă la traducerea în viață a sarcinilor cincinalului revoluției tehnico-științifice.

Menționând existența unui indicator de plan specific — „gradul de înnoire și modernizare a produselor”, **dr. Aurel Veiner**, șef de sector la Institutul de cercetări comerciale, s-a referit la concepția, reprezentarea pe care trebuie să o aibă atât producătorii, cât și comerțul asupra unui nou produs. Dacă vom defini produsul nou de pe poziția unei concepții vechi — ca sumă a unor însușiri tehnico-funcționale, fără a avea în vedere și unele laturi de estetică, condiționare, prezentare, pe scurt „imaginea comercială a produsului” — vom ignora mutațiile intervenite în motivația consumatorilor, vom sări etape obligatorii ale drumului parcurs de către produs de la creație la comercializare.

Etapele înnoirii

EXISTENȚA unor etape obligatorii în dezvoltarea noului produs (identificarea cererii, generarea ideilor de produs nou, selecția ideilor și conceperea noului produs, dezvoltarea acestuia, testarea, fabricația de serie și lansarea comercială), fiecare etapă sprijinindu-se pe precedentă, face imposibilă omitețea uneia sau mai multor etape fără prejudiciu de fond asupra rezultatului.

În acest context au fost aduse în discuție următoarele aspecte:

— Conceperea produselor noi se realizează pe baza identificării prealabile a nevoilor economiei sau a cerințelor pieței. Or, se întâmplă uneori că mai întâi să concepem și să fabricăm produse noi, și abia după lansarea producției de serie să atepăm verdictul pieței?

— Generarea ideilor de produse noi, în mod exclusiv de către specialiști încadrați în forme organizatorice specifice (institute, centre și ateliere de creație) este suficientă? Nu ar putea fi stimulată — sub forma unor concursuri — participarea unor potențiale capacități creatoare încă neidentificate?

— Selecția ideilor de produse noi și conceperea produselor este un proces structurat eficient, astfel încât să nu producă întâzieri în obținerea avizelor, inclusiv de preț? Design-ului i-a fost recunoscut locul ce i se cuvine în conceperea noilor produse conform cerințelor producției moderne?

— Se recurge la testarea produselor în vederea unor ajustări preliminare lansării lor în fabricație? Avem o metodologie pusă la punct de testare a noilor produse, oameni pregătiți să desfășoare această muncă după exigențele metodelor științifice?

— Încheierea contractelor și trecerea la fabricația de serie au întotdeauna asigurată baza materială necesară (utilaje, forță de muncă având calificarea necesară, materii prime) corespunzător cantităților și calităților prevăzute în aceste acte?

— Ce întreprinde producătorul în vederea lansării pe piață a produselor sale noi? Oare nu este el vinovat de „moartea prematură” a unora din produsele sale noi datorită lipsei de pro-

cupare pentru adoptarea unor măsuri raționale de lansarea lor pe piață?

— Constituirea fondului de marfă din comerț se face într-un spirit de receptivitate față de nou? Oare grupele de mărfuri sau zonele teritoriale care înregistrează o structură sortimentală cu un grad ridicat de nouitate nu denotă o atenție mai mare acordată educației consumatorului, mai multă preocupare pentru formarea receptivității față de nou?

— În structura rețelei comerciale sint corespunzător reprezentate magazinele-expoziție pentru produse noi? Vinzătorii sint instruiți cu privire la noile produse? Publicitatea comercială în mass-media și în magazin reușește să informeze asupra noilor produse? Condiționarea vine în sprijinul unei comercializări dinamice a acestora? Cum contribuie demonstrațiile practice, serviciile post-vanzare la promovarea noilor produse?

— În sfârșit, perceperea noului de către producător și cumpărător se face după aceleași criterii? Chiar dacă pentru producător un bun de consum este recent intrat în fabricație, din punctul de vedere al consumatorului, al modei, acesta poate fi considerat ca deja depășit. De unde, iarăși necesitatea dialogului cu piața, cu consumatorii, a studiilor de marketing.

Date interesante privind geneza ideii de produs nou a prezentat **Romulus Palade**, cercetător la Institutul pentru studierea conjuncturii economice internaționale. Un canal sistematic de culegere a ideilor de produse noi, utilizat în practica mondială, este **analiza necesităților nesatisfăcute ale consumatorilor**. Cunoașterea acestor necesități este realizată pe de o parte prin analiza sesizărilor și reclamațiilor primite de la clienți (care furnizează ideile de perfecționare a produselor), iar pe de altă parte, prin organizarea de discuții cu clienții (de exemplu: utilizând metoda „brainstorming” în cadrul unei discuții cu 12 persoane, pe tema „Ce vă lipsește în casă?”, au fost obținute în decurs de 40 de minute 136 de idei de produse noi).

Desigur că nu toate aceste idei de produse noi vor fi transpuse în realitate. O anchetă întreprinsă asupra a 51 de mari firme din S.U.A., de către o firmă de consultanță, arată că, în medie, din 38 de idei de produse noi pot fi selectate, prin prisma obiectivelor și resurselor firmelor respective, numai 12 produse; apoi, după criteriul rentabilității sfera se reduce la 7, în faza de testare a pieței ajung 3, pentru ca numai unul să se dovedească un succes comercial.

Transpunerea în practică a acestor idei presupune cheltuieli de cercetare-dezvoltare reprezentând, după unele calcule pentru S.U.A., în medie 5% din cifra de afaceri în sectorul chimiei, 8% în farmaceutică, 20% în aeronautică.

Produsele de succes lansate pe piața internațională trebuie să facă față, la scurt timp după apariție, unei puternice concurențe. Astfel, periuața de dinți automată la numai 2 ani după lansare avea de înfruntat concurența a nu mai puțin de 52 de firme concurențe pe o singură piață. Modul de efectuare a testării produselor pe piață, în special a celor pentru export, trebuie să se regăsească într-o optică nouă asupra satisfacerii pieței — respectiv nu „să vindem ce avem”, ci „să producem

ceea ce se cere", valorificând superior materiile prime, capacitățile de producție și de concepție.

Gospodăria casnică, o mică industrie

DESIGUR, ar fi greșit să se creadă că o asemenea concepție este valabilă numai în comerțul exterior.

Greutatea cu care și-a făcut pină acum loc noul în listele de mărfuri achiziționate de comerțul interior se explică tocmai prin lipsa testărilor de piață, care să ofere o fundamentare deciziilor în contractările de noi produse. Chiar și în cadrul ultimei ediții a târgului de mostre — sublinia **Gheorghe Bizău**, șef de serviciu în Direcția generală comercială a municipiului București — prezentarea și testarea produselor noi nu s-au desfășurat peste tot în mod corespunzător. Astfel se face că produse de foarte bună calitate nu au în prezent comenzi ferme, deși ar avea cerere pe piață. (E semnificativ cazul corpurilor de iluminat, care la târg erau într-o varietate de peste 600 de modele, în timp ce magazinul etalon „Unirea” nu oferă mai mult de zece modele.)

Importanța testelor de piață pentru orientarea producției a fost subliniată și de **Paul Caravia**, sociolog, la Centrul de estetică a produselor industri-

ei ușoare; Transformarea, în zilele noastre, a gospodăriei casnice într-o mică industrie impune studierea modului și gradului de acceptare a acestor schimbări de către populație. Dinamica schimbărilor în viitor, în sfera de activitate, în reședință (rural-urban) desemnează tot atâtea **modificări posibile în comportamentul de consum al populației**. Desigur că vom avea, spre exemplu, mulți amatori pentru mixerul electric. Dar câte gospodine vor utiliza, totuși, mixerul? Câte gospodine vor utiliza mașini de spălat vase? Sînt date absolut necesare pentru producător în elaborarea planurilor sale de cercetare și producție. În proiectarea bunurilor de consum, pe lângă tehnologie trebuie considerate cerințele umane, ambientul pentru care le creăm. Nu putem să proiectăm cu bun gust un produs-două, iar restul producției să-l lăsăm la un nivel discutabil. Trebuie să **acționăm multilateral asupra ambientului**. Desigur că abordarea modului de satisfacere a cerințelor se va face într-un mod propriu orînduirii sociale, avînd la bază criteriile unui consum rațional, satisfacerea întregii populații, dezvoltînd un **mecanism nou** — pentru care trebuie să realizăm propriile noastre studii de fundamentare. O parte din aceste studii s-au și făcut. Rămîne să le utilizăm în luarea deciziilor.

Ceea ce au de făcut creatorii de bunuri de consum — arăta **Mircea Ionescu-Muscel**, — șef de sector în cadrul aceleiași centru — este aparent foarte simplu: să cerceteze modul de viață al

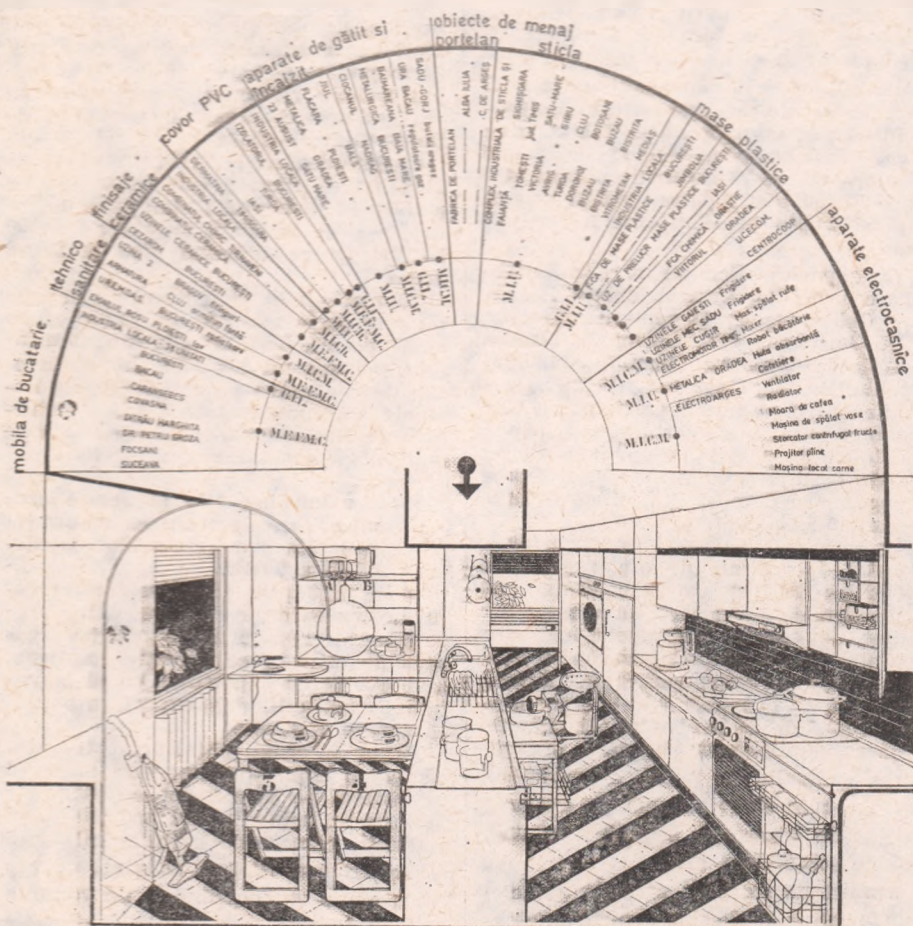
populației noastre, astfel încît să descrie nevoile, obiceiurile de consum ale mării majorități. Spre exemplu: se mîncă în bucătărie, sau în sufragerie? cu toată vesela, sau numai folosim de mult supierele? bem cu paharul de vin alături de cel de apă, sau nu? Iată cîteva aspecte mărunte, dar care pot determina structura unui serviciu de masă multiplicat în sute de mii de exemplare; astfel de date pot da de gîndit proiectanților în dimensionarea bucătăriei la noile blocuri de locuințe ș.a.m.d.

În cadrul industriei ușoare se acordă o deosebită atenție cercetărilor de piață în fundamentarea strategiei produselor noi, aceasta fiind singura cale de a face muncă de proiectare rațională, economică. Din păcate, foarte multe eforturi se cheltuiesc în găsirea unor modalități de justificare financiară a acestor cheltuieli (de exemplu, contractele cu Institutul de cercetări comerciale) datorită omiterii lor din lista tipurilor de cercetări ce pot fi finanțate din fondul de tehnică nouă; a apărut necesitatea obținerii sprijinului Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie în reglementarea acestei probleme.

Să acționăm multilateral asupra ambientului

PRESUPUNÎND că au fost obținute aceste informații cu privire la nevoile și obiceiurile de consum, să vedem cum sînt ele folosite în creația produselor. Dacă ar fi să ne oprim tot la bucătărie — știm că industria noastră produce frigider, aragaze, mobilă modernă de bucătărie etc. Presupunînd că am achiziționat cele mai reușite sortimente din fiecare și le-am instalat în bucătăria apartamentului, îi rămîne gospodinei loc să gătească? Sau: cum vor fi folosite aparatele electrocasnice care însumează în medie, 4800 W într-o gospodărie modernă, cînd rețeaua electrică a apartamentelor este proiectată pentru 2500 W. Ce denotă aceasta? Că cineva trebuie să gîndească la sistemul de obiecte în spațiul ambiental, că această concepție trebuie să-i preocupe în egală măsură pe producătorii din industria ușoară, de mobilă, din construcțiile de mașini și pe proiectanții de locuințe, impunînd poate unele studii prioritare.

Un alt aspect al creației de produse noi, care merită să fie analizat, este tendința încă frecventă de a imita unele produse din străinătate. Fără a discuta calitatea produsului imitat, ceea ce îl face destul de frecvent să fie neadecvat la noi este faptul că el a fost conceput și realizat în anume condiții de aprovizionare cu materii prime, de forță de muncă, de înzestrare tehnică și în contextul respectiv el a reprezentat poate un optim de producție. Introducerea lui mecanică într-un sistem de referință complet diferit nu poate avea decît efecte negative asupra eficienței producției, asupra satisfacerii nevoilor de consum. Ceea ce nu înseamnă să creăm produse cu totul și cu totul noi — funcțiile fiind, în principiu, aceleași; însă trebuie să trecem toate produsele noi prin filtrul cercetării, cu toate regulile sale de bază, pentru a răspunde condițiilor noastre specifice de producție și utilizare.

O soluție de ansamblu pentru bucătărie care presupune o strînsă colaborare între producătorii de bunuri de consum, elaborată de arhitecții Ion Popa, Vlad Calboreanu, Francisc Elheriu, Romeo Simiraș, Marica Solomon, Alba Popa, în Grupajul de articole privind promovarea design-ului în industria mobilei — revista „Arhitectura” nr. 2/1976

Specialiștii noștri au reușit să găsească soluții originale multor probleme — arăta **Petre Dumitrescu**, șef de serviciu în Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini — însă o serie de dificultăți întâmpinate „de la idee la comercializare” au făcut ca relativ puține să fie finalizate. Este vorba de existența unor mecanisme învechite, neelastice. Un exemplu edificator: crearea aparatului electric pentru uscarea părului a durat tot atât cât cercetarea, proiectarea și realizarea platformei de foraj marin! Și Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini întâmpină unele greutăți în finanțarea cercetării de marketing, în asimilarea noilor produse în orientarea rapidă a cercetării către nevoile populației; de multe ori asistăm la procesul reflex de rigiditate în cercetare, determinat de cadrul rigid al finanțării.

O cale importantă pentru integrarea în procesul de proiectare a factorului uman, pentru ridicarea nivelului științific al creației de bunuri de consum — aprecia președintele Centrului român de design — **prof. arh. Paul Bornovschi** — este designul. Trecerea în revistă a citorva standuri de bunuri de consum la recenta ediție a târgului de mostre a fost suficientă pentru a constata că acest demers primordial pentru calitatea proiectării și realizarea estetică a unor exponate a lipsit. Designul obiectului izolat poate rămâne, în principiu, ca un demers de sine stătător, fără prea mare reverberație socială. În etapa actuală însă, trebuie să ne propunem o perspectivă integratoare a proceselor de proiectare bazate pe design, să concepem ambientul într-o ierarhie de sisteme cu conexiuni între ele. În fiecare etapă a proiectării designerul trebuie să fie prezent, începând cu prima și cea mai importantă — întocmirea planului și stabilirea temelor de cercetare, creație și proiectare. Lipsa designului se poate ușor recunoaște la unele bunuri de consum, prin fuga de expresia lapidară, de forma simplă, de forma esențială, de funcțiunile fundamentale. Chiar cind sint satisfăcute aceste funcțiuni fundamentale, adesea ele nu sint suficient coordonate, datorită inexistenței unei viziuni sistematice, de integrare a produsului în familia sa de produse, în mediul ambiant.

Diversificarea unor produse este justificată numai prin îndeplinirea unor funcții noi (Dacă ar fi să luăm iarăși exemplul corpurilor de iluminat — printr-o altă calitate a iluminării, o altă necesitate de amenajare, sau degajarea unei atmosfere, stări diferite): din această cauză asistăm de multe ori la o inovație formală, superficială, nu pentru că acesta ar fi potențialul nostru creator, de inovare, ci pentru că intervin o serie de filtre care fac uneori ca experiențele cele mai autentice, cele mai organice să nu ajungă să fie valorificate. Desigur că o întreagă serie de dificultăți se datoresc și neomologării profesiei de designer, care — în ciuda necesităților reale ale producției — nu reușește încă să aibă un statut și un loc precis în activitatea de proiectare.

Sint încă necesare eforturi pentru promovarea acestor energii latente, pentru simplificarea mecanismelor de omologare, de lansare a ideilor noi în producție.

Dezbateri consemnate de
Ioan GEORGESCU

REALIZĂRI MARCANTE ALE TEHNICII DE VÎRF

● În contextul bogatului program expozițional al acestui an, **tîrgul specializat de mașini și utilaje (TIB '76), ce se deschide miercuri, apare ca un moment de vîrf. Care apreciați că sint notele caracteristice ale acestei manifestări?** — a fost prima întrebare pe care am adresat-o ing. Remus Brad, directorul Întreprinderii de tîrguri și expoziții, în cadrul acestui scurt interviu acordat revistei noastre.

— Trebuie să remarcăm în primul rînd faptul că prin profilul său — mașini și utilaje industriale — tîrgul organizat între 16 și 25 octombrie a.c. la București slujește promovării unuia din domeniile sale mai ample și dinamice ale comerțului internațional.

La actuala ediție vom face cunoscute noutățile în programul de export a 18 mari întreprinderi de comerț exterior românești, după cum vom avea și posibilitatea să cunoaștem realizările tehnice obținute de alte 23 de țări în construcția de mașini agregate, echipamente și instalații pentru: industria extractivă, metalurgie, energetică, telecomunicații, electrotehnică, electronică și automatizări, industria petrolieră și a gazelor, industria chimică, a materialelor plastice și cauciucului etc.

Înaltul grad de internaționalizare al acestei manifestări este reflectat de participarea la actuala ediție TIB a circa 1 000 de firme românești și străine pe o suprafață de 76 000 metri pătrați, din care 52 000 metri pătrați spații acoperite și 24 000 pe platforme în aer liber.

Cu expoziții oficiale sint reprezentate țări ca: Anglia, Austria, Belgia, Bulgaria, Cehoslovacia, Danemarca, Elveția, R.D. Germană, R.F. Germania, Italia, Iugoslavia, Japonia, Olanda, Polonia, Spania, S.U.A., Ungaria și U.R.S.S. Subliniez ca o premieră participarea Columbiei, la un tîrg internațional găzduit de România. Alături de participările oficiale peste 100 de firme printre care franceze, suedeze și din Lichtenstein expun independent.

În ceea ce privește întreprinderea noastră, în calitate de organizator, as menționa perfecționarea continuă a concepției de amenajare, lucru mult facilitat de construcțiile moderne ale complexului expozițional. Gama serviciilor oferite participanților a fost lărgită continuu, ea cuprinzînd în prezent servicii complete de la construirea și amenajarea pavilioanelor și pînă la organizarea centrului de presă, a serviciilor publice cum sint: rețeaua de comunicații, de transport, schimb valutar, puncte comerciale, etc.

Alături de forța de atracție a pieței românești, o explicație pentru amploarea participării o găsim și în publicitatea sistematică organizată încă din 1975 în principalele reviste de specialitate din străinătate. La aceasta se

adaugă publicitatea directă adresată tuturor organizatorilor de participări oficiale și firmelor de profil din toate zonele geografice. Desigur că agențiile noastre economice din străinătate și-au adus și ele contribuția la prezentarea tîrgului, după cum și Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale în realizarea contactelor comerciale.

● **Cei 100 de expozanți din România — producători din ramurile de bază ale industriei constructoare de mașini, reprezintă domenii deosebit de dinamice ale revoluției tehnico-științifice contemporane. Ce noutăți înregistrează la actuala ediție oferta acestora?**

— Desigur că nu va fi lipsită de interes pentru specialiști confruntarea tehnică la care vom asista. La mașini unelte aschietoare as menționa în primul rînd mașina de rectificat universală cu comandă electrohidraulică, apoi strungul carusel cu comandă numerică, strungul revolver pentru executarea de operații multiple. Industria electronică prezintă pentru prima dată la TIB calculatorul Felix C-512, care prin organizarea structural-logică și modul de programare se situează printre cele mai perfecționate sisteme. În același domeniu trebuie remarcat grupul terminal realizat prin cooperare în producție de Rom—Control—Data.

Ca întotdeauna la TIB întreprinderea „1 Mai” — Ploiești este prezentă cu noutăți în domeniul instalațiilor de foraj — de astădată instalația F-500 DEWL pentru adîncimi pînă la 10 000 metri.

Comparabil în dimensiuni cu aceasta nu este decît cazanul de 1 035 tone aburi pe oră destinat alimentării uriașelor turbine de 330 MW. Întreprinderile de cooperare în producție din România sint prezente prin gama reductoarelor Resița-Renk, prin produsele de tehnică medicală Elarom.

● **Pornind de la aceste premise, care apreciați că vor fi rezultatele comerciale ale actualii ediții a TIB?**

— În raport cu obiectivele comerțului nostru exterior cele trei ediții precedente ale tîrgului au marcat progrese sensibile atît în ce privește rolul său în promovarea exportului, cît și în volumul tranzacțiilor de export, import și cooperare realizate.

Tîrgul Internațional București și-a cîștigat o bună apreciere în zonă ca și în general pe plan european prin anvergura sa, prin climatul favorabil unei activități comerciale multilaterale ce-l caracterizează. Sintem convinși că actuala ediție va contribui la dezvoltarea pe mai departe a relațiilor comerciale și de cooperare internațională ale României.

Interviuri de
I. GEORGE

Considerații privind experimentarea funcțiilor de producție în activitatea de planificare

CUANTIFICAREA INFLUENȚEI PROGRESULUI TEHNIC ÎN PROCESUL CREȘTERII ECONOMICE

METODELE MODERNE de analiză a creșterii economice au acreditat ferm extinderea puternică a interesului pentru elaborarea modelelor economico-matematice, care își propun nu numai descrierea plauzibilă dar și cuantificarea dezvoltării viitoare, evidențierea unor repere de indiscutabilă utilitate în această direcție. Asistăm de fapt, în ultimele decenii, la expansiunea semnificativă a cercetării economice în domeniul modelării cantitative a dezvoltării, la orizonturi de timp medii și mai îndepărtate, care adaugă teoriei economice aptitudini noi și deosebit de valoroase în mod particular pentru activitatea de planificare.

Între tehnicile de mare diversitate utilizate în modelarea matematică a fenomenelor economice, funcțiile de producție dețin un loc important, oferind posibilități multiple și suficient de sigure, atât prin folosirea lor ca modele autonome, cit și prin integrarea în modele matematice de mai mare complexitate, ele constituind verigi sau blocuri importante ale acestora, articulate cu alte elemente componente ale modelelor respective.¹⁾

Atribuind considerațiilor care urmează caracterul unei modeste tentative, vom prezenta, în mod succint, numai rezultatele practice ale unor preocupări referitoare la utilizarea funcțiilor de producție pentru modelarea creșterii producției industriale și a venitului național creat în industrie, în economia țării noastre în perioada ultimilor 20 de ani, testate cu rezultate bune în cadrul acestei perioade, atât pentru intervale de timp trecute, cit și pentru orizonturi de perspectivă medie (5 ani). Înainte de a trece la prezentarea și comentarea funcțiilor stabilite este necesar și util să facem următoarele precizări cu caracter general.

1. Unul dintre motivele care au determinat preferința autorului pentru folosirea funcțiilor de producție ca instrument de modelare decurge din aptitudinea acestora de a reflecta și chiar comensura — cu suficient de bună aproximație — participarea progresului tehnic la creșterea economică. Am acordat atenție acestui aspect deoarece, în desfășurarea activității previzionale în țara noastră, deși au sporit substanțial preocupările pentru planificarea mai precisă a introducerii progresului tehnic și s-au realizat în ultimii ani îmbunătățiri remarcabile ale metodologiei și indicatorilor folosiți în acest scop nu se dispune încă de tehnici adecvate și acreditate ca atare pentru comensurarea contribuției progresului tehnic la ritmurile creșterii economice. Am considerat, deci, că posibilitățile pe care le oferă — și din acest punct de vedere — funcțiile de producție merită să fie experimentate și valorificate. Aceasta cu alit mai mult cu cit, alături de factorii de creștere tradiționali, fondurile fixe și forța de muncă, funcțiile de producție — utilizate ca modele autonome — fac posibilă evidențierea distinctă a progresului tehnico-științific, inclusiv elementele asociate lui, ca un al treilea factor fundamental, ceea ce corespunde semnificației sale contemporane și rolului hotărâtor pe care îl are în prezent în realizarea creșterii economice.

2. Față de forma cea mai generală a funcției de producție

$$Y = f[A(t), F, B(t), N]$$

care cunoaște expresii particulare diferite, în raport cu ipotezele făcute asupra funcțiilor intermediare A și B (rezultând funcțiile de tip Cobb-Douglas, CES, Harrod, Solow), am acordat preferință²⁾ funcției de tip Cobb-Douglas care, în raport cu expresia generală de mai sus, poate fi considerată ca având forma :

$$Y = A(t) \cdot f(F, N)$$

3. Porind de asemenea de la rezultatele și interpretarea a numeroase testări făcute pe baza datelor reale ale ultimilor 20 de ani privind producția industrială și venitul național creat în industrie, în legătură cu validitatea în timp a funcțiilor de pro-

ducție utilizate ca modele autonome s-au avut în vedere următoarele :

a) Pentru perioade trecute funcția Cobb-Douglas este aptă de a modela corect rezultatele dezvoltării pe o perioadă de 10 ani, tendințele manifestate în acest interval de timp și chiar inflexiunile de tendințe putând fi reflectate în structura funcției prin determinarea riguroasă a parametrilor săi și — bineînțeles — prin utilizarea de șiruri de date corecte și coerente pentru întreaga perioadă.

b) Pentru calculele previzionale funcția poate fi folosită în mod fiabil — și în orice caz pentru determinarea unor nivele orientative satisfăcătoare în calculele preliminare — la un orizont mediu care nu trebuie să depășească 5 ani ; utilizarea ei, ca model autonom, este deci posibilă și oportună în calculele preliminare pentru perioadele cincinale, pornind de la funcția determinată pentru perioada precedentă de 10 ani.

4. Ca urmare a celor arătate, pentru perioada asupra căreia s-au făcut experimentările (1955—1975), au fost determinate funcții de producție corespunzătoare la trei intervale interferente în timp și anume : 1955—1965, 1960—1970 și 1965—1975. Aceasta a asigurat în mai mare măsură caracterul unitar al analizei și continuitatea în reflectarea tendințelor pe întreaga perioadă considerată, a făcut posibilă o mai bună articulare reciprocă a rezultatelor obținute prin aplicarea funcțiilor utilizate.

AȘA CUM S-A ARĂTAT, în experimentări au fost folosite funcții de producție de tip Cobb-Douglas dinamice, cu randamente constante, la care suma elasticităților este deci egală cu unitatea, exprimate după cum urmează :

$$P = A \cdot F^a \cdot N^b \cdot e^{kt}$$

în care :
P = valoarea producției globale industriale ; F = valoarea medie anuală a fondurilor fixe existente în industrie ; N = numărul de persoane utilizate în industrie ; a și b = elasticitățile factorilor F și N ; K = coeficientul progresului tehnic ; A = factor constant de proporționalitate ; e = baza logaritmilor naturali ; t = timpul, considerat ca variabilă independentă, măsurat de la anul luat ca origine a intervalului pentru care se determină funcția (de exemplu, în perioada 1965—1975, pentru anul 1971, t = 6).

Precizăm că elasticitățile factorilor F și N (coeficienții a și b) exprimă cu cit ar crește producția la creșterea cu 1% a factorului respectiv ; astfel, la creșterea cu 1% a fondurilor fixe, valoarea producției ar crește cu a%, creșterea fiind de b% pentru sporul cu 1% a numărului de persoane.

Ca orice model matematic funcția Cobb-Douglas, ca și alte tipuri de funcții de producție, reprezintă de fapt o expresie matematică prin care se modelează legea potrivit căreia se realizează într-un interval dat creșterea producției (a variabilei de output) în raport cu evoluțiile factorilor de creștere F și N (variabilele de input) și efectele progresului tehnic (factorul e^{kt}). Evident că definirea concretă a funcției implică determinarea valorilor parametrilor A, a, b, și K, astfel încât funcția să exprime efectiv fenomenul care se modelează.

Factorul e^{kt} (factorul dinamic al funcției) are semnificația unui element de amplificare față de forma statică a funcției (P = A · F^a · N^b) Într-adevăr, prezența termenului e^{kt} reflectă faptul că sporirea în timp a producției, ca urmare a creșterii fondurilor fixe și a numărului de persoane, este amplificată datorită acțiunii și a altor factori de natură calitativă, între care un rol hotărâtor îl deține progresul tehnic. Desigur, creșterea suplimentară reflectată prin influența amplificată a termenului e^{kt} nu poate fi atribuită în exclusivitate progresului tehnic autonom (care decurge exclusiv din perfecționări de concepție

și tehnologie), ea rezultând și din efectele altor fenomene semnificative, cum sînt valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor sau creșterea naturală a productivității muncii, întim asociate însă progresului tehnic.

Precizăm că funcția Cobb-Douglas cunoaște și alte expresii (funcția statică, funcții cu randamente descrescătoare: $a + b < 1$ sau cu randament crescător: $a + b > 1$). Din încercările făcute a rezultat că funcția care se pretează cel mai bine la utilizarea dorită este cea prezentată mai înainte, respectiv funcția Cobb-Douglas dinamică, cu randamente constante ($a + b = 1$).

Pe baza celor arătate și a numeroase experimentări, au fost stabilite pentru producția globală industrială, următoarele funcții de producție:

pentru perioada 1955—1965

(în prețuri 1955)

$$P = 5085 \cdot F^{0,2} \cdot N^{0,8} \cdot e^{0,05484 t} \quad (1)$$

pentru perioada 1960—1970

(în prețuri 1963)

$$P = 17\,540 \cdot F^{0,4258} \cdot N^{0,5742} \cdot e^{0,065 t} \quad (2)$$

pentru perioada 1965—1975

(în prețuri 1963)

$$P = 2950 \cdot F^{0,3134} \cdot N^{0,6866} \cdot e^{0,046 t} \quad (3)$$

Verificările făcute pentru fiecare din cele 3 perioade au arătat că funcțiile sînt corect stabilite și fiabile, abaterile medii pătratic care au rezultat din verificarea tuturor anilor din perioadele considerate așezîndu-se între 1% și maximum 1,47%.

Din interpretarea funcțiilor stabilite și a rezultatelor obținute prin aplicarea lor, se desprind cîteva concluzii semnificative și anume:

a) Pentru primele două perioade, progresul tehnic amplifică rezultatele acțiunii celorlalți doi factori cu o rată medie anuală de circa 6,5%, față de producțiile care s-ar fi realizat în condițiile tehnice din anii de bază ai perioadelor respective numai prin creșterea extensivă a fondurilor fixe și a numărului de personal. În felul acesta, în anii de capăt ai perioadelor, s-au obținut producții mai mari cu aproape 90% față de ceea ce s-ar fi obținut numai prin creșterea extensivă a factorilor F și N , menținîndu-se nemodificate condițiile tehnice din anii de bază. Participarea practică a progresului tehnic la realizarea creșterii economice este deci apreciată concret și furnizează o imagine concludentă asupra rolului său material în ansamblul mecanismului economic.

b) Se constată însă că în ultima perioadă considerată (1965—1975), valorile corespunzătoare celor două cifre citate mai sus pentru primele două perioade sînt mai mici, respectiv 4,6% — rata medie anuală de creștere a contribuției progresului tehnic și ceva peste 55% — participarea sa la amplificarea producției care s-ar fi obținut în 1975 numai prin creșterea extensivă a celorlalți doi factori.

c) Evoluția descrescătoare a influenței factorului dinamic poate fi explicată dacă se are în vedere extinderea largă în ultima perioadă a programului de investiții prin realizarea de obiective de mare amploare, unde sînt concentrate fonduri fixe foarte importante și de nivel tehnic ridicat ce implică, în mod firesc, durate de execuție mai îndelungate, care cunosc uneori temporizări în atingerea parametrilor proiectați. Aceasta face ca influențele favorabile pe care trebuie să le determine funcționarea acestor obiective — cu dotările de înaltă tehnicitate de care dispun, la capacități și parametri proiectați — asupra participării progresului tehnic la ritmul creșterii economice să se manifeste și ele cu întârziere sau, mai exact, să nu se fi concretizat încă pe deplin în cursul perioadei. Unele neajunsuri existente și cunoscute în ce privește eficiența fondurilor fixe coroborează cele arătate mai sus.

Limitîndu-ne la aceste comentarii, legate specific de problemele progresului tehnic, prezentăm în continuare rezultatele globale obținute prin aplicarea funcțiilor stabilite pentru perioadele 1960—1970 și 1965—1975 la orizonturi care depășesc cu 5 ani capetele perioadelor respective¹⁾.

Astfel, funcția stabilită pentru perioada 1965—1975, aplicată anului 1980, cu valorile variabilelor de input proiectate în acest an, conduce la o valoare a producției diferită cu numai 1% de cea corespunzătoare lucrărilor de plan, iar verificarea făcută pentru fiecare an al cincinalului actual arată că valorile ce se obțin conduc la o abatere medie pătratică de circa 0,75%, fiind deci pe deplin acceptabile. Considerăm că această situație se explică prin faptul că, reflectînd în structura sa — ca urmare a modului în care a fost determinată — accelerarea de ritm și alte fenomene specifice anilor — și îndeosebi ultimilor — ai

perioadei 1965—1975, funcția este aptă de a reprezenta suficient de corect, chiar printr-o extrapolare inerțială, dezvoltarea plauzibilă în anul 1980, așa cum s-a verificat și prin testarea ei.

Experimentîndu-se aplicarea funcției stabilite pentru perioada 1960—1970 la orizontul 1975, cu valorile de input corespunzătoare celor stabilite prin planul pe 1975, rezultatele obținute, deși mai distanțate de realitate, confirmă și ele considerațiile făcute mai sus, producția obținută prin aplicarea funcției diferind cu circa 3% de cea efectiv planificată pe 1975 (cu mențiunea că în ceilalți ani ai perioadei de extrapolare diferențele sînt simțitor mai mici).

Rezultatele prezentate arată că, pe lângă posibilitățile certe pe care le oferă pentru analiza dezvoltării trecute, și în particular pentru evidențierea cantitativă a participării progresului tehnic la realizarea acesteia, funcțiile de producție pot fi utilizate, cu prudență, dar în mod util, și în calculele prealabile de proiectare a dezvoltării viitoare. Este deci cu atît mai evidentă oportunitatea deosebită a folosirii lor pentru construcția modelelor matematice de mai mare sau foarte mare complexitate, utilizate în planificare și prognoză, la care nu ne-am referit aici, desigur în condițiile pe care le implică integrarea oricăror funcții în modele complexe, respectiv cu impunerea unor constrîngeri determinate de articularea lor la ansamblul modelului²⁾.

Fără a intra în detalii, precizăm că au fost determinate și testate cu rezultate similare și funcțiile de producție corespunzătoare venitului național creat în industrie, considerîndu-se bineînțeles aceleași variabile de input. Arătăm numai pentru exemplificare că funcția stabilită pentru perioada 1960—1970 este:

$$V = 18,33 \cdot F^{0,587} \cdot N^{0,413} \cdot e^{0,075 t}$$

Evident că parametrii funcției sînt diferiți față de cei ai funcției determinate pentru producția industrială, valorile lor corespunzînd participării specifice a factorilor, inclusiv a progresului tehnic, la crearea mărimilor economice corespunzătoare variabilei de output, în cazul de mai sus a venitului național.

Rezultatele obținute oferă numai cîteva elemente de început pentru organizarea eventuală a unor acțiuni mai substanțiale în vederea utilizării funcțiilor de producție în activitatea previzională, în multiple scopuri, de pildă, pentru evidențierea cantitativă a contribuției progresului tehnic, fondurilor fixe și forței de muncă, la ritmurile creșterii economice; pentru uzul proiectărilor viitoare, desigur în limite prudente, ceea ce ar putea face însă posibilă desprinderea unor concluzii folositoare pentru schițarea prealabilă a cadrului general în care se poate așeza creșterea plauzibilă a unor indicatori, în funcție de variantele adoptate pentru creșterea factorilor care îi determină; pentru integrarea în modele de mai mare complexitate utilizabile în activitatea previzională și în particular în planificare etc.

În **Comitetul de Stat al Planificării** au început să fie desfășurate acțiuni ordonate de extindere a utilizării funcțiilor de producție, cu antrenarea Centrului de Studii și Cercetări în Planificare, acțiuni ce vor fi amplificate și adîncite în viitor. În acest sens se au în vedere și sint efectiv vizate, pornind de la lucrările deja efectuate, obiective ca elaborarea funcțiilor de producție pentru principalele ramuri ale industriei; elaborarea funcțiilor de producție pentru cîteva subramuri de vîrf, care participă cu pondere mare la introducerea progresului tehnic; extinderea stabilirii funcțiilor de producție și pentru alte ramuri principale ale economiei. Considerăm, de asemenea, că, pe baza lucrărilor deja realizate și a celor care vor mai fi efectuate în domeniul utilizării practice a funcțiilor de producție, se îmbunătățesc și condițiile pentru amplificarea activității generale în domeniul modelării.

Victor IANCOVICI
Comitetul de Stat al Planificării

¹⁾ Valențele variate și interesul remarcabil pe care le prezintă utilizarea funcțiilor de producție pentru cercetarea economică au fost pregnant relevate și prin dezbaterile care au avut loc în anul 1975, în cadrul lucrărilor Seminarului științific de prognoză economică-socială, organizat de Catedra de cibernetică economică a Academiei de Studii Economice București, sub conducerea științifică a acad. prof. Manca Mănescu.

²⁾ Preferința acordată decurge din rezultatele pozitive obținute în experimentările și testările făcute, care au dovedit concludent că funcția de tip Cobb-Douglas se prezintă bine la modelarea mărimilor economice pe care le avem în vedere.

³⁾ Experimentarea s-a făcut pentru aceste perioade, nu și pentru 1955—1965, ca urmare a faptului că în prima perioadă funcția este determinată cu valori exprimate în prețuri 1955.

⁴⁾ Evident că în astfel de condiții, considerațiile făcute mai înainte cu privire la validitatea în timp a funcțiilor de producție nu își mențin valabilitatea, ele referindu-se numai la utilizarea acestora ca modele autonome.

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

RĂȚIONALIZAREA TRANSPORTURILOR INTERNE

Preocupări și rezultate în 4 întreprinderi
din Capitală

IDENTIFICAREA și exploatarea rezervelor de creștere accelerată a eficienței în industrie nu pot ocoli problema organizării activităților de manipulare, transport și depozitare a materiilor prime, materialelor și produselor. Risipa de spații și de personal auxiliar ce se face încă în multe întreprinderi, gradul adesea redus al mecanizării operațiilor specifice — datorat și unei dotări neechilibrate care fie că nu acoperă necesarul, fie că este excesivă și nu stimulează la o folosire rațională — constituie argumentele unei acțiuni ce se desfășoară pe scară largă în industrie, pentru raționalizarea transporturilor interne.

Un sumar tur de orizont în câteva întreprinderi bucureștene, prilejuit de un recent schimb de experiență, a relevat adoptarea unor orientări eficiente; rezultatele obținute până acum trebuie să îndemne la perseverență în finalizarea studiilor și măsurilor întreprinse, la lărgirea în continuare a ariei de preocupări.

● **Întreprinderea „Vulcan“.** O producție în rapidă dezvoltare, care consumă la nivelul actual 120—130 mii de tone de metal pe an, cu un volum de transport intern — calculat la un număr minim de operații — de 16 tone pentru fiecare tonă de produs, pune probleme deosebit de dificile la această unitate cu aproape trei sferturi de veac de existență, unde spațiile de producție au fost extinse succesiv, fără posibilitatea unei sistematizări satisfăcătoare a incintei. Suprafețele de depozitare de circa 13 mii mp, cu un rulaj lunar de 10 mii de tone de materiale, sînt pe de o parte insuficiente, pe de altă parte amplasate neconform nevoilor; producția însăși nu a fost încă organizată într-un flux perfect, ceea ce menține transporturi încrucișate. Este meritoriu că în aceste condiții s-a reușit totuși, în ultimul timp, să se introducă mai multă ordine. Unele depozite au fost mutate cît mai aproape de ateliere, amenajindu-se între ele linii mecanizate cu vagonete. Pînă la o viitoare integrare a producției în cadrul aceluiași atelier, s-a îmbunătățit gruparea mașinilor, simplificindu-se transportul între ateliere și secții; este în pregătire legarea printr-o linie mecanizată directă a secției mecanice cu cea de tratamente. Depozitul central de materiale mărunte și elemente de asamblare primite din afară, ca și depozitul de semifabricate (piese tur-

nate și forjate) au fost organizate pentru containerizare, dezvoltate pe verticală și deservite de stivuitoare de raft — totul realizat prin autoutilare. În afara importanței economice de manoperă, în afara unei gestiuni clare și operative sporite, sistemul permite să identifice — după durata de stagnare a containerelor — comenzile a căror execuție s-a întrerupt, ca un semnal pentru decizii privind o altă utilizare a reperelor respective.

Mijloacele de transport mari — autocamioane, automacarale — erau repartizate pe ateliere de producție, fiind folosite pentru volume mici și distanțe scurte, cu stagnări importante. Acum ele au fost grupate pe secții și sînt dirijate de dispeceri.

Un proiect ambițios, dar care va putea aduce o creștere însemnată a gradului de utilizare a electrocurelor, motostivuitoarelor, autocamionelor, are în vedere centralizarea tuturor acestor mijloace, cu dispecerizare prin radiotelefon. Sistemul va evita mersul în gol, va permite folosirea traseelor optime pentru fiecare secție și atelier, urmărirea permanentă a activității fiecărui șofer, intervenții operative pentru depanare, scurtarea timpului de staționare prin anunțarea destinatarului la plecarea mijlocului de transport, pentru a pregăti descărcarea. Va crește și eficiența legăturilor de transport între incinta uzinei și noile secții de pe platforma industrială Berceni. Economii evaluate în studiu (de pildă, numai într-o etapă inițială, reducerea cu 9% a timpilor morți la electrocare) vor asigura amortizarea investiției în circa 20 de luni.

● **Întreprinderea „Semănătoarea“.** Atenția s-a concentrat asupra tehnologiilor moderne de manipulare. Pe baza unui catalog întocmit de compartimentul de organizare, secțiile au comandat containere și palete, cu care se efectuează în prezent transportul a aproape jumătate din cantitatea totală de piese. (O dificultate: piesele aduse în containere trebuie numărate la recepție, ceea ce face să se piardă timp la predare-primire, obligînd la stagnări ale mijloacelor de transport). Amenajarea căilor de acces, betonarea platformelor de depozitare au redus numărul reparațiilor la mijloacele de transport, au mărit durata de viață a acestora. S-au proiectat, executat și dat în folosință tipuri adecvate de legături de sarcină, rastele etc. Operațiile de descărcare-

● **Un sector încă bogat în rezerve** ● „Fluxul“ eficienței trebuie să „curgă“ normal ● Cum organizăm circuitele? ● „Virtuțile“ economice ale paletizării și containerizării ● **Exploatarea centralizată a mijloacelor și sistemul mixt de depozite, cai de sporire a eficienței**

încărcare-manipulare pe platforma de expediție au fost preluate de biroul de transporturi, iar pentru programarea și urmărirea activității electrocurelor și motostivuitoarelor — preluate de la secții și concentrate pe uzină — a fost constituită o grupă de transport intern. Interesant: mijloacele respective sînt parcate grupat (la stația de încărcat acumulatori și reparații electrice, de unde conducătorii lor vin să le ia cînd e nevoie; în restul timpului aceștia stau în secții, puțînd fi folosiți la operații auxiliare). În interiorul secțiilor s-au introdus benzi transportoare care urmăresc fazele procesului de producție (de pildă: montaj-vopsitorie și înapoi la montaj).

● **Întreprinderea de mașini electrice.** Circulația în gol a electrocurelor (distribuite la secții, după volumul producției) a fost atenuată printr-o analiză a frecvenței medii a transporturilor zilnice, pentru a determina gradul de încărcare al fiecărei secții; datele au fost introduse în matrice ale legăturilor între ateliere și distanțelor, a căror prelucrare a permis să se obțină o rețea echilibrată, bazată pe circuite în inele (cu flux ascendent, descendent sau mixt) în locul celor pendulare. Modelul nu poate prelua însă variațiile de situații de la o zi la alta, care fac ca inelele stabilite să nu mai corespundă; se simte, de aceea, necesitatea unui dispecerat dotat cu instalație de interfon.

● **Întreprinderea „23 August“.** Marea uzină folosește circa 300 de mijloace de transport intern — cifră explicabilă prin raportul de 35—40 tone manipulate la o tonă de produs finit. Dintre acestea, mijloacele mari și o parte din electrocare sînt centralizate la secția de transporturi, unde de trei ani funcționează cu rezultate foarte bune un dispecerat prin radiotelefon. Înlocuirea unor mijloace de capacitate redusă cu un număr limitat de mijloace de mare capacitate a economisit 70 de oameni la personalul de transport.

Majoritatea electrocurelor sînt date în dotarea secțiilor, revenind cîte 30—40 la secțiile primare (ce au un volum de transport zilnic de pînă la o mie de tone fiecare); încă n-a fost găsită o soluție organizatorică satisfăcătoare pentru coordonarea folosirii lor la nivelul secției și al întreprinderii.

Insuficiența spațiilor de depozitare a fost în mare parte rezolvată prin dezvoltarea pe verticală. Se rulează 15 mii

de containere, cu un efect economic de 18 milioane de lei pe lună.

★
Containerizarea și paletizarea, exploatarea centralizată a mijloacelor, sistemul mixt de depozite centrale și depozite de secție apar, din experiențele relatate, ca principale orientări în raționalizarea transporturilor interne. Rezolvările actuale, deși perfectibile, marchează totuși un progres lesne de cuantificat în reducerea necesarului de personal auxiliar și a cheltuielilor. A-bordarea organizată a problemei a relevat însă și unele dificultăți, pe care le redăm sub forma de :

PROPUNERI

● Unele studii în acest domeniu sînt aplicate cu întîrziere sau rămîn la dosar, întrucît lipsește sursa de finanțare. (Situția afectează îndeosebi studiile elaborate în cadrul întreprinderilor, căci pentru cele comandate — și plătite — institutelor de cercetare-proiectare, de regulă, se găsesc fonduri.) Sarcina de a mări gradul de utilizare a capacităților existente, de a folosi în cît mai mare măsură personalul întreprinderilor în activități direct productive ar trebui să determine **adoptarea unui mekansim de finanțare capabil să valorifice resursele de creștere a eficienței și să elimine rezolvările prin felurite artificii care, uneori, pot deschide calea risipei.**

● Parcul de electrocare înregistrează mari stagnări din cauză că **anvelopele livrate de întreprinderea „Victoria“-Florești nu corespund sarcinii și condițiilor de exploatare ale acestor mijloace**; improvizațiile pe care le fac diferite uzine pentru a condiționa anvelopele înseamnă a suplini, cu cheltuieli mai mari și cu rezultate tehnice nu totdeauna satisfăcătoare, o măsură pe care ar trebui să o ia producătorul.

● Mărirea operativității și economicității transporturilor interne în cadrul marilor uzine, combinatelor, platformelor industriale este legată de asigurarea mijloacelor de comunicații pe distanță scurtă. Cerință pe care este chemată să o rezolve industria electrotehnică, prin asimilarea în fabricație a unor tipuri de instalații (radiotelefon, interfon ș.a.) cu parametri funcționali care să nu depășească, dar să satisfacă nevoile specifice ale utilizatorilor din industrie, (ca și din construcții, agricultură) și la prețuri care să nu le facă prohibitive.

● În atenția Ministerului Muncii, propunerea de a se stabili o metodologie mai bine aprofundată pentru remunerarea în acord global a conducătorilor de mijloace de transport intern, care să asigure în mod adecvat cointeresarea lor, ținînd seama de condițiile specifice de lucru.

Adrian RUSU

SINOPTIC

Analiza valorii: noi dovezi ale eficienței

● Încă un exemplu al receptivității Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții față de metoda analizei valorii: la Combinatul de prelucrare a lemnului din Rimnicu Vilcea au fost constituite trei colecții „A.V.“, care și-au îndreptat atenția asupra reducerii consumului de masă lemnoasă la producția de ambalaje, furnire estetice și mobilă, în condițiile păstrării funcționalității acestora. În ce privește furnirile, de pildă, pornindu-se de la ideea reducerii grosimii pînă la limita corespunzătoare funcției, s-au făcut (cu concursul laboratorului și al fabricii de mobilă din cadrul combinatului) experimentări la întreaga gamă de operații — derulare, decupare, uscare, lipire etc. — în gama de grosimi cuprinsă între cea actuală, de 1 mm și cea de 0.5 mm. Algearea s-a oprit la 0.7 mm. Aceste trei zecimi de milimetru economisite înseamnă, la nivelul unui an, o reducere a cheltuielilor cu circa 700 mii de lei.

● „Pantof bărbătesc model 160“ se numește sortimentul din programul de fabricație al întreprinderii „Partizanul“-Bașcău, pe care un colectiv format din doi ingineri și un economist l-a studiat folosind „A.V.“ Modificările aduse elimină consumurile supradimensionale pentru realizarea funcțiilor „asigură protecția mecanică“ și „asigură protecția și izolarea contra umidității“. Reducerea de cost este de numai 2%, dar raportată la cantitatea contractată pe un an, ea se echivalează cu o eficiență economică de peste 160 mii de lei.

Cursuri de inițiere în „A.V.“

● Cabinetul pentru probleme de organizare al județului Ilfov a inaugurat recent, la Urziceni, cel de-al patrulea curs de inițiere în analiza valorii. Celelalte trei cursuri, organizate în decurs de un an pentru unitățile din zona București, din Giurgiu (în colaborare cu cabinetul municipal) și Ottenia, au fost absolvite de 60 de cadre cu funcții de conducere (ingineri-șefi, șefi de secții și ateliere) din întreprinderile industriale. Un prim efect a fost sensibilizarea acestora, însușirea unui nou mod de a aborda sarcina reducerii cheltuielilor de producție, utilizînd elemente ale tehnicii analizei valorii la produse și la procese de fabricație, pentru o dimensionare conformă cu necesitățile sociale. Confirmă acest lucru rezultatele economice bune cu care au încheiat primele 9 luni ale anului unități ca șantierul naval din Olenița și Giurgiu, întreprinderea de poduri din beton-Giurgiu, întreprinderea de ambalaje Buftea, Trustul petrolului-Bolintin Vale, redresarea în bună măsură a activității la țesătoria „Dunăreana“ — Giurgiu ș.a.

● Folosind ca instructori cadre specializate la Academia „Ștefan Gheorghiu“, Cabinetul județean Caraș-Severin a inițiat un curs „A.V.“ la întreprinderea de construcții de mașini-Reșița. Participanții — circa 30 de proiectanți și tehnologi — vor putea beneficia și de o exemplificare concretă: studiul, în curs de aplicare, referitor la limitatorul de cursă LTS de la echipamentul de translație al podurilor rulante — a cărui reconcepere prin analiza valorii reduce costul cu o cincime. Cabinetul, are de asemenea, în plan pentru viitorul apropiat un ciclu de conferințe pentru cadrele de conducere din unitățile economice ale județului, pe teme din domeniul organizării superioare a conducerii, producției și a muncii, al informaticii.

ÎN ATENȚIA CITITORILOR!

Începînd cu numărul 40, **REVISTA ECONOMICĂ** publică consultații în sprijinul participanților la învățămîntul politico-ideologic de partid. Semnate de specialiști prestigioși ai domeniilor respective, materialele — însoțite de scheme, tabele, grafice — tratează temele de la programa „**SOCIALISMUL ȘTIINȚIFIC ȘI PROBLEMELE DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE A ROMÂNIEI**“, ciclurile „**Probleme ale dezvoltării economico-sociale a României**“ și „**Curenți și confruntări de idei în gîndirea social-politică contemporană**“.

Consultațiile sînt de asemenea utile cadrelor didactice de la catedrele de științe sociale din învățămîntul liceal și superior, studenților din învățămîntul superior.

În dezbateră publică:

PROGRAMUL DE MĂSURI PENTRU APLICAREA HOTĂRÎRILOR CONGRESULUI AL XI-LEA AL PARTIDULUI ȘI ALE CONGRESULUI EDUCAȚIEI POLITICE ȘI AL CULTURII SOCIALISTE, ÎN DOMENIUL MUNCII IDEOLOGICE, POLITICE ȘI CULTURAL EDUCATIVE

Un învățământ economic ancorat în realități, legat de viața productivă

PROGRAMUL de măsuri pentru aplicarea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative, elaborat sub conducerea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu poartă, prin caracterul său cuprinzător, concret și operațional, amprenta aceleiași gândiri pălunzătoare, care de peste un deceniu fertilizează și dinamizează întreaga noastră dezvoltare. Înțelegem că datoria noastră de onoare este ca, acționînd consecvent pe coordonatele acestei gândiri, care este steagul de luptă al partidului și chintesența aspirațiilor de progres a unei întregi națiuni, să conferim științelor sociale noi însușiri de calitate, combativitate și fermitate revoluționară, astfel încît să contribuim la accelerarea procesului de formare a omului nou, de creștere a rolului conștiinței socialiste în dezvoltarea societății noastre.

Ca urmare a preocupărilor conducerii partidului pentru îmbunătățirea predării științelor sociale, învățămîntul economic, se dezvoltă astăzi într-o concepție modernă, în concordanță cu nevoile actuale și de perspectivă ale economiei românești. În predarea economiei politice s-a trecut la o nouă structură, care o rupe cu modelele unice ale trecutului, constituind cadrul cel mai potrivit pentru a prezenta ideologia partidului nostru. Faptul că predarea economiei politice începe cu socialismul, permite tratarea legilor și categoriilor prin prisma acestei orînduiri, a unor realități pe care studenții le cunosc nemijlocit, încorporarea organică în cursuri a elaborărilor teoretice ale partidului nostru și înlăturarea unor surse de descriptivism, ceea ce oferă mari avantaje politice și instructiv-educative. Trebuie să mergem însă mai departe. În magistrala sa expunere la Consfătuirea cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului politic, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că: „...nu se poate vorbi de o adevărată cercetare și de elaborarea unor teze teoretice în științele sociale fără cunoașterea temeinică a realităților, fără legarea strînsă a studiilor de viață, de dezvoltarea economico-socială“. În lumina acestui mare adevăr vom căuta să spargem cu desăvîrșire vechile tipare de tratare abstractă a unor teme ca producția de mărfuri,

valoarea, banii, fondurile întreprinderii socialiste sau repartitia, teme la care trebuie să punem pe deplin în valoare ideile noi, originale deosebit de profunde ale tovarășului Nicolae Ceaușescu. Vom aborda într-o manieră mai profundă probleme noi, cum sînt cele legate de noua fază a crizei sistemului mondial capitalist, de țările în curs de dezvoltare, instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, organizînd întreaga predare astfel încît nu numai să dăm cunoștințe, dar și să formăm convingeri cu privire la superioritatea orînduirii noastre socialiste, la inevitabilitatea dispariției capitalismului și a victoriei socialismului pe planeta noastră. Să transformăm pe fiecare absolvent într-un militant activ al înlăturării programului partidului nostru.

Ne vom preocupa să deschidem larg învățămîntul economic spre viață, spre practica socială, mergînd hotărît pe calea integrării cu cercetarea și producția — cerință imperioasă ridicată de conducerea partidului în fața noastră. Dacă într-o serie de sectoare, avem unele realizări bune, în alte cazuri continuă să existe rezolvări nefericite, formale sau ineficiente, o lipsă de sincronizare, de legătură organică între activitățile didactice și cele productive. Iată de ce am elaborat noi structuri ale anului de învățămînt, care să permită desfășurarea compactă și continuă a activităților productive. Studenții din toți anii de studii urmează să participe astfel cît mai eficient la efectuarea recensămîntului populației, animalelor și locuințelor, la activități de bilanț și analiză în întreprinderi, precum și la activități de proiectare.

Legat de cele arătate ținem să subliniem și un alt aspect. Faptul că sînt serioase neajunsuri în ce privește gospodărirea

materialelor, fondurilor și capacităților de producție, soluțiile de proiectare și tehnologie, arată că în pregătirea economică a cadrelor există încă serioase goluri. De aceea, considerăm că o dată cu îmbunătățirea predării științelor economice, ar fi util ca la îndrumarea proiectelor de diplomă ale studenților de la învățămîntul tehnic să participe, alături de cadrele tehnice, și economiști.

O serioasă rămînere în urmă există în domeniul activității științifice a cadrelor didactice cu profil economic. În concretizarea indicațiilor care au dus la marile măsuri de politică economică din ultimii ani, în elaborarea planurilor, în tratarea a numeroase probleme privind relațiile economice externe ale României, făurirea unei noi ordini economice internaționale etc. contribuția noastră continuă să fie foarte redusă, dacă nu inexistentă. În lumina actualului program, a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu vom urmări ca toate cadrele cu profil economic să-și realizeze norma științifică într-un institut de cercetare, răspunzînd astfel mai bine, încă din acest an, comenzii sociale în domeniul cercetării economice. Pornind de la indicațiile date recent de secretarul general al partidului la Academia „Ștefan Gheorghiu“ și la Consfătuirea cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului politic vom trece de îndată la formarea de colective multidisciplinare constituite din cadre didactice și studenți de la A.S.E. precum și specialiștii din întreprinderi, avînd sarcina de a ajuta concret la găsirea de soluții pentru îmbunătățirea activității unor unități economice, astfel încît acestea să devină unități fruntașe. Dealtfel, aprecierea noastră trebuie să se facă și după îmbunătățirea realizării sarcinilor în aceste întreprinderi.

prof. dr. Gh. DOLGU
rectorul Academiei de Studii
Economice

Creșterea eficienței în activitate prin îmbunătățirea procesului de formare a gândirii economice

APRECIEZ cu deplină satisfacție modul în care Programul de măsuri pentru aplicarea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii

socialiste, elaborat de comisia ideologică a Comitetului Central, sub direcția și competența îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu soluționează concret complexa problematică a muncii poli-

tico-ideologice și cultural-educative, precum și faptul că la elaborarea lui au fost luate în considerație și rezolvate în chip magistral numeroasele propuneri făcute în dezbaterile prilejuite de Congresul educației politice și al culturii socialiste în recentele consfătuiri județene ale cadrelor didactice din domeniul științelor sociale, lectorilor și propagandiștilor. Îmi exprim convingerea fermă că îndeplinirea măsurilor aprobate de Comitetul Politic Executiv, a exigențelor subliniate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în magistrala sa expunere la Consfătuirea cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului politic, vor determina o îmbunătățire radicală a întregii activități de formare a omului nou în spiritul idealurilor socialismului și comunismului.

În cele ce urmează evidențiez unele sugestii și propuneri, vizînd modalitățile de îndeplinire practică a acestor nobile țeluri. De la un an la altul în activitatea de cercetare-proiectare, în procesul producției materiale, în aparatul de partid și de stat și în domeniul învățămîntului își desfășoară activitatea un număr tot mai mare de economiști (numai în județul Constanța numărul acestora este de peste 1000). În domeniile specifice în care lucrează, economiștii au acumulat o bogată experiență, dar în ce privește consultarea și valorificarea experienței lor ca specialiști-economiști dispunem încă de mari rezerve. Consultarea economiștilor, schimbul de experiență dintre ei, se organizează de regulă în mod separat doar pe unele compartimente sau domenii de activitate. Propun deci, să se creeze un cadru organizatoric care să dea posibilitatea atragerii tuturor economiștilor (indiferent de domeniul în care lucrează) la soluționarea unor probleme cum ar fi: integrarea învățămîntului economic cu cercetarea-proiectarea și producția; adîncirea dezbaterii proiectelor planurilor de dezvoltare economică și socială a județelor; dezbaterile unor probleme teoretice și practice actuale; efectuarea unor cercetări științifice și a unor analize economice; informarea economiștilor cu problemele noi din domeniul lor de activitate prin organizarea unor sesiuni de comunicări științifice, de referate și altele.

Propunînd aceasta am în vedere constituirea unor organisme orașenești, municipale, județene, ale economiștilor și chiar a unui organism național de genul Asociației inginerilor și tehnicienilor, care, la nivel teritorial, de pildă, să-și desfășoare activitatea sub direcția îndrumare a Comitetului județean de partid, respectiv a Consiliului județean de control muncitoresc și a Consiliului județean de educație politică și cultură socialistă. Firește, în funcție de problemele și preocupările Comitetului județean de partid, din rîndurile economiștilor s-ar putea constitui colective sau grupe care să studieze probleme cum ar fi: eficiența investițiilor, reducerea cheltuielilor de producție, demografie și forță de muncă, sistematizare, transporturi, agricultură, integrarea învățămîntului economic cu cercetarea și producția etc.

O altă propunere acum. După cum se știe, la Conferința Națională a Partidului Comunist Român ce va avea loc anul viitor se va dezbate problema trecerii la reducerea programului

săptămînal de lucru. Pînă în prezent învățămîntul economic, propaganda de partid nu au abordat în suficientă măsură această temă. Pe de o parte fiecare om al muncii este interesat în creșterea timpului său liber, cu condiția să nu i se reducă retribuția, dimpotrivă, dacă se poate aceasta din urmă chiar să crească. Pe de altă parte, societatea socialistă în ansamblu este și ea interesată în reducerea duratei timpului săptămînal de lucru, dar nu pe seama diminuării creșterii producției, a venitului național și a fondului de dezvoltare. Oamenii, deci, trebuie să înțeleagă care sînt condițiile și implicațiile reducerii săptămîinii de lucru. Am convingerea că trecerea la reducerea duratei timpului de lucru, în condițiile desfășurării unei temeișce munci politice pregătitoare, este de natură să descătușeze multiple energii creatoare, să stimuleze inițiative pentru mai buna organizare a producției și a muncii, pentru folosirea deplină a timpului de muncă, să determine o însemnată creștere a productivității muncii, a eficienței întregii activități economice.

Iată de ce propun ca în învățămîntul politico-ideologic, problematica creșterii condițiilor economice și politico-organizatorice necesare trecerii la reducerea săptămîinii de lucru să fie tratată în cadrul unei teme de sine stătătoare, iar în învățămîntul economic aceasta să fie inclusă și tratată în ansamblul

întregii programe. Cunoașterea de către toți cei ce muncesc a condițiilor ce se cer îndeplinite pentru a trece cu succes la reducerea duratei timpului săptămînal de lucru necesară, fără indoliență, o muncă intensă din partea tuturor economiștilor, a întregii noastre propagande de partid.

O ultimă problemă pe care mi-am propus să o abordez se referă la integrarea mai strînsă a predării economiei politice în licee cu activitatea practică. Consider necesar ca în programa de economie politică să capete o pondere mai mare problemele de eficiență cu aplicabilitate practică, referitoare la gestiunea economică, gospodărirea judicioasă a fondurilor de producție, a fiecărui leu ce aparține poporului. Să se asigure astfel încă din școală formarea corespunzătoare a gândirii economice a tinerilor ce stă la baza creșterii eficienței activității oamenilor maturi de mine. Pornind de la asemenea considerente propun ca la unele teme de economie politică exemplificările să fie luate chiar din unitățile în care elevii desfășoară activitatea practică. Am în vedere teme cum sînt cele referitoare la prețul de cost, structura și căile reducerii lui, productivitatea muncii, retribuția socialistă și altele.

dr. Dinu ION

secretar al Comitetului județean
Constanța al P.C.R.

Abordarea largă a gândirii economice contemporane, combativitate fermă față de teoriile neștiințifice, cunoașterea tradițiilor valoroase din gândirea economică românească

PROGRAMUL de măsuri pentru aplicarea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, în domeniul muncii politice, ideologice și cultural-educative, concepția generoasă, de mare valoare, a tovarășului Nicolae Ceaușescu — reflectată în acest program și desprinsă cu prilejul unor magistrale expuneri, ca de pildă, la Congresul educației politice și al culturii socialiste, la Consfătuirea cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului politic, la Academia „Ștefan Gheorghiu” — sînt menite să fertilizeze și dinamizeze, să ridice pe noi trepte calitative întreaga muncă politică, ideologică, și cultural-educativă din țara noastră, îndreptată spre formarea omului nou, cetățean demn al României socialiste, patriot înflăcărat cu o înaltă conștiință socialistă, militant activ pentru progresul și propășirea țării, pentru socialism, pentru o lume a dreptății, a unei superioare civilizații materiale, sociale și spirituale, pentru progresul umanității.

În lumina ideilor și exigențelor formulate de Program, de secretarul general al partidului nostru, ca economist și dascăl în domeniul istoriei și prezentului gândirii economice voi insera unele păreri în scopul de a-mi aduce modesta mea contribuție la evidențierea celor mai potrivite modalități pentru transpunerea în viață a programului amintit.

Procesul de educație politică, de for-

mare a conștiinței revoluționare a tineretului studios, din învățămîntul economic, din alte forme de învățămînt, trebuie desfășurat în condițiile unei împliniri cât mai depline a naturii critice și revoluționare a științei economice marxiste. Caracterul ei revoluționar se manifestă nu numai față de capitalism sau față de perioada de trecere de la capitalism la socialism, ci rezidă în spiritul militant pentru promovarea noului, ridicarea vieții economice pe trepte din ce în ce mai înalte, și în timpul construirii socialismului, al înaintării spre comunism. În acest cadru valorificarea critică a ceea ce este pozitiv în alte curente de gândire, combaterea intransigentă a teoriilor retrograde, depășirea critică a propriilor teorii care s-au învechit ori nu mai corespund noilor condiții și realități economico-sociale, evidențierea dialogului dintre diferitele teorii marxiste, a contribuției creatoare a partidului comunist și muncitoresc la îmbogățirea tezaurului de învățături marxist-leniniste, ș.a. se inscriu ca necesități imperioase.

Este drept în unele din aceste direcții avem realizări. Bunăoară, în învățămîntul economic superior și în cel universitar — la unele facultăți ca cele de istorie, filozofie, drept etc. — se predă și seminarizează distinct disciplina doctrine economice, realizîndu-se pe această cale substanța critică a științei economice marxiste. De asemenea, în ultimii ani s-au introdus teme privind

confruntările de idei economice în învățământul politico-ideologic de partid precum și în predarea economiei politice din liceele economice. Revistele „Era socialistă” și „Revista economică” fac adeseori loc în paginile lor unor articole de critică a teoriilor economice depășite, neștiințifice, unor articole de dezbateri a confruntărilor de idei din lumea contemporană, oferind astfel reperi valoroase pentru completarea cunoștințelor. Cu toate acestea cred că mai puțin se poate vorbi de împliniri remarcabile în această direcție. De pildă, este săracă încă în procesul de învățământ și educație abordarea critică — fermă și constructivă totodată — a multiplexelor și variațiilor teorii nemarxiste despre socialism. Sînt slab prezente confruntările teoretico-economice pe problemele subdezvoltării, ale noii ordini economice și politice internaționale, adică probleme ce fac parte din substanța de idei a gândirii economice contemporane.

Ne revine, deci, pe de o parte sarcina unei mai bune abordări și cunoașterii a acestor teorii, iar pe de altă parte cea a unei bune sintetizării, combaterii și mai largi prezentări a tezelor și teoriilor contemporane, a creșterii efortului pentru ca ele să fie cit mai bine înțelese de către studenți.

Știința economică marxistă își are totodată dimensiunea ei istorică. Ea a fost precedată de ceva, s-a afirmat și dezvoltat în strînsă legătură cu evoluția realităților social-economice reflectate în gândirea economică, aflată într-o continuă confruntare de curente. O educație politică și profesională, corespunzătoare exigențelor prezente, a studentului economist sau a celui ce se specializează în științele sociale presupune, fără îndoială, cunoașterea temeinică de către aceștia a ideilor economice din marile școli și curente din istoria gândirii economice universale; a tradițiilor valoroase și progresiste din gândirea economică românească, ce evidențiază unitatea economică a românilor de-a lungul mileniilor, elementele originale valoroase din gândirea înaintașilor economiști. — D. Cantemir, N.

Sinteză și conținut în predarea economiei politice

PROGRAMUL de măsuri pentru aplicarea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative, elaborat sub direcția îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, strălucita cuvîntare a secretarului general al partidului la recenta Consfătuire a cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntul politic constituie documente de mare valoare și însemnătate, însușite pe deplin de colectivul din care fac parte, hotărît să nu-și precupețească energia pentru traducerea în viață a prevederilor lor.

Măsurile supuse în prezent dezbaterii publice sînt o continuare firească a programului elaborat de Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971, a indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea cadrelor didactice care predau științele sociale în învățămîntul superior, amplă analiză făcută atunci activității cadrelor de științe sociale. Amintesc de acest lucru deoarece încep scurtele mele însemnări privind împlinirea practică a Programului în domeniul de care mă ocup de la aprecierile

Bălcescu, D. P. Marțian, A. Xenopol, C. Dobrogeanu-Gherea, L. Pătrășcanu ș.a. — ce încadrează semnificativ fenomenul de gândire economică românească în gândirea universală, relevînd aportul ridicat al gândirii românești la dezvoltarea și progresul celei universale. Iată de ce consider că trebuie să ne îndreptăm, mai mult decît pînă acum, atenția asupra cercetării și predării la un nivel cit mai ridicat a acestor probleme, cu o importanță atît de mare pentru dezvoltarea creatoare a gândirii românești de astăzi, pentru educarea patriotică a tinerei generații, și creșterea nivelului ei cultural economic.

Atît problemele de gândire economică contemporană, cit și cele de istorie a gândirii economice românești și universale sînt cuprinse, așa cum este firesc, în programa disciplinei de doctrine economice contemporane. Este însă greu de presupus ca însușirea exigentă, corespunzătoare, atît de necesară, de către studenții economiști, a acestor probleme se va putea realiza în condițiile în care unele măsuri actuale ale Ministerului Educației și Învățămîntului prevăd pentru perioada apropiată o programă din care au dispărut temele de studiu a istoriei gândirii economice românești și universale. Cu atît mai greu de înțeles este aceasta cu cit pentru studenții facultăților de istorie, filozofie ș.a. se prevăd asemenea teme, timpul afectat pentru doctrine economice la aceste facultăți fiind cu mult mai mare decît cel pentru studenții economiști. De aceea propun menținerea și în viitor a programei actuale a doctrinei economice pentru studenții economiști, disciplina respectivă constituind pentru aceștia nu numai o materie de cultură economică, o materie ce îi pregătește politico-ideologic, ci și un obiect de specialitate, ce le deschide vaste orizonturi de ginuire, înarmîndu-i cu cele mai noi și importante cunoștințe din domeniul gândirii economice contemporane, în cadrul căreia școala economică românească se înscrie cu contribuții însemnate.

prof. dr. I. NICOLAE VALEANU

făcute atunci de secretarul general al partidului. Trebuie să avem în vedere că sînt discipline multe, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, că an de an științele se diversifică, apar probleme noi, iar studentul, omul, în general, dorește să fie la curent cu noutățile, să înțeleagă fenomenele noi. Rolul profesorului, al cercetătorului este de a ține seama de această situație și de a ușura studiul, informarea, redînd esențialul în mod concentrat. Cei care predau științele sociale trebuie deci să facă eforturi să predea scurt, să scrie concentrat, pe înțelesul oamenilor. Din aceste indicații care răspund exigențelor procesului real al dezvoltării științelor, al creșterii necesității de informare, am dedus ca o sarcină deosebit de importantă pentru cadrele didactice din domeniul științelor sociale, că în timpul afectat predării și seminarizării acestor discipline trebuie concentrat un volum cit mai mare de informații.

Iată, însă că, în numai cîțiva ani, numărul de ore pentru predarea economiei politice în învățămîntul tehnic superior a fost redus de la 180 ore la 150, mai departe apoi la 120, iar acum Mi-

nisterul Educației și Învățămîntului ne propune 105. Nu pot crede că necesitățile s-au schimbat atît de rapid și după o astfel de curbă. De altfel cu numai un an în urmă, atunci cînd economia politică beneficia în învățămîntul tehnic superior de 120 de ore, tovarășul Nicolae Ceaușescu aprecia: „Consider că hotărîrea care s-a luat cu ani în urmă, cînd s-a diminuat, s-a redus predarea științelor sociale, a fost greșită. Noi trebuie să așezăm predarea științelor sociale pe o bază temeinică, să revedem planurile de învățămînt și programele de studiu, să mărim numărul de ore și să facem ca științele sociale să se predea în toți anii de studii”.

Reducerea numărului de ore afectat economiei politice de la 180 la 150 și mai departe la 120 a fost justificată prin micșorarea numărului total de ore din planul de învățămînt, sarcină a tuturor disciplinelor, nerealizată însă și de celelalte, care în final, au beneficiat de cele 60 de ore „economisite” la economia politică.

Există o serie de probleme, ca acțiunea legilor economice, acțiunea legii valorii în socialism, organizarea, conducerea și planificarea activității economice, proprietatea socialistă, dubla calitate de proprietari și producători a oamenilor muncii în socialism, repartitia după muncă, sporirea avuției naționale, raportul dintre acumulare și consum, ridicarea nivelului de trai, creșterea eficienței economice și a venitului național, modernizarea economiei naționale, lichidarea rămîinerilor în urmă și ajungerea țării avansate din punct de vedere economic, efortul de progres al țării în curs de dezvoltare, multiplele aspecte ale stadiului actual în care se găsește economia țării capitaliste dezvoltate, evoluția economiei țării socialiste și relațiile dintre acestea, și multe altele care constituie substanța disciplinei de economie politică și pentru studenții în învățămîntul tehnic superior. Cu asemenea probleme, cu aspectele concrete sub care ele se manifestă, viitorii ingineri se vor confrunta nemijlocit în producție. Și este bine, după părerea mea, că programa de economie politică le reflectă din plin. Consider însă că, practic, ea nu poate fi împlinită, la nivelul cerut, în 120 ore și cu atît mai puțin în 105. Programa conține 34 de teme, din care cel puțin patru, după părerea mea, nu pot fi realizate în mai puțin de patru ore fiecare. Aceasta înseamnă 72 de ore de curs, și dacă socotim tot atîtea de seminar, ar fi fost necesar pentru realizarea programei respective mai mult de 140 de ore. Or, așa cum se vede, propunerile Ministerului Educației și Învățămîntului privind îmbunătățirea structurii predării științelor sociale nu ține seama de aceste necesități. Că există loc pentru mai bine ne-a dovedește și faptul că dacă pentru secțiile de subingineri aceste propuneri prevăd 75 de ore, pentru institutele pedagogice — specialitatea educație fizică — se menționează 90 de ore. Este clar că nu se ține seama că la institutele tehnice nimic nu poate suplini economia politică, această disciplină care, pe drept cuvînt, în actualele condiții, ale exigențelor dezvoltării economico-sociale este organic legată de asigurarea unei corespunzătoare pregătiri de specialitate pentru viitorii ingineri, chemați să asi-

gure accelerarea creșterii economice, sporirea eficienței în-
tregii economii, sporirea avuției naționale.

Să mă refer acum și la o altă propunere, și aceasta legală
de realitățile vieții noastre economico-sociale. Sint de părere
că programele tuturor disciplinelor de științe sociale trebuie
să acorde mai multă atenție legislației elaborate în țara
noastră. Prezența ei este necesară, pentru cunoașterea și
respectarea legilor, pentru dezvoltarea spiritului militant
care în condițiile noastre implică respectarea riguroasă a
ordinii stabilite prin lege, iar pe de altă parte deoarece
legislația socialistă, reprezintă cadrul conștient reglementat
de mișcarea înseși a raporturilor analizate de științele so-
ciale. Este clar, deci, că necesitatea prezentei legislației
economice în cursurile de economie politică nu poate fi pusă
la îndoială, întrucât se împletește organic cu obiectul disci-
plinei pe care o predăm. Iată de ce, sugerez ca manualul
de economie politică pentru studenții învățământului tehnic
superior — care, de altfel, își așteaptă de mult reeditarea —
să oglindească în mai mare măsură reflectarea juridică a
relațiilor sociale din țara noastră. Acest lucru este imperios
necesar și pentru disciplinele economice de ramură din în-
vățământul tehnic superior, unde, de altfel, cred, de aseme-
nea, că se impune o restructurare a tematicii de studiu în
lumina noilor exigențe.

prof. dr. FI. BURTAN

Orizonturi noi în pregătirea specialiștilor

AM PRIMIT CU SATISFACTIE Programul de măsuri
privind aplicarea hotărârilor Congresului al XI-lea al parti-
dului și ale Congresului educației politice și al culturii so-
cialiste în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-
educative, strălucita cuvântare a tovarășului Nicolae
Ceaușescu la Consfătuirea cadrelor din domeniul științelor
sociale și învățământului politic, din care am reținut cu
deosebire pasajele referitoare la mai buna ancorare în rea-
lități, în viața productivă a procesului de învățămînt. În
acest cadru de probleme vreau să redau unele gânduri,
izvorite din experiența mea îndelungată — în prezent sint
pensionar — în studierea și aplicarea practică a economiei
comerțului exterior. Este știut că în actuala etapă de dez-
voltare economico-socială a țării — configurată după Con-
gresul al IX-lea al partidului — poziția României socialiste
în diviziunea mondială a muncii a devenit mult mai activă,
urmînd să se consolideze în continuare. Pe de altă parte, în
comerțul mondial a crescut și crește în tot mai mare măsură
competitivitatea, trăsătură caracteristică în schimburile ce
se desfășoară în prezent. Iată de ce văd eu necesitatea stabi-
lirii unei legături tot mai strînse între marketing și produc-
ție și ca atare între marketing și învățămîntul economic
superior și — de ce nu — și cel liceal economic. O aseme-
nea relație este cerută de nevoia încadrării activităților le-
gate de comerțul exterior cu personal temeinic și multila-
teral pregătit în această direcție, cu oameni de inițiativă și
spirit comercial, stăpîni pe „arta” de a vinde și a cumpăra
avantajos.

Pentru a pregăti acest personal, eu consider că nu numai
studenții secției de comerț exterior trebuie să pătrundă
obiectul unor discipline specifice — ca marketingul interna-
țional, Tehnica comerțului exterior, cooperarea economică
și tehnico-științifică internațională, ambalaje și estetica
produselor la export — și, fac această apreciere întrucît,
după cum arată viața, în sectorul de comerț exterior lucrează
și economiști, absolvenți și ai altor facultăți și secții de
la Academia de Studii Economice, ingineri ș.a. Ca atare
concentrat, sintetic, noțiunile esențiale ale acestor disci-
pline, ale relațiilor juridice care reglementează schimburile
externe, ale complicatului sistem bancar din țările occiden-
tale, ar trebui astfel însușite și de ceilalți studenți econo-
miști, de politehniști ca și — la nivelul respectiv, fără îndo-
ială — de elevii liceelor economice. Penuria de cadre didac-
tice — ce ar putea apare în această situație — ar putea fi
suplinită prin antrenarea în mai mare măsură la realizarea
prelegerilor de acest fel și a specialiștilor — chiar dacă sint
pensionari — ce s-au confruntat direct, în anii dinainte, cu
problemele producției și comerțului capitalist.

dr. Ion I. GHELASE-SĂCELE

Exportator polonez de mașini pentru construcții

vă invită la Tîrgul Internațional București (platforma
neacoperită din fața Pavilionului A₁)

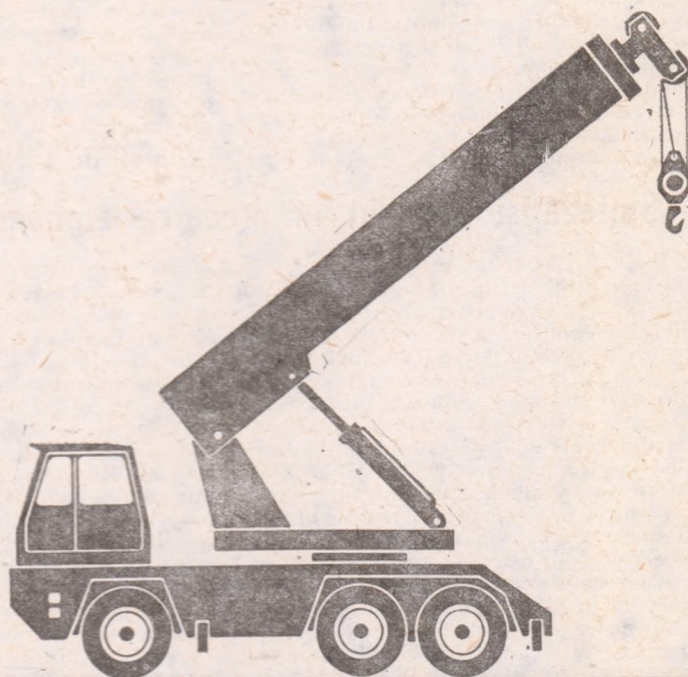
16-25 octombrie 1975

unde expune :

- Macarale de 8, 10 și 40 t
- Încărcătoare hidraulice cu 0
capacitate a cupei de 1,5; 2,0; 3,4 m³.
- Agregat de tencuie pentru prelucrarea finisaje-
lor în construcții.

Informații detaliate obțineți în perioada tîrgului
de la specialiștii firmei BUMAR — tehnicieni și
comercialiști

Vă așteptăm cu plăcere în ștandul nostru.

Intreprinderea de comerț exterior BUMAR
Marchlewskiego 11, 00-828
Varsavia—Polonia
Cutia postală : 85 ; telex : 81-18-05

PARTICIPAREA CONȘTIENȚĂ ȘI RESPONSABILĂ A MASELOR LA CONDUCEREA DEZVOLTĂRII ECONOMIEI (II)

Evaluarea conducerii colective

CERCETAREA mecanismelor de participare în două întreprinderi din Capitală ne-a impus necesitatea abordării teoretice și ne-a oferit posibilitatea de a realiza un model metodologic de evaluare a gradului de eficiență a participării la conducerea întreprinderii.

Prin acest model s-au exprimat câteva relații principale ale participării la conducere și s-au descris unele secvențe din comportamentul său. Totuși modelul acesta este mai puțin o reflecție a unei realități empirice și mai mult de tip abstract, care assemblează un anumit număr de variabile ale fenomenului. Procesul real de participare se va echilibra după una sau alta din aceste variabile, în funcție de o serie de circumstanțe particulare. Astfel numai în mod mediat gradul de participare este o funcție a valorilor luate de cei opt factori considerați.

Ținând seama de structurile organizatorice ale întreprinderilor noastre, în construirea modelului s-a pornit de la ipoteza că gradul de participare a muncitorilor la conducerea întreprinderii este o funcție măsurabilă de înscrierea la cuvânt și înaintarea de propuneri, de gradul de consultare a colectivelor de către reprezentanții oamenilor muncii înainte și după ședințele C.O.M., de mulțimea sugestiilor pe care muncitorii le-au făcut privind mai buna organizare a modului de participare și de gradul de implicare a reprezentanților oamenilor muncii în misiunea lor de reprezentanți.

Interpretind unii indici de corelații, rezultanta dinamicii acestui model, în condiții date, apare în felul următor:

— cu cât implicarea reprezentanților în misiunea lor este mai mare cu atât numărul de sugestii privind mai buna organizare a participării este mai mare

și cu atât muncitorii participă mai mult la conducerea întreprinderii;

— cu cât muncitorii percep mai larg schimbările în modul de conducere ca urmare a participării reprezentanților în C.O.M. și cu cât percep influența discuțiilor din adunarea generală asupra luării deciziilor, cu atât ei participă mai mult prin numărul de sugestii privind mai buna organizare a participării, prin înscrieri la cuvânt și înaintări de propuneri, prin exprimarea voinței de consultare a reprezentanților — ceea ce îi implică în misiunea lor.

La toate acestea trebuie reținute și categoriile de factori care reduc gradul de participare. Dintre aceștia mai importanți sînt: informare insuficientă și în anumite cazuri numai în sens unic, climatul socio-profesional (slabă calificare, dezinteres, instabilitatea în muncă etc).

Factorii psihologici ar putea fi reținuți astfel: unii muncitori care sînt timizi, neinformați sau dezinformați nu iau cuvîntul la adunările generale și nu fac propuneri nici cu alte ocazii. Neexprimîndu-și dorințele și propunerile, nu se realizează ceea ce ei gîndesc. Nerealizîndu-se gîndurile lor, neexprimate, pot crede că dezbaterile organizate nu au o influență asupra deciziilor. Ceea ce constituie un alt argument puternic pentru reținere și timiditate. Este cazul unui mecanism psiho-sociologic de convingere care se autoverifică prin efectele sale.

Perfecționare în sensul umanismului socialist

ÎN CONCLUZIE, desfășurarea investigației concrete făcute de noi a evidențiat:

• actualele forme de conducere colectivă constituie un factor esențial în

ridicarea capacității de mobilizare a resurselor umane, în utilizarea mai eficientă a celor materiale și în creșterea nivelului de optimalitate a deciziilor luate în întreprindere. Procesul de participare constituie o veritabilă școală pentru oamenii muncii care au astfel prilejul să învețe în practica conducerii, să rezolve problemele

majore ale întreprinderii. Oamenii muncii sînt acum informați mai bine asupra factorilor care condiționează buna activitate a unității. Ei au devenit conștienți de faptul că există resurse nebanuite de creativitate, capabile să conducă la o mai bună soluționare a multora din problemele care se ridică în procesul conducerii.

• cercetarea a pus în evidență că activitatea din aceste forme de conducere colectivă ridică unele probleme ce nu sînt încă pe deplin rezolvate. Din acest punct de vedere se constată că există o serie de posibilități nevalorificate. Astfel, însăși alegerea reprezentanților oamenilor muncii în C.O.M. sau a delegaților la Adunarea generală suferă, în întreprinderile investigate, într-o oarecare măsură de formalism. Acest aspect este demonstrat de faptul că din totalul muncitorilor cuprinși în investigație numai un procent extrem de redus cunoștea pe reprezentanții lor din C.O.M.

• De asemenea, cercetarea a pus în evidență că raporturile comunicaționale dintre reprezentanți și delegați, pe de o parte, și masa de muncitori pe care o reprezintă, pe de altă parte, nu sînt total corespunzătoare. Astfel, cea mai mare parte a muncitorilor au arătat că doar în puține cazuri, înainte sau după dezbaterile organului colectiv de conducere, reprezentanții lor le cer părerea asupra celor ce se vor discuta sau îi informează asupra celor ce s-au discutat și a hotărîrilor luate.

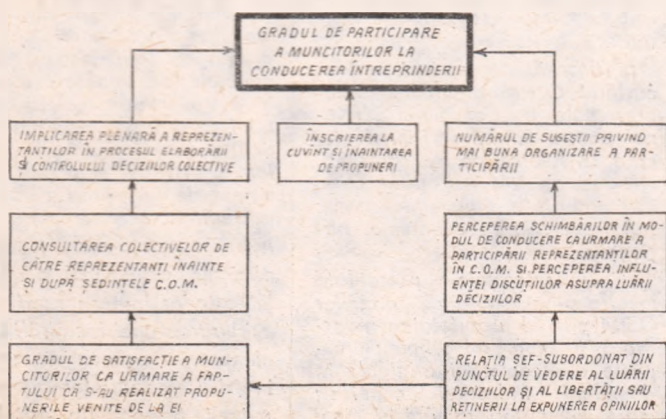
• O constatare care s-a impus a fost cea privitoare la relativa pasivitate a unora din reprezentanții și delegații oamenilor muncii la dezbaterile din organul colectiv de conducere. De regulă, majoritatea vorbitorilor provine din conducerea operativă. Aceasta credem că se explică și prin ceea ce am constatat anterior și anume: lipsa consultării prealabile a reprezentanților cu masa de muncitori pe care îi reprezintă. În consecință, este foarte greu pentru un delegat sau un reprezentant să aducă un amendament valabil la o soluție sau să propună o hotărîre într-un anumit domeniu.

• Setul de informații cu caracter tehnic, economic sau financiar necesar pentru a participa în mod efectiv la elaborarea unei decizii eficiente ajunge foarte greu și uneori deloc la reprezentanții oamenilor muncii. În schimb aceste informații fiind accesibile pentru

Ion ZARĂ

Academia „Stefan Gheorghiu”

(Continuare în pag. 22)

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

INTRAREA capitalismului într-o nouă fază a crizei sale a pus noi probleme în fața științei economice: este o criză funcțională, de simplu blocaj temporar a mecanismelor economiei capitaliste, sau o criză a capitalismului monopolist de stat? Amploarea și acuitatea ei se datoresc stopărilor repetate ale alunecărilor în criză din etapele anterioare (o criză datorată creșterii prelungite), sau unor cauze mai profunde? pe ce căi și cu ce mijloace este posibilă ieșirea din criză iar costurile acestei ieșiri cine le suportă? Doctrinile pe care s-au sprijinit politicile economice au fost eronate în fondul lor sau eronată a fost înțelegerea și punerea în aplicare? Multiplele probleme și semne de întrebare ridicate li s-au încercat variate răspunsuri în limitele celor două curente principale de gândire economică actuală: marxist și burghez — acesta din urmă fie convențional (ortodox), fie radical.

Curentul marxist nu s-a limitat să găsească noi date prin care să-și reconfirme justetea tezelor fundamentale despre dezvoltarea cíclică a capitalismului ci, adâncindu-și investigația, a vizat deosebi fenomenele noi scoase în relief de criză. Acest curent își îmbogățește bagajul teoretic cu noi teze despre criza de sistem și criza capitalismului monopolist de stat, despre accentuarea inflației și creșterea șomajului, intercondiționarea crizei de supraproducție cu cea de materii prime, surse de energie și cu crizele volutar-financiare etc.

Curentul burghez convențional — care a pretins că, în ultimele trei decenii, a reușit să dea teorii și să formuleze doctrine pentru măsuri anticiclice apte să evite alunecări în crize profunde și șomaj de masă — s-a trezit în cea mai proastă situație. Realitățile actualei faze a crizei au subminat complet amintitele pretenții, declanșând o nouă criză „cíclică” a științei economice burghize

UN PUNCT DE VEDERE
RADICAL
ASUPRA CRIZEI
ACTUALE
A CAPITALISMULUI

convenționale. Economiiștii acestui curent, după momente de descurajare și chiar derută s-au angajat în noi acțiuni de reclădire a unui postament teoretic pentru politici economice ale ieșirii din criză. Aceste încercări sînt permanent supuse criticii de stînga, atît marxiste cît și radicale, ambele cu puncte proprii de vedere asupra crizei capitalismului.

În rîndurile de față ne vom ocupa de un punct de vedere radical american asupra actualei faze a crizei capitalismului. În martie și aprilie 1975 „Monthly Review” — revistă socialistă independentă a radicalilor americani, care apare la New York — publică studiul colectiv „Criza economică”. Nesemnăt, articolul exprimă punctul de vedere al redactorilor revistei.

Spre deosebire de — iar pînă la un punct chiar în opoziție cu — ortodoxia convențională burgheză, care abordează criza cu predilecție la nivelul formelor ei de manifestare și a unor cauze funcționale ale sistemului economiei capitaliste, punctul de vedere radical se sprijină pe o analiză strîns legată de cauze mai profunde, care țin de crearea și repartizarea plusvalorii, de acumularea capitalului și de dominația monopolurilor, de mecanismele mai intime ale capitalismului monopolist de

stat. De la început ținem să menționăm o limită importantă a punctului de vedere radical — anume lăsarea contradicțiilor economice ale capitalismului undeva la periferia analizei sau prezența lor doar implicită în judecăți și aprecieri. Această limită introduce diferențieri importante față de punctul de vedere consecvent marxist, de care în unele privințe se apropie.

Radicalii de la „Monthly Review” nu judecă actuala criză a capitalismului ca un moment izolat, ci o încadrează în perspectiva istorică a capitalismului. Ei socotesc, pe bună dreptate, că fazele și ciclurile dezvoltării capitalismului nu sînt rupte unele de altele, iar criza recentă își găsește unele cauze și explicații în evoluțiile care au precedat-o. O judecată istorică i-a condus la apreciere că „legile dinamicii sociale inerente modului de producție capitalist pot fi rezumate astfel:

1. concurența generează concentrarea și centralizarea, prin urmare înlocuirea inevitabilă a capitalismului concurențial cu capitalismul monopolist;

2. procesul de acumulare este fundamental instabil și nu tinde niciodată către un echilibru dinamic, despre care vorbesc scrierile economice burghize (și care este pură fantezie).

Mișcarea procesului de acumulare îmbracă diverse forme, fiecare dintre ele datorîndu-se caracteristicilor distincte ale sistemului: a) ridicările și scăderile mai mult sau mai puțin regulate ale ciclului activității economice (durata ciclului, de la un vîrf la altul, sau de la o adîncitură la alta a fost recent de circa 4 ani); b) o tendință pe termen lung, persistentă, de stagnare a ciclului activității economice;

3. procesul de acumulare influențează relativ puțin asupra ciclului de afaceri, dar agravează tendința spre stagnare”.

Ca urmare a statornicirii dominației monopolurilor, arată radicalii americani, elementele principale care au apărut în dezvoltarea cíclică a capitalismului ar fi

FIȘE

Sensurile civilizației

● Descifrarea viitorului omenirii este o preocupare amplă a

oamenilor de știință din toate domeniile de cercetare, în interdisciplinaritatea lor impusă de revoluția științifică și tehnică a vremurilor noastre. În volumul „Sistem și civilizație”, autorul, Mihai Drăgănescu, întreprinde investigarea unor aspecte ale societății umane, preocupîndu-se în mod deosebit de modul de conducere al societății, care, după autor, „înseamnă, reflectarea aspirațiilor umane, a conștiinței sociale în activitatea de conducere, înseamnă partid, stat, problema democrației și libertății, principiilor general-valabile, precum și cele specifice socialismului și mai ales ale viitorului, ale comunismului”.

Aria tematică a eseurilor cuprinse în volum este pe cit de largă pe atît de atrăgătoare iar reflecțiile autorului sînt o pledoarie pentru inovare, pentru introducerea noului — ca o componentă esențială a sistemului social — care asigură acestuia progresul și viitorul său. Structurarea volumului este grăitoare prin ea însăși: I — Știința și modul de inovare; II — Sistem și civilizație; III — Informatica și

societatea; IV — Sensurile civilizației.

70 de ani de la prima lege a invențiilor

● Cu ocazia celei de a 70-a aniversări de la apariția primei legislații românești în domeniul brevetelor, în ziua de 9 octombrie 1976 a avut loc la Oficiul de stat pentru Invenții și Mărci o sesiune de comunicări la care au participat inventatori și inovatori, oameni de știință, cercetători.

În deschiderea sesiunii a luat cuvîntul Octavian Groza, vicepreședinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, care a salutat pe cei prezenți, relevînd aportul pe care-l aduc inventatorii la progresul tehnic și la dezvoltarea economiei naționale.

Dintre referatele prezentate menționăm: evoluția sarcinilor OSIM privind proprietatea industrială și progresul tehnic; aspecte ale cercetării originale în domeniul industriei chimice; mari inventatori români și noi

invenții, contribuția lor la progresul tehnicii românești; rolul consilierilor de brevete pe plan internațional ș.a.

„Eficiența economică a comerțului exterior” de Ion Bujorică, Napoleon Pap, Vasile Radu

● Pornind de la necesitatea abordării teoretice și metodologice a problematicii eficienței economice a comerțului exterior în condițiile coresponsuzătoare țărilor socialiste, autorii nu și-au propus ca să treacă în revistă punctele de vedere elaborate pînă în prezent asupra conceptului ca atare și nici analiza critică a acestora. Intenția autorilor a fost de a prezenta un sistem de indicatori cu multiple posibilități de determinare și a analiza concretă a conceptului de eficiență economică a comerțului exterior în țara noastră spre asigurarea unei încadrări tot mai eficiente a economiei românești în diviziunea internațională a muncii. Se permite astfel efec

stagnarea și tendința permanentă spre dezechilibru, spre instabilitate, după ei „starea normală a sistemului în stadiul său monopolist este caracterizată prin fluctuații ciclice într-un context de stagnare permanentă. Dacă într-o perioadă oarecare nu aceasta este starea reală a sistemului, explicația în acest caz trebuie căutată prin analiza forțelor istorice care acționează asupra sistemului, fără a fi părți integrante ale acestuia”. Printre aceste forțe istorice exogene sistemului autorii consideră: 1. o inovație majoră sau alta, capabilă să antreneze o nouă tehnologie, noi produse și modificări profunde în activitatea economică, așa cum a fost mașina cu aburi în sec. XVIII, căile ferate în sec. XIX, automobilul în sec. XX etc.; 2. expansiunea imperialistă și războaiele coloniale; 3. un război între puterile imperialiste; 4. refacerile postbelice și pregătirile de noi războaie.

Incontestabil că statornicirea dominației monopolurilor generează o tendință spre stagnare monopolul însuși prin natura lui conținând această tendință. V. I. Lenin, în analiza făcută stadiului monopolist al capitalismului, a pus în chip magistrat în evidență amintita tendință. Dar tot Lenin a arătat, și viața a confirmat, că tendința spre stagnare generată de dominația monopolurilor nu înseamnă stagnare absolută și permanentă; ea nu exclude importante dezvoltări ale forțelor de producție care intră în contradicții din ce în ce mai acute cu cadrul capitalist în care au loc. Contradițiile accentuate și amplificate de dominația monopolurilor au și constituit fondul pe care s-a derulat trecerea de la capitalismul monopolist la cel monopolist de stat. Acesta din urmă nu poate fi socotit o simplă suprastructură pe bazele capitalismului, ci modul de existență a capitalismului zilelor noastre, iar evoluțiile ciclice, cu particularitățile lor actuale, nu

pot fi înțelese în afara capitalismului monopolist de stat. În acest cadru, a avut loc tendința spre stagnare, însoțită și de importante cuceriri tehnico-științifice, atât de importante încât putem vorbi astăzi de o revoluție tehnico-științifică, cu consecințe și asupra ciclurilor de evoluție ale capitalismului.

Orice analiză serioasă a ciclurilor (și mai ales a forțelor de criză) capitalismului sec. XX nu poate face abstracție de rolul marilor inovații — printre ele automobilul este doar un caz, pe lângă care putem cita avionul, fuziunea și fuziunea nucleară, calculatoarele electronice etc. —, de expansiunea imperialistă, de războaiele imperialiste, de refacerile postbelice sau de cursa înarmărilor; și în această privință radicalii au dreptate. S-au făcut pînă acum numeroase studii, marxiste și nemarkxiste, relative la influența amintitelor factori asupra dezvoltării ciclice a capitalismului sec. XX. Ceea ce suscită obiecții critice este procedeul de analiză utilizat de radicali și anume „externalizarea” amintitelor factori; de asemenea, neglijarea factorilor dinamizatori interni ai capitalismului. Pe baza unei analize simplificatoare, s-a formulat teza „stagnării permanente”, a incapacității interne a capitalismului de a realiza creșteri economice. Procedeul de analiză utilizat de radicali amintește metodologic pe cel utilizat de Sismondi și de alți autori ai „crafului automat” al capitalismului. Sismondi considera mecanismele economice ale capitalismului ca incapabile să asigure dezvoltarea; generind crize permanente, ele urmau să conducă la crahul automat al capitalismului. Și Sismondi lega incapacitatea de dezvoltare a capitalismului de acumulare. Faptul că crizele nu erau permanente, iar capitalismul se prăbușea automat era explicat tot prin factori exogeni capitalismului: sectorul micii producții de marfă și piața externă.

Sismondi, la vremea sa, ca și radicalii de la „Monthly Review”, au avut și au dreptate cînd îi combat pe apologeții capitalismului fără crize, cînd arată că crizele sînt în capitalism obiectiv necesare și inevitabile. Ei greșesc cînd nu pornesc în explicarea cauzelor de la contradicțiile capitalismului și de la acele mecanisme interne ale economiei capitaliste de care sînt legate fazele ciclului, printre care criza constituie un moment important. Prin afirmarea teoriei marxiste a reproducției și crizei știința economică a făcut un mare pas înainte tocmai pentru că marxismul a desfrînat dinamismul întîm al capitalismului, care se manifestă în rețeaua unui sistem de relații de producție și contradicții istoricește date. Astăzi crizele și dezvoltarea ciclică a capitalismului pot fi înțelese în chip adecvat în cadrul sistemului de relații și contradicții ale capitalismului monopolist de stat și nu în afara lor. Desigur, sînt și factori externi capitalismului care influențează dezvoltarea ciclică și crizele. Dar mai degrabă aceștia își pun amprenta asupra formelor de manifestare ale crizelor decît asupra esenței și conținutului lor. Cadrul capitalist-monopolist-statal oferă cîmpul și materialul necesar rigorii științifice în aprecierea dezvoltării ciclice și a crizei actuale. „Externizarea” celor patru factori amintiți, operată de radicalii de la „Monthly Review”, nu înseamnă și renunțarea la orice analiză a capitalismului monopolist de stat. Dimpotrivă, o seamă de factori cum sînt împrumuturile, politicile veniturilor, planificarea globală, șomajul, inflația etc. sînt analizate în legătură cu capitalismul monopolist de stat, cu rezultate apreciabile.

N. IVANCIU

¹⁾ The Economic crisis, în „Monthly Review” March-April, 1975 p. 15

²⁾ Idem

FIȘE

tura unei analize fundamentale științific la nivelul macro- și microeconomic. Ceea ce se urmărește prin sistemul de indicatori propus este ca produsele ce se oferă la export să includă un înalt nivel de tehnicitate, care să materializeze cît mai multă muncă de înaltă complexitate și astfel o mai bună valorificare a muncii naționale încorporate în produsele românești.

„Vechimea în muncă” de Constantin Fugaru

● O broșură utilă celor care lucrează în domeniul organizării și retribuiri muncii, precum și celor ce vor să-și cunoască drepturile conferite de statul nostru din acest punct de vedere, a editat de curînd Editura politică.

Broșura abordează conceptul respectiv atît politic și juridic, cît și, mai ales, ca ghid practic, în rezolvarea diferitelor probleme privind aplicația corectă a dife-

ritelor categorii ale vechimii în muncă: vechimea neîntreruptă în aceeași unitate, vechimea neîntreruptă în muncă, vechime în anumite munci, precum și telul cum se face dovada vechimii în muncă.

Fără îndoială, că publicarea principalelor reglementări în materie nu poate fi decît folositoare, ca sursă directă pentru toți cei interesați.

Tentativă de adaptare a marketing-ului la inflație

● În articolul *Les hommes de marketing s'adaptent à l'inflation (Oamenii marketing-ului se adaptează la inflație)*, publicat în *REVUE FRANÇAISE DU MARKETING*, Cahier 61/1976, profesorii M. Chevalier și W. Straver arată că, în condițiile inflației generalizate, prețul, produsul, comunicarea, rentabilitatea și stocurile — considerate elemente esențiale ale marketing-ului — suferă anumite influențe directe sau indirecte, de care specialiștii respectivi trebuie să țină seama. În consecință, „a vinde la un tarif contractual devine difi-

cil” și se impun, în noile contracte, „clauze de indexare, legate de variațiile de schimb”. Pe de altă parte, se recomandă folosirea „analizei valorii” ca „armă antiinflaționistă”. Și întrucît „forța de vânzare” nu mai este atâtăstăpînitoare în perioadă de criză, specialiștii în materie de marketing ar trebui să se transforme, în fond, în gestionari care să asigure rentabilitatea măcar pe termen scurt. Dar, urmările inflației asupra marketing-ului se resimt pe termen foarte lung. Și, astfel stînd lucrurile, par s-o spună autorii, n-ar trebui să pretindem prea mult de la specialiștii în cauză. M.C. și W.S. surprînd, poate fără intenție, o lațetă semnificativă a avaturlui adaptării unor tehnici și măsuri la condițiile unui sistem economic istoricește perimat.

Economia occidentală și sacrificiile

● Suplimentul pe luna septembrie 1976 al revistei *L'USINE NOUVELLE* înserează articolul *Des sacrifices, encore des sacrifi-*

lices, toujours des sacrifices (Sacrificii, încă sacrificii, mereu sacrificii), semnat de Arnaud Feghline, în care se analizează măsurile recent preconizate pentru redresarea economiei Franței, și în special, pentru combaterea inflației.

Autorul subliniază că actuala inflație din țările occidentale este o acumulare de dorințe de a consuma mai mult în raport cu bunurile produse și destinate acestui scop. Cu alte cuvinte, se consideră că puterea de cumpărare este excesivă în raport cu bunurile susceptibile de a fi consumate. De aici un dezechilibru și, în consecință, inflația ca remediu pentru temperarea consumului. Temperatura consumului A.F. o leagă în continuare de sacrificii, care trebuie suportate de întreaga populație: salariații, contribuabilii, comercianții, capitaliștii, antreprenorii, și țărani. Întrebarea pe care și-o pune autorul este cum se va putea face o repartitie echitabilă a acestor sacrificii și dacă este posibilă o astfel de repartizare?

PARTICIPAREA MASELOR LA CONDUCEREA DEZVOLTĂRII ECONOMIEI

(Urmare din pag. 19)

cei din conducerea operativă, aceștia influențează în mod hotărâtor procesul de elaborare a deciziilor. Reglementările normative în vigoare cu privire la răspunderea materială a celor care fac parte din conducerea operativă pot constitui o cauză a acestor stări de lucru.

- Cercetarea a relevat că participarea reprezentanților la lucrările consiliului oamenilor muncii n-a atins încă nivelul de combativitate și eficacitate dorit. Aceasta se datorește în parte slabei cunoașteri a reglementărilor normative în vigoare, cu privire la activitatea de gestionare a mijloacelor materiale, de utilizare a fondurilor financiare, de activitate comercială, planificare. De asemenea, ei întâmpină dificultăți în ceea ce privește interpretarea și prelucrarea informațiilor care li se pun la dispoziție.

- Dintre modalitățile de perfecționare a activității acestor forme colective de conducere, ni se par importante, în urma acestor investigații următoarele :

1. Găsirea unor modalități organizatorice care să asigure participarea reprezentanților oamenilor muncii la lucrările mai importante ale conducerii operative între ședințele consiliului oamenilor muncii.

2. Studiarea posibilității de a prelungi mandatul delegaților oamenilor muncii, astfel ca aceștia să poată cunoaște mai bine problemele care se pun spre soluționare conducerii unității.

3. Introducerea obligativității ca înainte și după ședințele consiliului oamenilor muncii, reprezentanții să ceară părerea muncitorilor din secție asupra soluției pe care o vor susține în dezbaterile colective, precum și a informării acestora asupra celor ce s-au discutat, a hotărârilor luate și a aportului efectiv pe care reprezentantul l-a adus la aceste dezbateri.

4. Crearea la fiecare secție sau pe unitate a unor „cutii de sugestii” pentru oamenii muncii care nu participă direct la dezbaterile organului colectiv de conducere, iar conținutul

ler să fie studiat și ulterior, să se comunice ce se reține și ce nu.

5. Instituirea unor forme organizate de instruire complexă (cu scoatere sau fără scoatere din producție) a tuturor reprezentanților oamenilor muncii în C.O.M. și poate a unor delegați, în problemele specifice conducerii întreprinderii, unde să capete cunoștințele necesare în domeniul legislației și al actelor normative care guvernează activitatea unității în cauză, în domeniul mecanismelor economice specifice pieței interne și pieței externe.

Edificarea socialismului în patria noastră este rodul participării tuturor oamenilor muncii. Așa cum a scris tovarășul Nicolae Ceaușescu : „Inițiind și conducând nemijlocit acest proces, partidul a pornit și pornește de la faptul că în esență, problema dezvoltării democrației socialiste este problema participării active a poporului la conducerea treburilor țării”.

Participarea este, astfel, o valoare fundamentală a umanismului socialist, determinată de ideea generală că ființa umană nu-și asumă deplin existența sa de om decât în acțiunea responsabilă. Relațiile sociale responsabile constituie fundamentul participării conștiente în socialism. Participarea în societatea socialistă nu poate fi decât o angajare la acțiunea de realizare a bogăției de valori care înalță calitatea vieții umane.

 Isotimpex

prezintă o varietate de mașini electronice de calcul
„E L K A”

la Tîrgul Internațional București (Pavilionul K)
16-25 octombrie 1976

De la modelul simplu cu patru funcțiuni la modelul complet pentru oameni de știință și ingineri.

Format de buzunar

Totală garanție timp de un an.

Pentru detalii suplimentare vă rugăm să vă adresați la :

Isotimpex

str. Ceapaev nr. 51
Sofia - Bulgaria
Telex : 022731

PUBLICOM

CONVORBIRI
ECONOMICE

CU

S. FRED SINGER

profesor la Universitatea din Virginia
(S.U.A.)

MECANISMUL PIEȚEI
NU ASIGURĂ
COMBATEREA POLUĂRII

● **Vă referiți în lucrările dv. la un așa numit nivel optim al combaterii poluării, în raport cu beneficiul care ar urma să fie obținut în urma acestei activități. Este cunoscut însă că există la unii oameni o tendință de a minimaliza dimensiunile și implicațiile poluării și de a alege cel mai puțin din acest motiv decizia de a o combate, aruncând în cele din urmă această obligație în sarcina societății. Considerați oare că este necesar să fie atins un anumit nivel, mai ridicat, al poluării pentru a începe combaterea ei ?**

— Mediul inconjurător poate absorbi o mare cantitate de poluare fără efecte negative. Apa, spre exemplu, are capacitatea de a se autopurifica pentru că conține mult oxigen și bacterii. Dar se atinge un punct, uneori destul de repede, cind capacitatea naturală de absorbție a mediului amenință să fie depășită și atunci trebuie să intervină instalațiile antipoluante. Problema este atunci de a decide la ce nivel trebuie făcută purificarea, pentru că cu cât nivelul său este mai ridicat și cheltuielile sînt mai mari. Beneficiile care se pot obține sporesc întii mai rapid, apoi ceva mai lent. Calculele noastre arată că există o cantitate optimă de poluanți care poate fi înlăturată de la fiecare emițător ; dacă nu se înlătură o cantitate suficientă se reduc beneficiile care s-ar putea obține dacă s-ar cheltui mai mulți bani. Nivelul optim ar fi cel la care la 1 dolar cheltuieli se obțin 1 dolar beneficii. Dar este evident că trebuie analizat fiecare caz concret în parte. De exemplu, combaterea poluării acumulate în decurs de câteva decenii a marilor lacuri din nordul S.U.A. a necesitat cheltuirea de bani

pentru un timp fără a obține vreun beneficiu. Beneficiile urmează să vină ulterior, peste cîțiva ani. În acest caz trebuie calculat ce valoare au astăzi pentru noi beneficiile care vor fi obținute să spunem peste zece ani. De cele mai multe ori este însă mai ieftin de combătut poluarea imediat decît de a aștepta zece ani ca ea să atingă un anumit nivel. Este cazul lacurilor și al estuarelor. În schimb, ceea ce este de apreciat în legătură cu zgomotul — care este și el o sursă importantă de poluare — este că el nu se poate acumula, ceea ce nu înseamnă că el nu este nociv dacă se prelungeste sau se repetă.

● **La circa trei ani de la declanșarea „crizei energetice” efectul său nu pare să fi fost prea important în unele țări, cel puțin judecînd din punctul de vedere al industriei automobilului. Cum se explică acest fapt ?**

— Prețul petrolului brut a crescut de circa patru ori în această perioadă. Totuși prețul benzinei în S.U.A. n-a crescut în aceeași proporție, pentru că în structura sa prețul petrolului brut are o pondere redusă, asupra benzinei există multe taxe, costul rafinării petrolului nu s-a modificat, nici cel al distribuției etc. Aceasta a condus la o anumită economisire a benzinei, dar nu prea mare. Oamenii au renunțat la o serie de drumuri inutile cu mașina, se grupează mai mulți într-o mașină pentru a merge la lucru sau au început să ia autobuzul. O creștere mai mare a prețului la benzină prin majorarea taxelor aplicate asupra sa ar lovi în special oamenii cu venituri mai reduse, în deplasări dintre cele mai necesare.

Se ridică în același timp problema dacă

prețurile sînt un indicator al pieței suficient de bun pentru a evita calamități ca cele discutate de Clubul de la Roma sau este necesară intervenția statului. Consider că este o problemă foarte importantă și de aceea am organizat un simpozion care va avea loc în februarie 1977 în Colorado. Cred că într-o serie de cazuri prețurile sînt suficiente, dar nu întotdeauna. Am constatat că mecanismul pieței nu funcționează întotdeauna. Un exemplu foarte clar în acest sens este poluarea : dacă se lasă problema combaterii ei pe seama mecanismului pieței, atunci mediul se va deteriora puternic, pentru că nu există stimulente pentru firme de a combate poluarea, ele neobținînd beneficii de pe urma acestei activități. Din acest motiv, dacă nu se poate face ca beneficiile să revină celor care suportă cheltuielile, trebuie implicat statul, pentru că este vorba de o redistribuire de venituri. Cîtă vreme investițiile unei firme îi aduc beneficii, intervenția statului nu este necesară, dar dacă beneficiile revin altcuiva firma respectivă va renunța să mai facă investiții pentru combaterea poluării, dacă nu este forțată să le facă.

În plus, se pune și întrebarea dacă mecanismul pieței, prețurile diferitelor resurse cum ar fi petrolul, de exemplu, ne oferă sau nu indicații corecte despre utilizarea judicioasă a acestora. Cu alte cuvinte se cere de a vedea care este gradul optim de conservare a resurselor.

Domeniul conține o serie de incertitudini, cum ar fi aceea dacă vom avea la timp un înlocuitor pentru petrol. De aceea, se pune și întrebarea dacă prețurile oferă un stimulente suficient pentru pregătirea acestor înlocuitori, proces care necesită mult timp.

● **Formația dv. profesională aminteste de o echipă multidisciplinară de cercetare. Ce a determinat această „migrație” a dv. spre sfera social-economicului ?**

— Sînt foarte atașat ideii de multidisciplinaritate pentru că am căpătat eu însumi acest caracter. Am început ca fizician și inginer electrotehnic, am activat un număr de ani în domeniul astrofizicii, geografiei, al sateliților, fiind în S.U.A. directorul programului pentru sateliții meteorologici, folosiți în previziunea vremii. Apoi am devenit mai interesat de oceanografie și hidrografie, fiind în cele din urmă responsabil cu problema calității apelor ca adjunct al ministrului de interne al S.U.A. Lucrînd în domeniul apelor mi-am dat seama că orice decizie în acest domeniu presupune și o analiză economică. De aceea, cînd m-am reîntors să predau la universitate, m-am hotărît să devin economist. În prezent, adică în semestrul de toamnă predau economia resurselor naturale la Universitatea statului Virginia, iar în cel de primăvară predau geofizică. Seara anterioară discuției noastre am petrecut-o la Observatorul Astronomic din București, pentru că încă mă interesează probleme ca originea și interacțiunea meteoritelor, cometelor, asteroizilor, a corpurilor mici din sistemul solar, domeniu în care am activat destul de mult. Dar discuții dintre cele mai interesante am avut și la Facultatea de Matematică a Universității din București.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

O exigență prioritară a eliminării decalajelor contemporane:

SPORIREA SPRIJINULUI PENTRU DEZVOLTARE

NIVELURILE naționale de dezvoltare economică din lumea nesocialistă continuă să fie caracterizate de marile discrepanțe dintre țările industrializate, pe de o parte, și țările în curs de dezvoltare în care trăiește mai mult de jumătate din populația globului, pe de altă parte. De o gravitate deosebită este faptul că decalajele mari dintre cele două grupuri de țări tind să se adincească, mai ales atunci când unul din termenii comparației îl formează țările cel mai slab dezvoltate din „lumea a treia“.

SITUATIA deosebit de grea a celor mai sărace dintre țările în curs de dezvoltare a fost pusă din nou în lumină cu prilejul recentei adunări anuale a Fondului Monetar Internațional și a Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare (Manila, 4—8 octombrie a. c.). Atât din datele și analizele prezentate participanților, cât și din intervențiile acestora s-au desprins efectele agravante ale crizei economice-financiare din țările capitaliste dezvoltate asupra zonelor în curs de dezvoltare din lumea nesocialistă. A rezultat clar necesitatea de a se acorda o atenție prioritară țărilor cel mai slab dezvoltate și, mai cu seamă, de a spori de urgență resursele financiare puse la dispoziția lor de către colectivitatea internațională pentru sprijinirea ridicării lor economice. Aceasta, deoarece tendința de rămânere în urmă tot mai însemnată a acestor țări față de cele industrializate riscă foarte serios să se accelereze în viitorii 10 ani (vezi tabelul 1) și să provoace evoluții impredictibile ca urmare a deteriorării dramatice a condițiilor de viață pentru sute de milioane de oameni.

În cadrul tabelului 1, ale cărui date de bază — inclusiv prognoza pentru 1985 — au fost întocmite de BIRD, țările în curs de dezvoltare sînt împărțite în două grupuri mari: cele cu un venit anual pe locuitor sub 200 de dolari, la puterea de cumpărare din 1975, și cele cu un venit pe locuitor care depășește această sumă. Grupul din urmă, al țărilor cu venit așazis „intermediar“ — adică situat între acela al țărilor celor mai sărace din „lumea a treia“ și acela al țărilor occidentale industrializate — este în mod vădit prea eterogen pentru a permite concluzii relevante. Una din implicații este, de pildă, că țările

cu venit intermediar par să fie mult mai aproape, pe ansamblu, de nivelul mediu de dezvoltare al țărilor industrializate decît dacă ar fi fost clasificate mai diferențiat. Merită totuși să fie reținut că, după o ușoară atenuare a decalajelor în cazul acestui grup în intervalul 1965—1975, conform prognozei BIRD discrepanțele vor tinde și aici să se accentueze în intervalul 1975—1985. Evoluțiile cele mai nete se constată însă în grupul țărilor cu sub 200 de dolari anual pe un locuitor: în ultimii 10 ani indicatorul acesta a crescut în exprese absolută doar cu 2 dolari pe an, față de 130 de dolari pe an în țările capitaliste dezvoltate; în viitorii 10 ani el va crește potrivit programei B.I.R.D., cu 3 dolari pe an, dar sporul anual în țările capitaliste dezvoltate va ajunge la 260 de dolari. Consecința: venitul pe locuitor din țările cele mai sărace scade tot mai mult și în ritm rapid față de cel din țările industrializate ale Occidentului. Necesitatea ajutorului prioritar pentru cele dinții reiese cu prisosință.

În declarația „Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale“ difuzată la O.N.U. în septembrie 1975, această concluzie este exprimată cu claritate. După ce se arată că țările în curs de dezvoltare ar putea fi grupate, din punct de vedere al venitului național pe un locuitor, pe patru trepte: pînă la 200 de dolari; între 200 și 500 dolari; între 500 și 1000 de dolari; între 1000 și 1500 dolari, în declarație se precizează: „Atenția trebuie concentrată către sprijinirea cu prioritate a țărilor care se găsesc pe prima treaptă, continuînd în același timp sprijinul pentru creșterea economică a țărilor în curs de dezvoltare aflate pe celelalte trepte, astfel încît să se ajungă la dispariția împărțirii anacronice a lumii în state puternic dezvoltate economic și state slab dezvoltate, să se realizeze egalizarea relativă a nivelurilor de dezvoltare economică ținîndu-se seama de specificul istoric, geografic, climatic al fiecărui stat“.

FAPTUL că sute de milioane de oameni sînt condamnați în secolul nostru să trăiască la niveluri de „sărăcie absolută“ a fost calificat pe drept cuvînt în cadrul adunării FMI-BIRD de la Manila ca un anacronism tragic. „Faptul este tragic, a declarat președintele BIRD, Robert McNamara, pentru că sărăcia aceasta împune condiții de existență care sînt sub demnitatea omului; el constituie un anacronism pentru că noi dispunem astăzi de mijloace tehnice și economice care ar trebui să permită să i se pună capăt“.

Statisticienii Băncii Mondiale au evaluat că circa 750 de milioane de oameni din totalul de 1200 de milioane cîți trăiesc în țările cele mai sărace din „lumea a treia“ au un venit mediu anual de sub 100 de dolari și că există puține șanse ca acesta să crească în următorii 10 ani măcar cu 2 dolari pe an. Malnutriția, analfabetismul, mortalitatea ridicată caracterizează condițiile lor de existență. Mortalitatea infantilă, de exemplu, este de 9 ori mai ridicată în țările cu un venit pe locuitor sub 200 de dolari anual, în comparație cu țările capitaliste dezvoltate. Speranța de viață comparată din cele două grupuri de țări este cu o treime mai scăzută în țările cele mai sărace. În acestea din urmă, o persoană din două are un nivel de nutriție inferior minimului tolerabil iar pentru milioane de copii alimentația este atât de săracă în proteine încît afectează dezvoltarea funcțiilor cerebrale.

În plus față de cele circa 750 de milioane de persoane aflate în situația de „sărăcie absolută“ în țările cu un venit pe lo-

Tabelul 1

Disparitatea veniturilor între grupele de țări din lumea nesocialistă (în dolari, la prețurile din 1975)

	Populația, mil.	Venit pe un locuitor		
		1965	1975	1985 ^{a)}
A. Țările cele mai sărace (sub 200 dolari pe an)	1200	130	150	180
Submultiplul față de C		32,3	36,7	45
B. Țările cu venit intermediar (peste 200 dolari pe an)	900	630	950	1350
Submultiplul față de C		6,7	5,8	6
C. Țările industrializate	700	4200	5500	8100

a) Prognoză BIRD. b) De cîte ori venitul este mai mic. Sursa: Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare. Submultiplii au fost calculați după datele din această sursă.

cuior sub 200 de dolari, experții BIRD identifică 170 de milioane în aceeași situație în țările cu venit intermediar. Aceasta reprezintă între o cincime și un sfert din populația totală a țărilor și regiunilor respective. Trebuie adăugate desigur, așa cum s-a arătat la Manila, sutele de milioane de oameni afectați de „sărăcie relativă”, adică aceia al căror venit depășește cu puțin nivelul de sărăcie absolută, dar este mai mic decât o treime din venitul național mediu pe locuitor.

DEPĂȘIREA stării de subdezvoltare, ridicarea și modernizarea economiei fiecărei țări, trebuie să se bazeze în primul rând pe eforturile proprii, pe mobilizarea întregului potențial material și uman al fiecărui popor. Înțelegerea și cunoașterea acestui fapt se manifestă concret, în țările în curs de dezvoltare, prin ponderea investițiilor din resurse proprii în ansamblul fondurilor alocate pentru dezvoltare. Așa cum s-a arătat la reuniunea FMI-BIRD din acest an, țările în curs de dezvoltare au reușit în decursul ultimilor 10 ani să finanțeze din resursele limitate de care dispun aproape 90% din investițiile lor destinate dezvoltării — fapt care nu este decât rareori relevat în țările industriale din Occident. Eforturile acestea vor trebui, evident, continuate și amplificate.

În același timp, în cadrul colaborării economice internaționale, întemeiate pe egalitate în drepturi și avantaj reciproc menită să potențeze aceste eforturi, țările rămase în urmă trebuie să primească un sprijin substanțial, material, financiar, tehnologic, inclusiv facilități comerciale. După cum se știe, poziția României este că sprijinul pentru dezvoltarea țărilor mai puțin avansate trebuie înțeles și considerat ca un principiu firesc, el fiind în interesul direct al tuturor statelor, al cauzei progresului general.

Necesitatea ajutorului pentru ridicarea economică a țărilor în curs de dezvoltare a fost afirmată încă o dată și sprijinită de numeroși participanți ai reuniunii de la Manila. Președintele BIRD a declarat la sfârșitul lucrărilor reuniunii: „Principalul efort pentru dezvoltarea unei țări rămase în urmă trebuie să-l facă însuși poporul acelei țări, dar pentru asigurarea reușitei este indispensabil un sprijin substanțial din partea statelor industriale”.

A reușit însă totodată, în cursul lucrărilor că volumul efectiv, actual și previzibil, al sprijinului pentru dezvoltare acordat de țările capitaliste industrializate rămâne mult în urmă față de necesar și la unele capitole este „ridicol de slab”, cum a fost calificat într-o analiză prezentată de conducerea Băncii Mon-

0,70% din produsul național brut al țărilor industrializate pentru APD. Or, după cum se poate vedea în tabel, fluxurile de mijloace financiare acordate în condiții de favoare de țările membre ale Comitetului de ajutor pentru dezvoltare (CAD), din cadrul OCDE nu au reprezentat în 1975 decât jumătate din acest obiectiv, și procentul are tendința de a scădea în continuare. Gruparea membrilor CAD după mărimea relativă a aportului lor scoate la iveală una din cauzele acestei situații. Așa cum s-a subliniat la Manila, statele cele mai bogate din OCDE, al căror PNB însumat reprezintă peste 2/3 din produsul total al celor 17 țări membre ale CAD, consacră ajutorului public pentru dezvoltare sume net inferioare, proporțional, celor pe care le alocă celelalte țări. Aportul acestor state dintre cele mai bogate riscă să scadă și mai mult dacă se mențin tendințele actuale. Apelul ce li s-a adresat în cadrul reuniunii FMI-BIRD de a inversa aceste tendințe este cu atât mai justificat cu cât, așa cum s-a subliniat în același cadru, „sporirea ajutorului consacrat țărilor celor mai sărace nu ar atrage după sine nici cea mai mică reducere a propriului lor nivel de trai”.

TĂRILE în curs de dezvoltare acționează cu tot mai multă hotărâre, în zilele noastre, pentru a fi stăpâne pe resursele lor de materii prime, pe bogățiile lor naționale, spre a le putea pune cât mai deplin în slujba eliminării decalajelor care le despart de țările dezvoltate. Totodată, ele se opun politici imperialiste de dominație și dictat, oricărora încercări de a le impune relații bazate pe inegalitate. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvântarea rostită la recenta Consfătuire a cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului politic: „Popoarele nu mai admit și nu vor mai admite să continue situația din trecut. Unele state nu sînt însă gata să accepte realitatea și să înțeleagă că trebuie organizate relațiile pe principii noi, de egalitate și avantaj reciproc, că trebuie instaurată o nouă ordine economică internațională, care să asigure progresul fiecărei națiuni, pornind de la faptul că fiecare popor trebuie să trăiască din munca sa, din ceea ce creează el însuși lichidîndu-se orice asuprire a unui popor de către altul”.

Reuniunea FMI-BIRD de la Manila, prin analizele supuse dezbaterii, a confirmat legitimitatea deplină a acestor aspirații ale popoarelor din țările în curs de dezvoltare și a seos totodată în relief urgența sprijinirii mai substanțiale, de către statele occidentale industrializate, a înlăturării subdezvoltării.

Cu privire la asistența financiară acordată în condiții de favoare, s-a subliniat necesitatea sporirii ei cel puțin pînă la nivelurile prevăzute prin obiectivul adoptat de ONU în această materie. În cazul țărilor bogate care, așa cum s-a văzut, nu ating în prezent acest obiectiv, ar fi suficient ca ele să-și mărească aportul la APD cu 2—3% din sporul anual al PNB pentru ca țările sărace să cunoască o ameliorare a situației lor.

O latură importantă a sprijinului pentru dezvoltare trebuie să fie înlesnirea accesului țărilor în curs de dezvoltare pe piețele de export, prin reducerea barierelor vamale și de altă natură din țările dezvoltate. Experții BIRD au calculat de pildă că eliminarea barierelor menționate ar duce pînă în 1985 la sporirea încasărilor anuale din export ale țărilor celor mai sărace cu 3—4 miliarde de dolari anual. O însemnătate deosebită are în acest context liberalizarea accesului produselor industriale ale țărilor în curs de dezvoltare pe piețele țărilor dezvoltate. În momentul de față, perspectivele sînt prea puțin promițătoare în această privință. Un studiu al Băncii Mondiale indică de pildă că ritmul de creștere al exportului de produse industriale din țările cu venit intermediar nu va depăși probabil 10—11% anual în cursul următorilor 10 ani, față de 18% anual într-o perioadă decenală încheiată în 1974. Or, așa cum s-a arătat în cadrul reuniunii de la Manila, eliminarea, sau măcar reducerea însemnată, în cursul deceniului următor a barierelor pe care țările industriale le mențin în calea exporturilor țărilor „lumii a treia” le-ar aduce acestora avantaje care ar depăși de departe tot ce poate fi așteptat de pe urma oricărei alte acțiuni de sprijinire a dezvoltării de către colectivitatea internațională. Studii recente ale Băncii Mondiale arată că eliminarea barierelor vamale și de altă natură ar permite țărilor în curs de dezvoltare ca în 1985 să obțină încasări din export cu circa 23 miliarde de dolari pe an (în prețurile din 1975), mai mari decât în prezent. Din acest spor, 24 miliarde de dolari s-ar obține la exportul de produse industriale.

Eliminarea subdezvoltării, lichidarea marilor decalaje care despart ca o prăpastie diferite grupuri de țări din lumea contemporană, înlăturarea anacronismului tragic al sărăciei absolute și relative a multor sute de milioane de oameni sînt în interesul tuturor statelor, al tuturor popoarelor. Prin eforturile coordonate ale tuturor, avînd la bază efortul propriu al fiecărui popor pentru dezvoltarea forțelor de producție în țara sa, aceste sarcini sînt pe măsura mijloacelor de care dispune astăzi omenirea.

I. PADUREANU

Tabelul 2

Aliment public pentru dezvoltare (APD) acordat de țările O.C.D.E. (în mîl. dolari, la prețurile din 1975)

Grupa de țări	APD acordat				
	1975, estimări	1980, proiecții	1975, estimări	1980, proiecții	
	în mîl. dol.	% din PNB	în mîl. dol.	% din PNB	
I	72,3	5,5	0,64	7,5	0,70
II	17,1	2,6	0,39	2,5	0,31
III	90,1	5,5	0,24	5,9	0,20
Total	169,5	13,6	0,36	15,9	0,33

Țările membre ale Comitetului pentru ajutorul destinat dezvoltării (CAD), din cadrul O.C.D.E. Sînt grupate aici după cum urmează: I — Canada, Olanda, Norvegia, Australia, Franța, Belgia, Danemarca, Germania, Noua Zeelandă; II — E.U., Anglia; III — S.U.A., Japonia, India, Mexic, Austria, Italia.

diale. A sosit momentul, s-a arătat în acest document, ca țările dezvoltate să examineze în mod critic și obiectiv efortul lor în această privință și să precizeze natura angajamentelor pe termen lung pe care sînt dispuse să și le asume, îndeosebi față de țările cele mai sărace.

Situația deosebit de dezavantajată în care se află în prezent țările cele mai sărace și sub aspectul sprijinului pentru dezvoltare, rețesa de exemplu din următoarele cifre: în cursul ultimilor ani, ele au beneficiat numai, de 6% din capitalurile obținute de ansamblul țărilor în curs de dezvoltare pe baza emisiunilor de obligațiuni pe termen lung: lor le-a revenit numai 10% din suma împrumuturilor contractate de aceste țări pe piața eurodevezelor; ele au primit numai 45% din totalul ajutorului acordat în condiții de favoare (populația lor reprezentînd circa 57% din totalul „lumii a treia”).

Ajutorul public pentru dezvoltare (APD) este unul din capitolele la care iese net în evidență insuficiența crasă a mijloacelor alocate, mai ales în lumina obiectivelor fixate și a posibilităților de care dispun țările industriale. Situația — pe care o ilustrează și datele din tabelul 2 — a fost caracterizată de altfel în cadrul lucrărilor reuniunii de la Manila drept „absolut inadmisibilă”. Obiectivul asistenței financiare pentru dezvoltare adoptat de ONU în 1970 prevede, după cum se știe, alocarea a

TENDINȚE - CONIUNCTURI

Puterea de cumpărare a unor monede occidentale

PROCESELE inflaționiste persistente din țările capitaliste se traduc în scăderi considerabile ale puterii de cumpărare a monedelor naționale respective. Ultimul buletin lunar (pe septembrie a.c.), publicat de Citibank din New York, prezintă ritmurile comparate de depreciere monetară din principalele țări capitaliste în 1976 și nivelurile reduse a-

tinse în anii recentii de puterea de cumpărare a banilor în 24 de țări. Se remarcă faptul că în nici una din țările inclu-

se în tabel, ultimul indicator nu reprezintă mai mult de 2/3 din valoarea banilor de acum un deceniu și că de fapt în aproape jumătate din numărul lor total el scăzuse sub jumătate. Rata mediană a deprecierei pe baza datelor disponibile pe 1976 este evaluată

	Indicele valorii banilor de depreciere (1965=100)		Rata anuală de depreciere		
	1970	1975	1965-70	1970-75	1976x
Elveția	85	58	5,3%	7,1%	2,2%
RFG	80	65	2,8	5,8	4,9
SUA	81	59	4,1	8,5	5,8
Janamerica	73	47	0,2	8,5	6,5
Austria	85	60	3,2	6,8	7,0
Canada	83	58	3,7	6,8	7,9
Olanda	79	52	4,6	7,9	5,4
Franta	81	55	4,2	8,1	3,7
Japonia	77	45	5,2	10,2	3,7
Norvegia	79	53	4,7	7,7	3,0
Belgia	84	56	3,4	7,7	9,0
Luxemburg	86	61	3,0	6,7	9,6
Suedia	80	55	4,4	7,2	9,9
RSA	85	55	3,2	8,2	10,2
Australia	86	53	3,0	9,2	11,8
Grecia	88	49	2,4	11,8	12,2
Italia	86	50	2,9	10,8	12,7
Spania	78	44	4,8	10,8	13,0
Finlanda	64	39	8,5	10,4	13,8
Irlanda	77	41	5,0	11,7	13,9
Turcia	67	29	7,6	15,7	14,3
Noua Zeelandă	79	48	4,7	9,2	14,7
Anglia	80	43	4,4	11,2	15,3
Portugalia	74	36	6,0	13,1	17,4

x Pe baza datelor lunare medii existente pe 1976, comparate cu perioada corespunzătoare din 1975.

de publicația citată la 9,9%, față de 8,5% în perioada 1970-1975 și 4,4% în perioada 1965-1970.

Suedia: rolul comerțului exterior

EVOLUȚIA economiei suedeze, strâns legată de comerțul exterior (circa jumătate din producția industrială este destinată exportului), a fost influențată de recesiunea din țările capitaliste. După date oficiale, anul trecut volumul exportului suedez s-a micșorat cu 8,5%, cel al producției industriale — cu 1,9% (cele mai puternice scăderi înregistrându-se în prelucrarea lemnului, în producția de celuloză și hirtie), iar portofoliul de comenzi al industriei — cu 8% față de 1974. După estimările Ministerului de finanțe al Suediei, în cursul acestui an produsul național brut va crește cu 2%, iar exporturile se vor extinde mai rapid decât importurile, ceea ce va permite realizarea unui excedent al balanței comerciale și reducerea deficitului balanței de plăți externe. În ceea ce privește ritmul inflației, acesta urmează să descrească de la 10% în 1975 la 8% în anul curent.

Pentru a ridica competitivitatea industriei naționale și

a intensifica exporturile, guvernul suedez prevede aplicarea în perioada 1976-1977 a unor măsuri de stimulare a investițiilor de capital în această ramură, ritmul lor anual de creștere fiind estimat la 5-6% pînă în 1980.

Proiecte de dezvoltare în țările arabe

ȚARILE ARABE exportatoare de petrol sau aflate încă în stadiul de căutare a aurului negru, prind pentru următorii cinci ani să-și dezvolte economia în ritm rapid, prin investirea veniturilor provenite din vânzarea petrolului existent sau scontat. Pentru realizarea acestor investiții se apreciază că vor fi necesari peste un milion de muncitori și tehnicieni din alte țări.

Arabia Saudită, de exemplu, are proiecte de investiții de 150 miliarde dolari (mari complexe petrochimice, porturi, aeroporturi, rețele de irigație, școli, spitale, universități etc.). Kuveitul prevede investiții de 15,2 miliarde dolari, din care 23,7% în sectorul petrolier.

EVOLUȚII MONETARE

MIȘCAREA dezordonată, cu o amplitudine relativ mare, a cursurilor devizelor a constituit trăsătura caracteristică a evoluției pieței valutare occidentale în intervalul 4-8 octombrie 1976. Pe ansamblu, în condițiile scăderii dobinzilor pe piața internă și ale persistenței indicatorilor nefavorabili în economia S.U.A., dolarul a avut o tendință de depreciere în raport cu majoritatea valutei occidentale.

Lira italiană s-a redresat într-o manieră foarte susținută terminând intervalul la un nivel de circa 841 lire/dolar față de circa 866 lire/dolar la sfârșitul săptămânii precedente. Această evoluție reflectă reacția pozitivă a pieței valutare față de programul financiar al guvernului, materializat printre altele în majorarea cu 3% p. a. a ratei scontului, aplicarea unei taxe de 10% asupra cumpărărilor de devize pe o perioadă de două săptămâni, precum și prin noi măsuri de impulsionare a exporturilor.

Francul francez, sub influența incertitudinilor legate de aplicarea programului economic guvernamental și de declanșarea grevei naționale din 7 octombrie, a continuat să se situeze în jurul nivelului de 4,95 franci/dolar.

Lira sterlină s-a situat pentru prima oară în istorie la un nivel aflat sub ordinul de mărime 4 în relația cu francul elvețian (3,9991 franci pentru o liră sterlină) și cu moneda vest-germană (3,9950 mărci pentru o liră sterlină).

Această evoluție a fost însoțită de continuarea „fugii” speculative de capitaluri din liră sterlină determinând o depreciere după unele opinii „artificială” a devizei britanice. În relația cu dolarul S.U.A. lira sterlină a atins un nivel minim de circa 1,64 dolari pentru o liră. Banca Angliei a intervenit în sprijinul monedei naționale, majorând nivelul dobinzii minime de împrumut de la 13 la 15% p.a.

Marca vest-germană care a cotelat la sfârșitul intervalului circa 2,4430 mărci pentru un dolar a înregistrat un ușor regres față de intervalul precedent cînd s-a situat la circa 2,4340 mărci pentru un dolar (la închidere). Această evoluție reflectă reacția față de reafirmarea hotărârii autorităților vest-germane de a nu reevalua moneda și de a sprijini sistemul de flotare concertată vest-european.

Francul elvețian a avut o evoluție asemănătoare mărcii, terminând intervalul la un nivel de circa 2,46 franci/dolar în raport cu 2,4480 franci pentru un dolar, inițial.

Referindu-se la evoluția mărcii vest-germane și a francului elvețian observatorii menționează că ea ar fi datorată și intervențiilor pe piața ale băncilor naționale din cele două țări, în încercarea de a frîna tendința prea marcată de depreciere a monedelor lor.

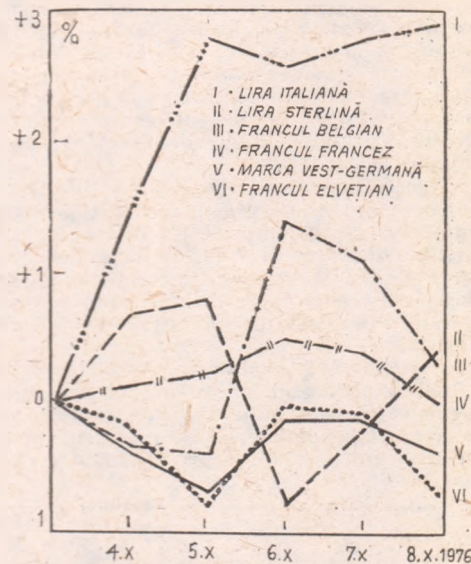
Dobinzile la eurodepozitele pe o perioadă de 6 luni au oscilat în jurul nivelului de 6,0625% p.a. la eurodolari, 5,0625% p.a. la euro-mărci vest-germane și 2,625% p.a. la eurofranci elvețieni.

Prețul aurului a continuat tendința ușor ascendentă manifestată anterior, situându-se pe 8 octombrie la un nivel de 114,55 dolari/uncie (primul fixing la Londra).

Paul DUMITRASCU
Gheorghe MUNTEAN

Irakul prevede o depășire a volumului de investiții realizat în ultimul cincinal, care a totalizat circa 9 miliarde dolari.

Dubai a anunțat un proiect de construcție a portului de la Jebel Ali, în valoare de 765 milioane dolari.

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale în perioada 4-8 octombrie 1976, luîndu-se ca bază nivelul din 1.X.1976

CRIZA ECONOMICO-FINANCIARĂ DIN OCCIDENT: optici și opțiuni italiene

Autorul articolului de față, economistul italian Vincenzo Vitello, care ne-a vizitat de curind țara, este profesor de economie politică la Universitatea din Roma și responsabilul secției economice a Institutului Gramsci al Comitetului Central al Partidului Comunist Italian. Dintre lucrările sale mai recente amintim: „Gîndirea economică modernă”, o Culegere de lecții ținute la Institutul Gramsci, care reprezintă — după propria sa caracterizare — o încercare de interpretare marxistă a celor mai importante curente ale gîndirii economice moderne, și „Structura și dinamica economiei” — o analiză a problemelor relative la dinamica acumulării capitaliste, la venitul național și la problema realizării la Marx. Lucrarea reprezintă o critică a teoriilor marginaliste și a modelelor burgheze de dezvoltare economică. Vincenzo Vitello semnează frecvent și în paginile revistelor „Rinascita”, „Critica marxista” și ale unor reviste specializate.

CRIZA pe care o cunoaște în ultimii ani economia italiană a fost accentuată, dar nu produsă în exclusivitate, de deteriorarea raportului de schimb datorată mai ales creșterii puternice a prețului petrolului. Rădăcinile crizei economice existau încă înainte de această deteriorare. De fapt, pînă în primii ani ai deceniului al șaptelea Italia a avut o balanță de plăți curente echilibrată sau excedentară, iar venitul național creștea într-un ritm anual de 5—6%. Dar politicile economice restrictive au provocat în Italia recesiunea din 1970—1971, intrerupînd procesul de acumulare care fusese pus în mișcare după recesiunea precedentă din 1964—1965.

Slăbiciuni structurale agravante

DIN PRICINA deficiențelor politicii industriale dependența Italiei de exterior s-a accentuat la începutul anilor '70, în timp ce pe de altă parte scădea capacitatea competitivă a exporturilor italiene pe piețele internaționale. Procesul de integrare a economiei italiene în cea europeană avea drept consecință, printre altele, sporirea costului intern al forței de muncă pînă la nivelul mediu european, pe cîtă vreme în structura tehnică a sistemului productiv și în structura pe mărfuri a producției nu se înregistrau ameliorări sensibile. Trecerea de la salariile mici din perioada precedentă la niveluri mai înalte de remunerare nu putea să nu se facă resimțită. Declinul ponderii exporturilor italiene în comerțul mondial a contribuit la amplificarea dificultăților. Acestea s-au accentuat cu deosebire datorită creșterii puternice a prețului materiilor prime de care are nevoie Italia, industria ei fiind esențialmente o industrie prelucrătoare.

Pentru aceste motive Italia, date fiind slăbiciunile ei structurale, s-a găsit într-o situație deosebit de dificilă în raport cu celelalte țări capitaliste, atunci cînd conjunctura s-a schimbat și cînd prețul petrolului a crescut de patru ori.

În 1973 Italia avea, pentru prima oară după aproape 10 ani, un deficit al

balanței plăților curente. S-au accentuat fuga de capitaluri și scăderea rezervelor. Între 1971 și 1974 raportul de schimb a scăzut cu mai bine de 20 de puncte: numai deficitul petrolier înregistrat în 1974 era de aproape 5 miliarde de dolari. Italia a fost lovită mai puternic decît alte țări, date fiind dimensiunile reduse ale resurselor sale energetice, fapt cu atît mai elocvent atunci cînd acestea sînt raportate la dimensiunile produsului.

Pe plan internațional, organismele financiare și monetare nu au avut capacitatea necesară pentru a face față consecințelor crizei petrolului, în așa fel încît să ușureze dificultățile țărilor în deficit prin crearea unor fluxuri financiare bilaterale sau multilaterale care să asigure creditele și lichiditățile de care era nevoie, fapt ce ar fi făcut să fie mai puțin grave efectele asupra nivelului producției și al ocupării forței de muncă. De fapt, țările mai avansate din punct de vedere industrial au contribuit nu la ușurarea deficitului țărilor mai slabe, ci la agravarea lui.

În aceste condiții recesiunea din Italia era nu numai inevitabilă, dar avea caracteristici mai pronunțate și dimensiuni mai mari decît în țările capitaliste mai puternice. Așa se explică faptul că deficitul balanței de plăți a ajuns în 1974 la cifra de aproape 10 miliarde de dolari, reprezentînd 9% din produsul național. În acel an producția industrială a scăzut cu 12%, iar investițiile în termeni reali cu 24%, în timp ce rata șomajului a ajuns la 8,5%.

Spectrul hiperinflației

RECESIUNEA a fost agravată de faptul că presiunile inflaționiste deveneau tot mai puternice în raport cu media celorlalte țări, din cauza deficiențelor structurale și a „strangulărilor” dezvoltării economice italiene. Deficitul bugetului de stat a atins în 1975 cifra de aproape 20 miliarde de dolari. Dacă se face o comparație cu celelalte țări capitaliste, se vede că în perioada 1970—1975 incidența sectorului de stat asupra creșterii cantității de monedă a fost

simțitor mai mare în Italia. Această situație, împreună cu cauzele amintite mai înainte, a provocat abandonarea cursurilor de schimb fixe și flotarea lirei (încă în 1975 deprecierea lirei atinsese 20% față de începutul crizei). Și aceasta în ciuda recurgerii continue la credite din exterior. Dimensiunea deficitului bugetar a devenit anormală. În total, deficitul a ajuns să reprezinte 14% din venitul național (ceea ce se întîmplă numai în perioadele de război!). Iar acest proces de continuă creștere a deficitului bugetar ar putea să ducă în viitorul apropiat la atingerea unor niveluri și mai îngrijorătoare, în 1977 de exemplu la cifra enormă de aproape 25 miliarde de dolari. Un asemenea deficit a căpătat acum un caracter structural și de el este strîns legată creșterea puternică a prețurilor care și acum continuă, în Italia, într-un ritm care face să se prevadă o hiperinflație dacă nu vor fi luate măsuri adecvate pentru un control eficient asupra procesului inflaționist. Rata inflației în Italia a trecut de la 20% în 1975 la 25% în 1976 și amenință să ajungă la 30% în 1977.

Ca o consecință a acestui proces inflaționist și totodată a modificării raporturilor de forță dintre clasele sociale, a avut loc o adaptare a salariilor la nivelul crescînd al costului vieții. Costul total al forței de muncă pe unitate de produs a crescut în industria italiană cu aproape 20% în 1974 și cu 33% în 1975 (o asemenea creștere se datorează în cea mai mare parte adaptării salariilor nominale și într-o măsură mai mică unei încetiniri a creșterii productivității muncii).

Efectele fenomenului conjugat recesiune-inflație și-au găsit în Italia o expresie dramatică în creșterea șomajului și în incapacitatea sistemului economic de a da de lucru tinerilor. În prezent numărul tinerilor șomeri a ajuns în Italia la aproape un milion.

În această conjunctură, și situația schimburilor economice internaționale ale Italiei a devenit mai apăsătoare. Datoria externă publică și privată a ajuns la cifra de aproape 17 miliarde de dolari. Numai cu titlul de dobînzii Italia varsă anual creditorilor ei externi aproape un miliard de dolari. Rezervele oficiale imediat disponibile s-au redus considerabil.

Îndoielnica propagare a redresării

DUPĂ cum se știe, primele semne ale redresării conjuncturale din Occident au fost înregistrate în Statele

Unite și în Japonia în al doilea trimestru al anului 1975, iar în R. F. Germania spre sfârșitul aceluiași an. Dar învierea din economia americană nu a dat un impuls notabil celorlalte economii capitaliste. Pe de altă parte, Statele Unite și-au văzut sporit simțitor în comparație cu anul 1974 excedentul lor de schimburi de mărfuri și servicii. În consecință nu ar fi realist să se creadă că redresarea în țările capitaliste care, ca în cazul Italiei, au avut dificultăți mai mari în cursul acestei crize economice, va putea fi obținută pur și simplu datorită unei redresări generale a activității economice în țările mai avansate din punct de vedere economic. Diferite obstacole se opun unei astfel de eventualități. Exportul italian, pentru rațiunile expuse mai înainte, nu a avut posibilitatea să crească la un nivel care să permită susținerea într-un mod adecvat a nivelului producției și al ocupării forței de muncă, date fiind slăbiciunile structurale ale sistemului productiv italian și în consecință slaba competitivitate a mărfurilor exportate. Procesul de acumulare în Italia a suferit o oprire bruscă din cauza politicii economice restrictive, care a limitat cererea internă prin restricțiile impuse importului și printr-o accentuare a fiscalității. Dar efectele cele mai grave sînt cele asupra investițiilor, care și acum rămîn la niveluri mult mai scăzute decît în 1975. Pentru aceste motive este foarte posibil să se constate fenomene de recesiune în economia italiană și la sfîrșitul acestui an și chiar la începutul anului viitor.

Orizontul internațional apare astăzi prea întunecat pentru a se putea crede într-o redresare internă care să se datoreze unei conjuncturi generale favorabile în celelalte economii occidentale. Dezordinea monetară și financiară internațională rămîne încă de dimensiuni importante: se accentuează contradicțiile în legătură cu efectele crizei economice, și în interiorul Comunității economice europene, și între Europa și Statele Unite. Instabilitatea monetară a accentuat fenomenele speculative în legătură cu variația cursurilor de schimb, și aceasta accentuează starea de permanentă instabilitate a piețelor financiare.

Terapiile anticiclice rămîn deficiente

FAPTUL că speculația monetară continuă și în această fază conjuncturală, de redresare a economiilor capitaliste, pune în evidență slabul succes pe care l-au avut diferitele reuniuni periodice interoccidentale menite să asigure stabilitatea piețelor valutare, precum și încercările care s-au făcut în diferite foruri internaționale pentru a pune ordine în actualul haos monetar și financiar. Instabilitatea monetară este totodată un indiciu al persistenței unei instabilități economice mai profunde care și are rădăcinile în rata ridicată a inflației de care suferă economiile industrializate, în dezechilibrele structurale ale balanței de plăți și în nivelul scăzut al investițiilor productive care necesită finanțări pe termen lung. De aceea și speculația financiară este stimulată de o situație în care perspectivele de dezvoltare

economică sînt incerte și în care mai ales mecanismul de acumulare se dovedește deficient. Pentru toate aceste considerente, într-o țară cum este Italia redresarea economică apare fragilă și expusă răsturnărilor de situații conjuncturale, dacă nu se adoptă măsuri de politică economică adecvate pentru combaterea inflației și a cauzelor majore care o provoacă, fără a se da loc unor presiuni în sens depresiv care, ca în cazul Italiei, sfîrșesc prin a predomină din pricina măsurilor restrictive drastice ale politicii anticiclice.

În lumina experienței apare totuși limpede că terapiile anticiclice puse în acțiune în țările capitaliste nu s-au dovedit capabile să ofere remedii eficiente care să contracareze concomitent inflația și recesiunea. Aici ies în evidență toate limitele politicilor keynesiste de intervenție a statului în economie, politici care în trecut au avut o anumită eficacitate atunci cînd dezechilibrele sistemului economic erau mai puțin accentuate decît în cea mai recentă fază a evoluției țărilor industrializate.

Acestea sînt motivele datorită cărora forțele politice și sociale cele mai avansate din Italia, în fața pericolelor încă prezente ale unei noi recesiuni și ale agravării somajului într-un context internațional destul de incert, luptă pentru căi de ieșire din criză altele decît cele dorite de grupurile monopoliste și de societățile financiare internaționale. Ele luptă pentru o cale care să ducă la o redresare stabilă pe baza unei acțiuni coordonate de intervenții de politică economică, capabile să repună în mișcare procesul de dezvoltare astfel încît să acționeze asupra însăși structurii economiei. Fiind vorba, într-adevăr, de a se depăși dezechilibrele sistemului economic care sînt de natură structurală, ca de pildă inflația și deficitul permanent al balanței de plăți — dezechilibre care determină un cerc vicios, nociv de natură să alimenteze în același timp presiunile inflaționiste și tendințele recesive —, acțiunea politicii economice trebuie să fie îndreptată, mai ales într-o țară ca Italia, spre restructurarea aparatului de producție în așa fel încît el să fie mai puțin expus unor dependențe care fac să apese asupra economiei amenințarea unor noi dezechilibre. De aici și necesitatea de a face să prevaleze la nivelul organismelor economice internaționale — cum este Comunitatea economică europeană, care astăzi se zbate în grave contradicții — orientări favorabile procesului de destindere care este o condiție indispensabilă și pentru soluționarea problemelor care se pun în actuala conjunctură.

Pentru căi noi de ieșire din criză

ÎN FAZA actuală a ciclului economic internațional noi instrumente de reglare a relațiilor economice dintre diferitele țări ar putea să faciliteze ca cele mai slabe dintre aceste țări să poată face față într-un mod mai potrivit problemelor redresării. Organisme ca Fondul Monetar Internațional, celelalte organizații bancare, financiare și comerciale atît la nivelul Comunității economice europene cît și

la nivel mondial, ar trebui să fie chemate să desfășoare inițiative apte să furnizeze finanțări și credite pe termen lung țărilor cu deficite structurale ale balanței lor de plăți, astfel încît frinele care întîrzie repunerea în mișcare a economiilor lor să devină mai puțin apăsătoare. Pe de altă parte, prin constituirea fondurilor necesare — cu aportul țărilor a căror balanță de plăți este excedentară — în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, s-ar putea să fie atenuate concomitent efectele negative pe care le-a avut asupra acestora criza și să fie impulsionate exporturile țărilor mai avansate. De aceea este necesară o luptă la toate nivelurile pentru a se deschide o cale către constituirea unei noi ordini internaționale inspirată din principiile destinderii și ale cooperării internaționale, inclusiv între regiuni cu structuri instituționale diferite. În Italia conștiința acestor probleme a crescut, fapt care își găsește o expresie eficientă în orientările și în lupta Partidului Comunist Italian pentru a da organismelor internaționale, cum ar fi Piața comună vest-europeană, direcții și conținuturi care să răspundă exigențelor popoarelor interesate — exigențe care adesea au fost sacrificate politicii societăților multinaționale.

În acest cadru PCI preconizează și acțiuni care în interiorul țării să ducă la modificări structurale, cu atît mai necesare în faza actuală în care datorită crizei au crescut dezechilibrele între regiunile mai dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate cum este sudul Italiei. De aici importanța intervențiilor de tip structural pe care PCI încearcă să le determine pentru a restructura aparatul de producție în așa fel încît să fie repus în mișcare procesul de acumulare, și pentru a asigura investițiile productive imperios necesare în domeniul agriculturii, ramură ale cărei carențe și strangulări sînt la originea deficitului balanței comerțului cu produse agro-alimentare. Programul de investiții propus de PCI ținteste în același timp să determine creșterea nivelului producției și al ocupării mîinii de lucru și să facă țara mai puțin dependentă de schimburile externe. În această direcție este orientat și programul energetic care prevede o serie de instalații pentru producerea de energie termoneucleară, cu scopul de a reduce dependența țării de importurile de petrol. Puterea de negociere sporită pe care forțele sindicale unite au obținut-o în Italia și larga unire politică a forțelor democratice și progresiste, în sprijinul politicii economice propuse de PCI, sînt o realitate nouă care nu mai permite capitalismului să imprime o cale de ieșire din criză a cărei povară principala să fie aruncată pe umerii maselor populare.

Spre deosebire de ceea ce se petrecea în trecut în perioadele de criză și de depresiune economică, atunci cînd clasa dominantă era cea care decidea modalitățile și formele de ieșire din criză, astăzi clasa muncitoare, avînd un grad superior de organizare politică și sindicală, este în măsură să influențeze prin toată ponderea sa și direcțiile politicii economice naționale.

Vincenzo VITELLO

METRONEX

**Întreprindere de comerț exterior din Uniunea industriei
de automatică și de aparate de măsură MERA**

OFERĂ :

- sisteme de comandă automată a proceselor de producție și tehnologice pentru diferite ramuri industriale. în special pentru industria zahărului, chimică, de extracție și transformare a sulfului, de energie, pentru automatizarea navelor și pentru instalații de ridicat animale
- sisteme automate de reglaj și comandă : pneumatice, electrice și hidraulice
- echipament de informatică — sisteme de ordinatoare, miniordinatoare și echipament periferic
- aparate de măsură și control electronice și electrice
- echipament de tehnică nucleară
- echipament de tehnică pentru lucrări de birou

Vizitați standul nostru

la Tîrgul Internațional București

[16 - 25 octombrie 1976]

**Biroul de informații Tehnice
al Întreprinderii de Comerț**

Exterior METRONEX, București,

Aleea Alexandru 12

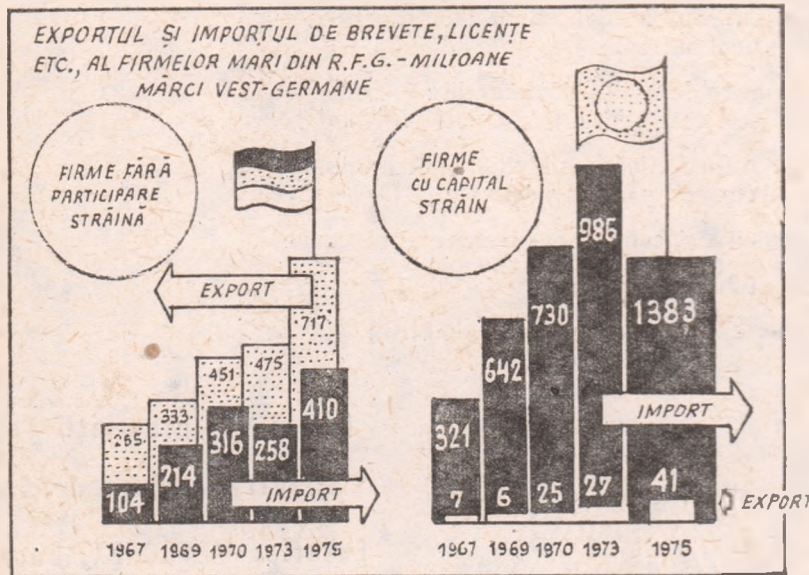
**Întreprindere de Comerț exterior din Uniunea
Industriei de Automatică și de aparate
de măsură „MERA”**

**Al. Jerozolimskie 44,00—950 Varșovia Polonia
Căsuța Postală : 198 ; telex : 81 44 71
Telefon : 26 22 21, 26 74 41**

PUBLICOM

Import de tehnologie descifrat

DATE statistice globale indică mai de mult timp existența unui import net de tehnologie în cazul R.F.G., fenomen surprinzător la prima vedere dat fiind gradul de dezvoltare al economiei vest-germane. „Revista economică“ a publicat și ea cifre (în nr. 26 din 13 XII 1974, p. 30) din care rezultă că deficitul R.F.G. în comerțul cu brevete și licențe a fost în continuare creșterea din 1960 încoace.

R. P. Chineză: se extind terenurile agricole

TERENURILE cultivate reprezintă în R.P. Chineză aproape 150 milioane ha, respectiv ceva mai mult de o zecime din teritoriul său. Pentru a asigura hrana populației de 800 milioane de oameni, ample acțiuni de masă s-au

Adevărate piramide înălțate spre creștele munților, ogoarele în terase cuceresc tot mai mult versanții acestora.

desfășurat în ultimele decenii în scopul extinderii terenurilor cultivabile, al asigurării unor recolte sporite și stabile. După cum recent arăta revista „La Chine en construction“, pe o suprafață totală de 34 mil. ha culturile agricole se află în prezent la adăpost de secete sau inundații. Alte zeci de milioane de ha, reprezentând terenuri stincoase sau cu soluri alcaline ori acide (așa-numitul „pământ roșu“), au fost prelucrate în adâncime, amendate și eventual terasate; ca urmare, s-a înregistrat o creștere apreciabilă a fertilității terenurilor respective, uneori de pînă la zece ori. În ultima analiză, acest uriaș efort a permis stringerea de bune recolte în decurs de 14 ani consecutivi.

Atenție la pavilionul de complezență!

UN STUDIU recent, elaborat sub egida Consiliului britanic pentru cercetări științifice, atrage atenția — o dată în plus — asupra proliferării navelor navigând sub pavilion de complezență. Asemenea nave, înregistrate în Liberia, Panama, Honduras, Cipru, Singapore sau Somalia, beneficiază de avantaje fiscale și regimuri mult mai puțin severe în ceea ce privește securitatea sau poluarea mediului înconjurător. Prin aceasta armatorii realizează „economii“ la cheltuielile de exploatare a navelor de ordinul a 14—27%, fapt care a de-

terminat creșterea rapidă a tonajului respectiv (de pildă, în cazul Liberiei de la 50 mii t.r.b. în 1949 la peste 55 milioane t.r.b. în 1974), acesta ajungând să reprezinte circa 30% din flota mondială. Dar, fiind compusă în proporție relativ mult mai mare din nave mici și vechi, flota aflată sub pavilion de complezență constituie mult mai frecvent (de circa patru ori, comparativ cu navele „normale“ — după cum s-a precizat recent la o conferință pe această temă la Haga) o sursă de accidente în largul mării sau de poluare a apei, reprezentând astfel un pericol crescînd.

Belgia: protecția mediului înconjurător

ÎN BELGIA au fost adoptate o serie de măsuri care vizează întărirea luptei împotriva poluării apelor, inclusiv o nouă reglementare a deversării apelor reziduale și a altor deșeuri provenind din tehnologiile industriale cu un grad ridicat de poluare. Se urmărește ca — în decurs de un deceniu — apele de suprafață de pe teritoriul Belgiei să corespundă exigențelor calitative, legitate atît de dezvoltarea normală a florei și faunei acvatice, cît și de satisfacerea nevoilor umane (în primul rînd de apă potabilă).

În acest scop, în perioada 1976—1980 se prevăd investiții din bugetul statului în valoare de 32,5 miliarde franci belgieni, în principal sub formă de ajutoare acordate întreprinderilor care investesc în instalații de epurare. Se apreciază că, dacă programul propus va fi realizat, în 1980 jumătate din apele reziduale deversate în prezent vor fi epurate, în cincinalul următor putînd fi înlăpuită asanarea deplină a apelor din Belgia.

Know-how la export

PROBLEMELE export-importului de know-how constituie, în Ungaria, preocuparea unui organism specializat de comerț exterior — Organizația de cooperare internațională tehnică și științifică (TESCO). Între anii 1971 și 1975 TESCO și-a triplat — în expresie valorică — volumul activității realizînd 1,5—2 miliarde forinți (respectiv circa 320—430 milioane de franci francezi) pe an. Partea esențială a exportului ungar de produse ale „materiei cenușii“ o constituie proiectele de arhitectură și urbanistice, studiile tehnice, cercetările în domeniul hidraulicii, pedologiei și hidrologiei, planurile de organizare a sistemului de transporturi, diverse tehnologii industriale și agricole.

În acest cadru schimburile sau prestațiile de servicii de către partea ungară se desfășoară atît în țări socialiste (R.D.G., Cehoslovacia, Bulgaria, U.R.S.S.) cît și în țări nesocialiste în curs de dezvoltare (Algeria, Libia, Irak, Nigeria, Siria, Tanzania, Grecia ș.a.) sau țări capitaliste industrializate (Austria, Belgia, Canada, Franța, Japonia, R.F.G., S.U.A.). Pentru societăți din R.F.G., de pildă, partea ungară a executat diverse documentații, legate îndeosebi de construirea unor termocentrale pe bază de cărbune.

GLOSAR

Termeni financiari: swap, swing, switch

În cadrul tranzacțiilor financiare internaționale, care au căpătat o mare pondere și însemnătate în economia lumii contemporane, sînt utilizați o serie de termeni preluați din limba engleză și încetățeniți în vocabularul de specialitate.

Swap este o operație efectuată între băncile centrale sau între acestea și Banca Reglementelor Internaționale de la Basel. Pe baza unei înțelegeri, o bancă centrală se angajează față de o altă bancă centrală ca, în caz de nevoie, să împrumute acesteia o sumă în monedă națională pe o perioadă, în general de trei luni, cu posibilități de prelungire, în schimbul unei sume echivalente în moneda națională a partenerului. La expirarea termenului, fiecare bancă își recuperează sumele respective.

Operațiile „swap” au devenit foarte frecvente în ultima vreme în Occident, cu ajutorul lor încercîndu-se să se combată fenomenele de dezechilibru de pe piețele valutare, exprimate prin scăderi sau creșteri intempestive ale cursurilor, îndeosebi de natură speculativă. În cazul în care, în cursul perioadei de valabilitate a swapului, cursul monedei A scade, iar cursul monedei B crește, banca centrală a țării A are posibilitatea să se împrumute cu o sumă în moneda B și să apară pe piață, cumpărînd propria sa monedă și vînzînd moneda B. În felul acesta, cererea și oferta pe piața valutară se echilibrează, în principiu, iar cursurile monedelor A și B revin la normal. În acest moment, operația swap poate fi lichidată.

Înțelegerile swap se adaugă la posibilitățile oferite în același scop de Fondul Monetar Internațional, precum și la creditele obișnuite în valută contractate cu diferite institute de credit. Dealtfel, înseși creditele F.M.I. sînt asimilabile swapului, deoarece fondurile în valută pe care o țară membră a acestui organism le obține de la el sînt primite în schimbul echivalentului în moneda națională, iar la termen, țara beneficiară „răseumpără” moneda națională de la Fond și restituie valuta primită.

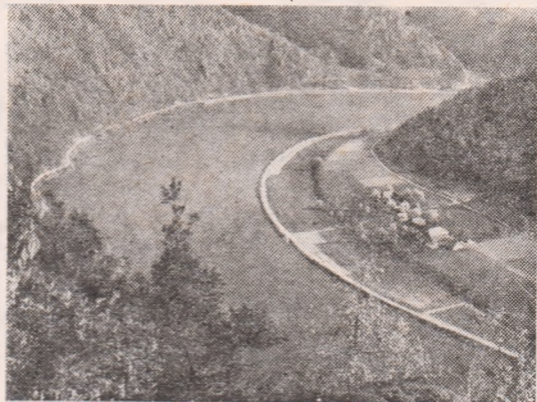
Swing este denumirea dată liniei de credit convenite între două țări semnatare ale unui acord de clearing. Această linie servește la efectuarea plăților către furnizorii, în cazurile în care încasărilor de la cumpărători nu sînt suficiente, ca urmare a decalajului valoric sau de timp dintre prestațiile bilaterale. Avînd în vedere că operațiile de clearing sînt prin definiție echilibrate, ar fi firesc ca la încheierea perioadei de clearing creditul „swing” să fie lichidat. În practică, nu lipsesc cazurile în care creditul se permanentizează, adică swingul se transformă într-un credit obișnuit (creditul „swing” mai este denumit credit „tehnice”).

Switch se numește o modalitate de plată a importului de mărfuri, utilizată în cazul unei lipse obiective de mijloc de decontare. În acest caz, decontarea nu se efectuează direct, de la cumpărător la vînzător, ci prin intermediul unei terțe țări sau chiar al unei grup de țări. Operațiile „switch” au proliferat pe terenul actual al existenței a unor regimuri variate de decontare în comerțul internațional, unele țări dispunînd de monede naționale așa-zis convertibile, altele de monede neconvertibile, iar altele de acorduri de clearing cu țările partenere de schimburi. Prin switch, o țară debitoare poate efectua plata utilizînd modalitatea impusă de țara creditoare, deși nu are mijloace proprii corespunzătoare.

C. K.

Comisia Dunării

Iulian Moldovan, Orșova — Comisia Dunării a fost înființată în anul 1949 în baza Convenției privitoare la reglementarea navigației pe Dunăre, semnată la Belgrad în august 1948, înlocuind-o pe cea de la Paris din 1921. Comisia se compune din reprezentanții (unul din fiecare țară) Austriei, Cehoslovaciei, Ungariei, Iugoslaviei, Bulgariei, României și U.R.S.S. Din 1957

Dunărea — un fluviu plin de pitoresc cu un mare potențial economic

reprezentanții Ministerului Transporturilor al R.F.G. participă și ei la reuniunile Comisiei. Prin tre responsabilitățile Comisiei Dunării se află urmărirea îndeplinirii prevederilor Convenției de la Belgrad, privind întretinerea fluviului în stare navigabilă, stabilirea unor reguli unitare de navigație, a unor reglementări unitare în domeniul sanitar etc. Comisia coordonează, de asemenea, activitatea hidrometeorologică legată de navigația pe Dunăre și culege date statistice privind navigația.

Tanzam

Gheorghe Constantinescu, Craiova — Calea ferată inaugurată în iulie a.c. care unește capitala Tanzaniei. Dar es Salaam cu orașul Kapiri Mposhi din Zambia (vezi harta), are o lungime de 1800 km. Noua arteră feroviară a fost realizată în 68 de luni, cu cooperarea tehnică a R. P. Chineze. Ea asigură accesul Tanzaniei la Oceanul Indian, facilitînd exportul produselor industriei sale miniere și metalurgice, precum și importul de cereale, îngrășăminte chimice, echipament industrial etc. Totodată, ea va accelera dezvoltarea economică a unor regiuni întinse din cele două țări, va contribui la intensificarea legăturilor cu Zair și alte țări

din Africa de sud-est. Prin darea în exploatare a căii ferate Tanzam s-au creat locuri de muncă pentru circa zece mii de muncitori și tehnicieni tanzanieni și zambieni.

Concurența și cursurile de schimb

Sonia Olteanu, Giurgiu — În luna martie a.c. oficialitățile monetare franceze au acuzat Banca Angliei că a favorizat scăderea cursului de schimb al lirei sterline în scopuri concurențiale, respectiv pentru a stimula exporturile engleze. Acuzatia a fost susținută prin trei argumente: a) guvernul britanic a subliniat în numeroase rânduri că relansarea economiei britanice depinde în mod hotărîtor de performanțele expor-

turilor engleze; b) în multe lucrări ale unor specialiști britanici s-a apreciat că pentru creșterea corespunzătoare a exporturilor în condițiile competitivității relativ reduse a mărfurilor englezești era necesară o devalorizare efectivă a lirei sterline de circa 30%; c) în ziua în care cursul lirei sterline a scăzut sub „praagul de rezistență” de 2—2,01 dolari pentru o liră, unele cercuri de afaceri occidentale au semnalat că Banca Angliei a vîndut, în loc să cumpere, lire sterline pe piața valutară din Londra, ceea ce a grăbit procesul de depreciere a valutei britanice.

Disputele de acest fel au fost destul de frecvente în perioada de la generalizarea cursurilor de schimb flotante în economiile occidentale. Aceste dispute își au originea în faptul că, în condițiile flotării, este dificil de sesizat cînd o scădere a cursului de schimb este determinată de factori economici reali și cînd este „manevrată” în scopuri concurențiale.

Statistici

Liana Penescu, Constanța — Deși accidente- le aeriene, atunci cînd se produc, impresionează mai mult decît, cele rutiere, acestea din urmă sînt nu numai mult mai frecvente, dar raportate la mărimea traficului, produc și mult mai multe victime. Potrivit datelor Organizației Mondiale a Sănătății, numai în Europa își pierd în fiecare an viața pe șosele 100 000 oameni, alți 2,5 milioane fiind răniți. Date din aceeași sursă relevă că, în Europa, la bărbații în vîrstă de la 15 la 44 ani, un deces din două are drept cauză nu o maladie, ci un accident, care cel mai adesea este rutier. În producerea acestui gen de accidente, un rol considerabil — după cum relevă O.M.S. — îl joacă alcoolul, chiar cînd concentrația în sine se situează la un nivel care nu formează obiect de contravenție, cum ar fi 0,50 g la mie.

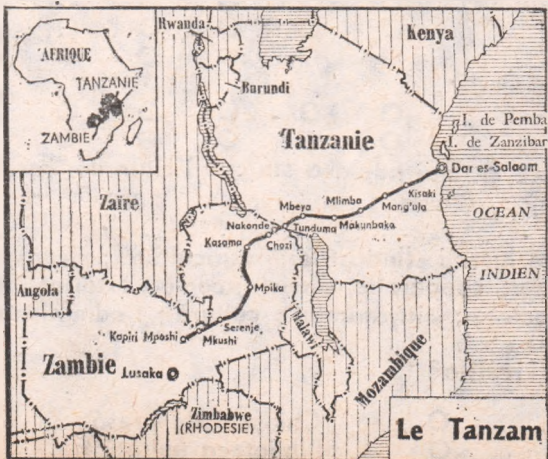
În transportul aerian de pasageri, în lume, în anii 1970—1974 s-a înregistrat un accident la 300 00 curse (un accident pe liniile regulate la fiecare 11 zile, față de 13 zile în primii ani ai deceniului trecut). În ultimii ani și-au pierdut viața în accidente de avion 985 persoane anual (față de 760 anual în deceniul trecut), în vreme ce traficul a sporit de 3 ori față de 1960.

Cel mai grav accident din istoria aviației rămîne cel din 1974, cînd un avion al liniilor aeriene turce s-a prăbușit lângă Paris cu 345 persoane la bord.

Vîrstă medie

Vîrstă medie la căsătorie este media statistică a vîrstelor persoanelor care se căsătorec într-o perioadă oarecare, de obicei un an, determinată după sex și stare civilă. În țara noastră în cazul bărbaților vîrstă respectivă era în 1973 de 27,1 ani. În numărul total al bărbaților ce s-au căsătorit în anul amintit, cei ce s-au recăsătorit reprezentau 8%.

Pentru ceilalți termeni consultați volumul „Mică enciclopedie de demografie”, de prof. dr. Vladimir Trebici.

ANCHETA NOASTRĂ ÎN RÎNDURILE CITITORILOR

Stimate cititor,

ÎN DORINȚA ca Revista economică să răspundă tot mai eficient interesului și preocupărilor dvs. vă rugăm să ne acordați sprijinul pentru mai buna structurare tematică și prezentare grafică a revistei.

În acest sens vă rugăm să completați chestionarul de mai jos, marcând cu „x” căsuța corespunzătoare variantei alese la fiecare punct; eventual, puteți dezvolta separat unele răspunsuri sau propuneri care nu se încadrează în întrebările formulate de noi. Acest chestionar urmează să-l detașați din revistă și să-l expediați cit mai repede, pe adresa noastră: „Revista economică”, Calea Dorobanților nr. 11-25, sector 1, 71 131, București.

Mulțumindu-vă anticipat și incredințându-vă că observațiile dv. ne vor fi de un real folos, ne exprimăm speranța că vom avea în dv. același cititor fidel și, eventual, un colaborator.

1. Ce rubrici și domenii tematice ale revistei urmăriți în mod deosebit?

Ideologie-politică-educație	☐	Conducere-organizare	☐
Economie națională:		Teorii - idei	☐
Industrie	☐	Școli-curente-economiști	☐
Agricultură	☐	Omul-tehnica-mediul	☐
Investiții-construcții	☐	Economie mondială	☐
Transporturi	☐	Tendențe-conjuncturi	☐
Comerț, servicii	☐	Mondorama	☐
Comerț exterior	☐	Curier	☐
Finanțe-credit	☐	Întrebări-răspunsuri	☐

2. Cum apreciați nivelul calitativ al materialelor publicate la rubricile care vă interesează?

	Foarte bun	Bun	Satisfăcător	Nesatisfăcător
- conținut de idei	☐	☐	☐	☐
- argumentare faptică	☐	☐	☐	☐
- claritatea expunerii	☐	☐	☐	☐
- utilitate pentru dv. personal și pentru colectivul dv. de muncă	☐	☐	☐	☐

3. Căror rubrici considerați necesar să li se acorde în revistă un spațiu mai mare?

4. Ce alte rubrici și arii de probleme ați dori să abordeze revista?

5. Ce teme vă-ar interesa să fie tratate în următoarele numere ale revistei?

6. În ce ordine, ca pondere, doriți să fie cuprinse în revistă genurile de materiale menționate mai jos?

	I	II	III	IV	V	VI
- articole teoretice	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- dezbateri, schimburi de idei	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- anchete tematice	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- analize	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- rezolvări practice (schimb de experiență)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- informații	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. Pentru o apreciere cit mai fidelă a structurii cititorilor revistei, vă rugăm să menționați:

- profesia dv.

- domeniul în care lucrați (industrie; agricultură; transporturi; construcții-montaj; comerț, cooperare, servicii; comerț exterior; finanțe-credit; cercetare, proiectare; învățământ; cultură; administrația de stat; organizații de masă etc.).

8. Cum vă procurați revista?

Abonament individual	☐	Chioșcul de presă	☐
Abonament colectiv	☐	Biblioteca unității	☐

Revista ECONOMICĂ

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării
Economice și Sociale, Institutul Central
de Cercetări Economice

SUMARUL

nr. 41 din 15 octombrie 1976

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Plan-angajamente. Cum se asigură
utilajele noilor obiective de
investiții? (Bogdan Pădure) 1

- Cincinalul revoluției tehnico-științifice.
Cercetarea științifică și
proiectarea tehnologică - pirghii
ale accelerării dezvoltării. (II)
Mașini-unelte cu înalte performanțe
tehnico-funcționale (ing. Aurel Bozgan).
De la preocupări exclusiv tehnologice la
proiectarea organizării și conducerii
(ing. George Cojocaru) 3

- Locul și rolul pisciculturii în
economia județelor (Ion Manea) 6

- În obiectivul R.E.: Relațiile
producător-consumator. Produsul
nou - de la idee la comercializare (I)
(Ioan Georgescu) 8

- T.I.B. 76: Realizări marcante
ale tehnicii de vîrf 10

- Cuantificarea influenței
progresului tehnic în procesul
creșterii economice (Victor Iancovici) 11

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Experiențe în actualitate. Raționalizarea
transporturilor interne (Adrian Rusu) 13

TEORII • IDEI

- În dezbateri publică: Programul
de măsuri pentru aplicarea hotărîrilor
Congresului al XI-lea al partidului și
ale Congresului educației politice și
al culturii socialiste, în domeniul
muncii ideologice, politice și cultural-
educative (Semnează: prof. dr. Gh. Dolgu,
dr. Dinu Ion, prof. dr. I. Nicolae-Văleanu,
prof. dr. Fl. Burtan, dr. Ion I. Ghelase-Săcele) 15

- Participarea conștientă și responsabilă
a maselor la conducerea dezvoltării
economiei (II) (Ion Zară) 19

- Școli-curente-economiști. Un
punct de vedere radical asupra
crizei actuale a capitalismului (N. Ivanciu) 20

- Convrăbiri economice cu S. Fred Singer.
Mecanismul pieței nu asigură
combaterea poluării (Dinu Dragomirescu) 23

ECONOMIE MONDIALĂ

- După reuniunea anuală F.M.I. - B.I.R.D.
Sporirea sprijinului pentru dezvoltare
(I. Pădureanu) 24

- Tendențe • conjuncturi 26

- Criza economico-financiară din
Occident: optici și opțiuni italiene
(Vincenzo Vitello) 27

- Mondorama 30

- Curier 31

- Anchetă noastră în rîndurile cititorilor 32

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69 Cod poștal 71 131
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. - filiala sect. 1 București
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

KOPEX

Exportă și importă utilajele miniere și de foraj destinate industriei de extracție a cărbunelui și țițeiului

Exportă:

- mașini și utilaje miniere
- instalații și utilaje de foraj
- utilaje pentru securitatea muncii și de protecție

Instalează și montează:

- instalații miniere
- instalații de preparat cărbuni

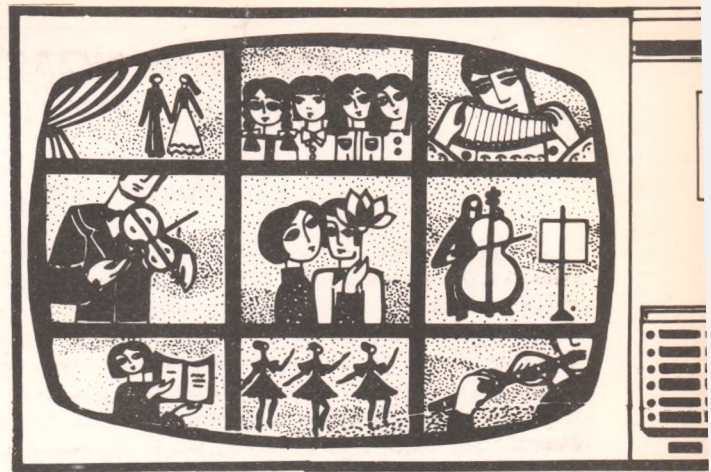
Ofere servicii:

- foraj pentru cercetări geologice și explorare
- lucrări miniere
- engineering și consulting

Vă rugăm să vă adresați la :
Overseas Mine Construction Co.
str. Grabowa nr. 1, 40-952
Katowice, Polonia

Telefon 59 84 41
Telex : 0315237, 0312381

Recom

Instructiv. Educativ. Distractiv,
Pentru toate virstele

- Teleenciclopedia ● Teatru TV ●
- Enciclopedia pentru tineret ● Rev
- economică TV ● Teleglob ● Con
- simfonic ● Club „T” ● Mai aveți
- întrebare ? ● Virstele peliculei ●
- gazin sportiv ●

În ambianța plăcută și familiară a căminului dv., puteți fi martorul celor mai diverse evenimente ce se petrec în țară și în lume ; puteți fi spectator al celor mai diverse manifestări culturale, artistice și sportive ; puteți primi informații în ultimă oră legate de problemele economiei, tehnicii și științei contemporane ; puteți participa la dezbaterile unor aspecte de viață ce sînt supuse analizei opiniei publice.

Cum se poate realiza această performanță ? Nimic mai simplu : cu ajutorul celor mai moderni mijloc de informare ce se află la îndemîna oricui — TELEVIZORUL.

În magazinele comerțului de stat există un bogat sortiment de televizoare, realizate după cele mai moderne scheme tehnice. Receptoare multicanal, ce pot reda o imagine clară, fidelă și un sunet de calitate, televizoarele se vînd și cu plata în 24 de rate lunare.

	SPORT	VENUS	VENUS și COM-PLI-MENT	OPERA	CLASIC	DIAMANT și OPERA	LU
Prețul	2 870	2 870	3 050	3 500	3 530	3 550	3 960
Avansul minim	431	431	458	525	530	533	594
Rata lunară	105	105	110	125	125	126	140
Diagonala	31 cm	47 cm	50 cm	59 cm	59 cm	61 cm	65 cm

COMBINATUL DE ÎNGRĂȘĂMINTE „TURNU“

Turnu Măgurele
strada Portului nr. 1
județul Teleorman
Tel.: 11320; 11321; 11322; 11323
Telex: 0118151/12

produce și livrează:

- uree granulată
conținut azot 46%
conținut biuret 1% maximum
- azotat de amoniu
conținut azot minimum 33,5%
- nitrocalcar
calciu amoniu nitrat
conținut azot minimum 26%
- acid sulfuric tehnic
concentrație 95,5–98,5%
- trei tipuri de îngrășămintă compuse în granule

tip I 16 – 48 – 0 (16% N ; 48% P_2O_5 ; 0% K_2O)

tip II 23 – 23 – 0 (23% N ; 23% P_2O_5 ; 0% K_2O)

tip III 13 – 26 – 13 (13% N ; 26% P_2O_5 ; 13% K_2O)

Îngrășămintele noastre chimice sînt livrate în saci de polietilenă de 50 kg.